

ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544

นางสาววรางคณา ตวงวุฒิกุล

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

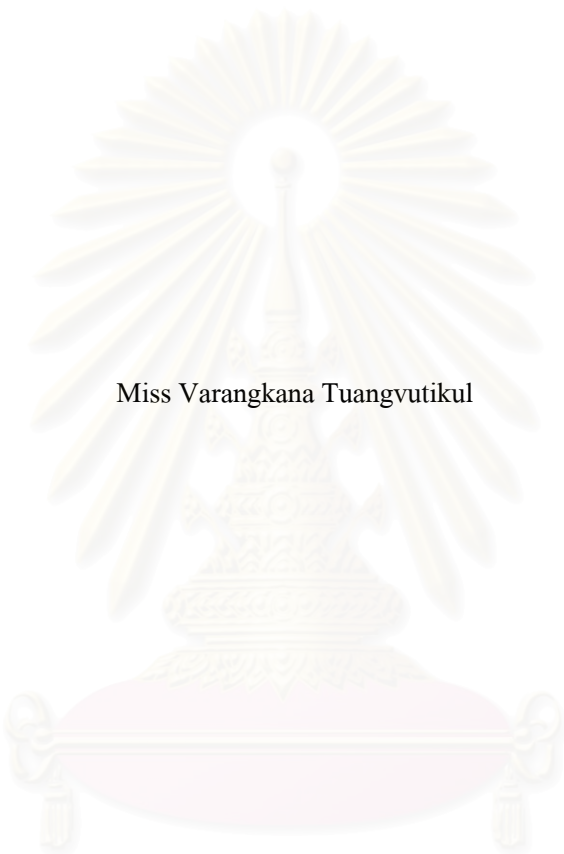
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-53-2433-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OFFENCES RELATING TO THE USE OF MOBILE TELEPHONE SERVICE
UNDER THE TELECOMMUNICATIONS BUSINESS ACT 2001

Miss Varangkana Tuangvutikul

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-53-2433-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติการ
ประกอบกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ.2544

โดย

นางสาววรางคณา ดวงวุฒิกุล

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์มัทยา จิตศิริรัตน์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

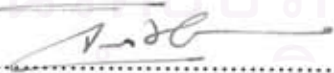

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

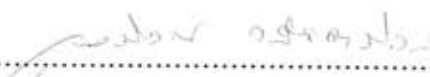
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์วระพงษ์ บุญโษฏา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตศิริรัตน์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ (พิเศษ) จริญญา ภักดีชนากุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์จุลสิงห์ วสันตสิงห์)

วรางคณา ดวงวุฒิกุล : ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544. (OFFENCES RELATING TO THE USE OF MOBILE TELEPHONE SERVICE UNDER THE TELECOMMUNICATIONS BUSINESS ACT 2001)
 อ. ที่ปรึกษา : รศ. มัทยา จิตติรัตน์ 155 หน้า. ISBN 974-53-2433-7.

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาถึงกฎหมายที่จะนำมาปรับใช้กับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยศึกษาวิเคราะห์ฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 รวมทั้งศึกษากฎหมายของต่างประเทศสำหรับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วย

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายโดยตรงที่จะนำมาปรับใช้กับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 แล้วก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่มียกเว้นบทบัญญัติที่จะนำมาปรับใช้เพื่อปราบปรามและลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยเฉพาะ ทำให้เกิดปัญหาการปรับใช้กฎหมาย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคือ ประเทศไทยควรมีบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยเฉพาะไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 โดยเบื้องต้น กำหนดให้การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสิ่งที่ครอบครองเป็นเจ้าของ และแย่งการครอบครองได้ แล้วจึงกำหนดฐานความผิดฐานลักการบริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และฐานความผิดอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับการกระทำความผิดดังกล่าวอย่างแท้จริง

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....วราวุฒิกุล.....ดวงวุฒิกุล.....
 ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4586105034 : MAJOR LAWS

KEY WORD: OFFENCES RELATING TO THE USE OF MOBILE TELEPHONE SERVICE

VARANGKANA TUANGVUTIKUL : OFFENCES RELATING TO THE USE OF MOBILE TELEPHONE SERVICE UNDER THE TELECOMMUNICATIONS BUSINESS ACT 2001. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.MATTAYA JITTIRAT, 155 pp. ISBN 974-53-2433-7.

This thesis is focus on studying the law relating to mobile telephone cloning by analyzing the Offence in the Criminal Code and the Telecommunications Business Act 2001 which comparison was made to with those enforced in other countries.

From the study in this research, it is found that in Thailand, there are no specific provisions to cope with the Offence relating to the Use of Mobile Telephone Service. Although that was announced the Telecommunications Business Act 2001 but such act have not the Offences relating to the Use of Mobile Telephone Service that become to apply the law problem.

However It is found that Thailand ought to be specific legal measures to deal with the offence define the Telecommunications Service are things capable of appropriation and prescribe Theft Telecommunication Service Offence and others offence by awarding the Telecommunications Busin Act 2001 to efficiency the enforcement the law.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Field of study.....Laws..... Student's signature.....*Varangkana Tu*.....

Academic year.....2005..... Advisor's signature.....*M. Jittirat*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา, รองศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส, ศาสตราจารย์จรัญ ภักดีธนากุล, ดร.จิรนิติ หะวานนท์ และท่านอาจารย์จุลสิงห์ วสันตสิงห์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดต่าง ๆ และสละเวลาอันมีค่าแก่ข้าพเจ้าในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ประธานกรรมการ และคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้เลยหากไม่มีเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ร่วมรุ่น และคุณศิวพร ซึ่งได้ให้คำแนะนำ และคอยกระตุ้นเตือนข้าพเจ้าในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา พี่ชาย น้องสาว รวมทั้งคุณชูชาติ เหลืองอร่ามวิฑูร ซึ่งคอยให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมาจนสามารถจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จบริบูรณ์ได้ด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.4 สมมุติฐานของการศึกษา	6
1.5 ประโยชน์ของการศึกษา	6
1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย	7
2 ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	8
2.1 ความเป็นมาของการบริการและการทำงานของโทรศัพท์เคลื่อนที่	9
2.1.1 ขั้นตอนการทำงานของโทรศัพท์เคลื่อนที่	10
2.1.2 เทคโนโลยีของโทรศัพท์เคลื่อนที่	14
2.1.3 รูปแบบการบริการเสริมของโทรศัพท์เคลื่อนที่	19
(ก) บริการส่งข้อความ	21
(ข) บริการส่งข้อความกราฟิกส์	21
(ค) บริการส่งข้อความสื่อประสม	22
(ง) บริการเสริมอื่น ๆ	25
2.2 อาชญากรรมทางโทรคมนาคมกับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	25
2.3 รูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	27
2.3.1 การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้ เทคนิคขั้นต่ำ	28
(ก) การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ	28

	(ข) การให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์	29
2.3.2	การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้ เทคนิคขั้นสูง	30
	(ก) การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ	30
	(ข) การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	32
	(ค) ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดย ลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย	32
	(ง) การปลอมบัตรเติมเงิน	33
	(จ) การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ	33
	(ฉ) ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่	35
2.4	ความเสียหายและผลกระทบจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	36
2.4.1	ความเสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	36
2.4.2	ผลกระทบที่เกิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	38
3	การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศ	40
3.1	มาตรการทางเทคนิคในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	41
3.2	มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด เกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศ	46
	ประเทศอังกฤษ	46
	ประเทศออสเตรเลีย	50
	ประเทศแคนาดา	52
	ประเทศสหรัฐอเมริกา	52

4	ปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย	56
4.1	สภาพปัญหาของกฎหมายไทยในปัจจุบันเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	57
4.2	วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่	59
4.2.1	การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ	60
4.2.2	การให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์	63
4.2.3	การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ	66
4.2.4	การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	71
4.2.5	ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้าง ของผู้ให้บริการเครือข่าย	74
4.2.6	การปลอมบัตรเติมเงิน	76
4.2.7	การให้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ	83
4.2.8	ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่	84
4.2.9	ตารางแสดงการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์ เคลื่อนที่โดยแบ่งประเภทตามการคุ้มครอง	87
4.3	การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติ การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544	89
4.3.1	ปัญหาการไม่มีกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ.2544	91
4.3.2	วิเคราะห์การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 ...	92
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	95

รายการอ้างอิง	103
ภาคผนวก	108
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	155

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์ตั้งแต่ครั้งอดีตกาล จวบจนปัจจุบัน และเริ่มมีความจำเป็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ในการดำรงชีวิต ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งเนื่องมาจากวิทยาการทางการสื่อสารมีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศอิมหาอำนาจทั้งหลายได้มีการแข่งขันทางการทหารและการสำรวจอวกาศ บางส่วนของเทคโนโลยีการสื่อสารได้ถ่ายทอดไปสู่เอกชนเพื่อใช้ในทางพาณิชย์ ทำให้การสื่อสารของพลเรือนเจริญก้าวหน้าไปด้วย¹ นอกจากนี้ยังมีผู้พยายามค้นคว้าวิจัยระบบการสื่อสารใหม่ ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เพื่อสนองความต้องการในการสื่อสารที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว วิวัฒนาการการสื่อสารในอดีตถูกจำกัดอยู่ในรัศมีการติดต่อระยะใกล้เท่านั้น เช่น ติดต่อกันด้วยการพูดคุยโดยมองเห็นหน้ากัน หรือได้ยินเสียงกันในขณะที่ทำการสื่อสาร แต่ต่อมาการติดต่อสื่อสารในระยะทางที่ไกลได้เริ่มมีความจำเป็นขึ้น โดยเฉพาะในยุคสมัยที่มนุษย์มีแหล่งที่อยู่อย่างกระจัดกระจายและห่างไกลกัน เช่น ระหว่างเทือกเขา ระหว่างชนเผ่า ดังนั้นการสื่อสารแบบในรัศมีใกล้จึงไม่สามารถกระทำได้ จึงได้เริ่มมีการคิดค้นการสื่อสารในระยะไกลขึ้น เช่น การใช้สัญญาณธงระหว่างหมู่บ้าน การสื่อสารด้วยควันไฟของชาวอินเดียแดง หรือการใช้สัญญาณไฟจากตะเกียงของชาวเรือ เป็นต้น ต่อมาเมื่อมีการสร้างถนนทำให้การติดต่อสื่อสารกันในระยะไกลเข้าถึงกันได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะโดยวิธีการส่งหนังสือหรือจดหมาย แต่ก็ยังไม่ถือว่าได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าข่าวสารดังกล่าวจะไปถึงผู้รับ อีกทั้งผู้ที่รู้หนังสือหรือเขียนหนังสือได้มีจำนวนน้อย ต่อมามีการค้นพบคลื่นไฟฟ้าแม่เหล็ก (Electromagnetic) และสามารถผลิตเครื่องดักรับกระแสไฟฟ้าได้ จึงทำให้มีผู้คิดประดิษฐ์เครื่องรับส่งโทรเลขขึ้น แต่การรับส่งโทรเลขก็มีข้อจำกัดที่ต้องมีพนักงานในการแปรรหัสโดยเฉพาะ ประชาชนทั่วไปไม่สามารถจะติดต่อสื่อสารกันได้โดยตรง ทำให้มีการพัฒนาเครื่องโทรเลขให้เสียงผ่านได้ และถูกพัฒนาเป็นเครื่องโทรศัพท์ในที่สุด ส่งผลให้วิวัฒนาการของการสื่อสารโทรคมนาคมประเภทติดต่อ

¹ ประสิทธิ์ ประพัฒมมงคลการ, หลักการระบบสื่อสาร, พิมพ์ครั้งที่ 1(กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2537), หน้า 9.

ที่ใช้สื่อสารทางสายพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ในระหว่างที่ระบบโทรคมนาคมทางสายค่อย ๆ พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องก็มีการประดิษฐ์คิดค้นเครื่องคอมพิวเตอร์ขึ้น แล้วนำมาประยุกต์เข้ากับระบบโทรคมนาคมทางสาย ทำให้เกิดเครือข่ายการสื่อสารในรูปแบบใหม่คือ อินเทอร์เน็ต (Internet) นั่นเอง ซึ่งถือเป็นเครือข่ายการสื่อสารระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุด ก่อให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านการพาณิชย์ ด้านการศึกษาเรียนรู้ และ ด้านอื่น ๆ ที่สำคัญการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างซีกโลกสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และราคาไม่แพง อย่างไรก็ตามวิวัฒนาการของการสื่อสารโทรคมนาคมมิได้หยุดอยู่เฉพาะการติดต่อที่ใช้สื่อทางสาย (wire or cable) เท่านั้น ในปีค.ศ.1881 นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน ได้พิมพ์เอกสารเผยแพร่การทดลองของเขา ซึ่งพิสูจน์ว่าสามารถส่งคลื่นวิทยุออกไปในอวกาศได้โดยไม่ต้องใช้สาย ซึ่งต่อมาได้รับการพัฒนาเป็นระบบคลื่นวิทยุจนนำมาสู่การประดิษฐ์เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ในที่สุด

โทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มมีการใช้ครั้งแรกในแถบประเทศสแกนดิเนเวียในปี พ.ศ.2524 และขยายไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาในเวลาไม่นาน แต่ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ในช่วงแรกนี้เป็นระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Analog* ซึ่งมีจุดด้อยอยู่หลายประการ แต่จุดด้อยที่ถือว่าสำคัญและสร้างปัญหาอย่างมากก็คือ ง่ายต่อการถูกลักลอบใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือที่เรียกว่า “การจูน” ต่อมาในปี พ.ศ.2530 จึงได้มีการเริ่มใช้ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Digital** ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำหรับประเทศไทยเริ่มมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Analog ในปี พ.ศ.2525 แต่ไม่ได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากเป็นระบบที่ค่อนข้างล่าสมัย และขนาดของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ค่อนข้างใหญ่ ไม่สะดวกแก่การพกพา เมื่อโทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น และรัฐเล็งเห็นศักยภาพของเอกชนที่จะเข้ามาลงทุนเพื่อขยายการบริการ

* ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบแอนะล็อก (Analog) เป็นสัญญาณที่มีขนาดเป็นค่าของตัวเลขที่นับเป็นจำนวนต่อเนื่องตามปกติ หากมีสัญญาณรบกวน สัญญาณรบกวนจะเพิ่มเข้าไปในสัญญาณจริงโดยตรง กล่าวคือ สัญญาณในขณะนั้นจะเป็นสัญญาณจริงบวกด้วยสัญญาณรบกวน ทำให้สัญญาณรบกวนมีผลต่อสัญญาณจริงและมีความผิดพลาดเกิดขึ้นได้

** ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบดิจิทัล (Digital) เป็นสัญญาณที่มีขนาดเปลี่ยนแปลงเป็นค่าของตัวเลขลงตัว โดยปกติมักแทนด้วยระดับแรงดันสัญญาณที่แสดงสถานะเป็น “0” และ “1” หรืออาจมีหลายสถานะก็ได้ มีค่าที่ตั้งไว้ (threshold) เป็นค่าบอกสถานะ ถ้าสูงเกินค่าที่ตั้งไว้ สถานะเป็น “1” ถ้าต่ำกว่าค่าที่ตั้งไว้สถานะเป็น “0” ซึ่งมีข้อดีในการทำให้เกิดความผิดพลาดน้อยลง เนื่องจากสัญญาณรบกวนต้องมีค่าสูงกว่าค่าที่ตั้งไว้สถานะจึงจะเปลี่ยน ตัวอย่างเช่น ในระบบดิจิทัลสถานะของข้อมูลเป็น “0” สัญญาณรบกวนมีค่าเป็น 0.2 โวลต์ แต่ค่าที่ตั้งไว้เท่ากับ 0.5 โวลต์ สถานะยังคงเดิมคือเป็น “0”

โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยเริ่มแรกในปีพ.ศ.2533 รัฐได้ให้สัมปทานแก่บริษัทแอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) (AIS) ซึ่งถือเป็นรายแรกที่รัฐให้สัมปทานในการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และได้มีการให้สัมปทานแก่บริษัทอื่น ๆ อีกหลายรายในเวลาต่อมา² แต่เนื่องจาก จุดด้อยของโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้อยู่ในขณะนั้นเป็นแบบ Analog ซึ่งตามที่กล่าวแล้วข้างต้นว่าง่าย ต่อการถูกลักลอบใช้คลื่นสัญญาณ ดังนั้นในปี พ.ศ.2537 จึงได้มีการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยนำ โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Digital มาใช้แทน ซึ่งสามารถลดปัญหาดังกล่าวได้ และยังส่งผลให้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้รับความนิยมอย่างมากนับตั้งแต่ช่วงนั้นเป็นต้นมา ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษ ที่ 20 ถือเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่มีค่า เนื่องจากมนุษย์ใช้เทคโนโลยี ในการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวางจนกลายเป็นความเคยชิน ทำให้โทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็น ปัจจัยที่ 5 แทนที่รถยนต์ที่หลายคนเคยคิดว่าสำคัญไปแล้ว สังเกตได้จากผู้คนไม่ว่าจะอยู่ใน ระดับใดก็ล้วนแต่ต้องมีโทรศัพท์เคลื่อนที่พกติดตัวตลอดเวลา นอกจากนี้อัตราผู้ใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ก็เพิ่มขึ้นทุกปี และยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ในด้านผลร้าย ความจำเป็นและความนิยมในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ เกิดขึ้นในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศก็คือ ปัญหาการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในทางมิชอบ ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบนับตั้งแต่เริ่มต้นมีการให้บริการจนถึง ปัจจุบัน การใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยมิชอบก่อให้เกิดหนี้เสียแก่ผู้ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่น้อยและไม่มีการทวงถามคืนไปเลย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการกระทำ ความผิดในรูปแบบต่าง ๆ แล้วพอจะแบ่งรูปแบบการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ตามเทคโนโลยีที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด คือ

1. การกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เทคนิคขั้นต่ำ การกระทำความผิดในรูปแบบนี้ผู้กระทำความผิดมักไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องของเทคโนโลยี มากนัก แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นมีไม่น้อยไปกว่าการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เทคนิคขั้นสูงเลย โดยรูปแบบที่พบเห็นได้ทั่วไปและผู้เขียนจะขอกกล่าวถึงใน ที่นี้ก็คือ การใช้เอกสารหลักฐานเท็จในการเปิดใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ เช่น ปลอมบัตร ประชาชน ปลอมสำเนาทะเบียนบ้าน แล้วนำเอกสารดังกล่าวไปขอเปิดใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่มีเจตนาที่จะชำระค่าบริการให้ถูกต้อง รูปแบบการกระทำความผิดนี้ ไม่ใช่ประเทศไทยเท่านั้นที่ประสบกับปัญหาดังกล่าว ต่างประเทศเองโดยเฉพาะประเทศ สหรัฐอเมริกาก็ประสบกับปัญหาดังกล่าวเช่นกัน ถึงขนาดต้องตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการปลอมแปลง

² พงษ์ศักดิ์ สุสัมพันธุ์ไพฑูรย์, ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่, พิมพ์ครั้งที่ 1(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงกมล (2520), 2542), หน้า 1.

เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลไว้โดยเฉพาะ อีกรูปแบบหนึ่งของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เทคนิคขั้นต่ำก็คือ การให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการตั้งโต๊ะให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ การกระทำความผิดในรูปแบบนี้ผู้กระทำความผิดจะได้รับผลประโยชน์จากส่วนต่างของอัตราค่าบริการตามความจริงกับอัตราค่าบริการที่ผู้ให้บริการเครือข่ายจัดรายการส่งเสริมการขาย ซึ่งปัจจุบันมีผู้นิยมทำกันมาก โดยมักตั้งโต๊ะให้บริการบริเวณชุมชนที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้ต่ำ

2. การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้เทคนิคขั้นสูง การกระทำความผิดในรูปแบบนี้ผู้กระทำความผิดมักเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องเทคโนโลยีและเทคนิควิธีการต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น การลักลอบปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการ หรือที่เรียกว่า “การจูน” การเข้าถึงข้อมูลทางโทรคมนาคมโดยไม่ชอบ การใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยทุจริตซึ่งกระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย การปลอมบัตรเดบิตเงิน และการใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ และไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น เหล่านี้ล้วนแต่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญในการกระทำทั้งสิ้น

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ วัน รวมถึงรูปแบบการกระทำก็มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยีและความนิยมของผู้ใช้บริการด้วย

สำหรับความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีทั้งความเสียหายที่สามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ ซึ่งมีการประเมินกันว่าจำนวนความเสียหายเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตั้งแต่เริ่มมีการให้บริการมีจำนวนสูงถึงหลายสิบล้านเหรียญสหรัฐต่อปี³ และความเสียหายที่ไม่สามารถประเมินค่าเป็นเงินได้ ซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ว่าได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และระบบเศรษฐกิจในประเทศที่ความผิดเกิดขึ้น⁴

การกระทำความผิดเหล่านี้ยากที่จะป้องกัน สืบสวน สอบสวน และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการโทรคมนาคม หรือแม้แต่

³ PN Grabosky and Russell G Smith, Crime in the Digital Age(Australia : Ligare Pty Ltd., 1998). p.65.

⁴ งามอง เทียนหิรัญ, “อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ : การกำหนดฐานความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำต่อคอมพิวเตอร์,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), หน้า.3.

หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายล้วนแต่ตระหนักถึงความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมาย และถือเป็นสิ่งที่ท้าทายที่จะต้องค้นหามาตรการใด ๆ ก็ตามที่จะสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทั้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

นอกจากความเสียหายที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งส่งผลกระทบต่อมากมายในทางกฎหมายอาญา สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากการขาดบทบัญญัติกฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้กับปัญหาดังกล่าวโดยเฉพาะ จึงทำให้เกิดการปรับบทบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้บังคับและนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ซึ่งผลลัพธ์ก็คือ ไม่สามารถปรับใช้ได้กับทุกรูปแบบของความผิด เพราะกฎหมายที่มีอยู่ล้วนแต่เน้นให้ความสำคัญคุ้มครองแก่วัตถุที่มีรูปร่าง (tangible or corporeal objects) เท่านั้น แต่การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่างทั้งสิ้น ดังนั้นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงอยู่นอกเหนือขอบเขตกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับอยู่ นอกจากนี้ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการกระทำความผิดก็ท่วมทับค่าปรับที่กำหนดไว้ในความผิดที่มีการปรับบทใช้ในแต่ละฐาน และเปิดช่องให้มีการยอมความกันได้ ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และไม่ก่อเกิดประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้กระทำความผิด เพราะโดยมากผู้กระทำความผิดจะหวนกลับไปทำความผิดอีก

อย่างไรก็ตามปัจจุบันประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเฉพาะกับโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมุ่งบัญญัติด้านการควบคุมผู้ประกอบกิจการเป็นสำคัญ และยังไม่มีความมาตรการที่จะมาบังคับใช้กับการกระทำผิดที่มีลักษณะพิเศษนี้ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของการไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่จะมาปรับใช้กับการกระทำความผิดดังกล่าวโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงควรศึกษาถึงรูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามในต่างประเทศ โดยนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย เพื่อหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศ

2. ศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของต่างประเทศ
3. ศึกษารูปแบบของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตลอดจนสัมฤทธิ์ผลในการบังคับใช้กฎหมาย
4. ศึกษามาตรการที่เหมาะสมในการบังคับใช้กฎหมายต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาถึงความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ มาตรการทางกฎหมาย ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายของไทยกับต่างประเทศ

สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีหลากหลายรูปแบบมากขึ้น อาทิเช่น การเข้าถึงบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การปลอมบัตรเติมเงิน หรือการให้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การกระทำเหล่านี้ปัจจุบันยังไม่มีกำหนดฐานความผิดไว้โดยเฉพาะ แม้จะได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 แล้วก็ตาม แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมรูปแบบการกระทำความผิดที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาการปรับใช้กฎหมาย ดังนั้นจึงเห็นควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการกระทำความผิดในการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวในประเทศไทยต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงรูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของต่างประเทศ
2. ทราบถึงบทบัญญัติกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของต่างประเทศ

3. ทราบถึงรูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ตลอดจนปัญหาการปรับบทกฎหมาย
4. ทราบถึงบทบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบเอกสารโดยศึกษาจากพระราชบัญญัติการประกอบกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ.2544 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโทรคมนาคม ตลอดจนบทความต่าง ๆ ทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ปัจจุบันความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารได้ทวีความสำคัญมากขึ้นตามความเจริญ และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในทุกด้าน และเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญในปัจจุบันก็คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่จึงเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน มากขึ้น จนกลายเป็นอุปกรณ์ที่ค่อนข้างพกพาติดตัวตลอดเวลา แต่ความจำเป็นของการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ความนิยมดังกล่าวประกอบกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เปิดช่องให้ผู้ทุจริต แสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่จึงเกิดเพิ่มมากขึ้นไปตามวิธีการและความหลากหลายในการกระทำด้วยความผิด เกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ และมักมีการพัฒนาตาม เทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ในยุคแรกของการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีปัญหาเรื่องการลักลอบใช้ สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือที่รู้จักกันดีว่า “จูน” ซึ่งเกิดขึ้นในยุคแรกของการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ (First Generation หรือ ยุค 1G) และได้สร้างความเสียหายให้แก่ธุรกิจ โทรศัพท์เคลื่อนที่ทั่วโลกมาแล้วจำนวนมาก หลายหน่วยงานพยายามค้นหาวิธีการเพื่อป้องกัน และปราบปรามการกระทำดังกล่าว ทั้งมาตรการทางเทคนิคในการป้องกันการกระทำ และ มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทยเอง ก็มีปัญหาการจูนโทรศัพท์เคลื่อนที่เช่นกัน โดยศาลฎีกาเคยตัดสินไว้ว่าการลักลอบใช้สัญญาณ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือ “การจูน” ไม่ถือเป็นการลักทรัพย์ แต่ถือเป็นการแย่งใช้สัญญาณโทรศัพท์ โดยไม่มีสิทธิ คำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงปัญหาการไม่มีกฎหมายเฉพาะใช้บังคับ ก่อให้เกิดปัญหาการปรับใช้กฎหมาย อย่างไรก็ตามรูปแบบความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่มิได้หยุดเพียงเท่านั้น เมื่อก้าวเข้าสู่ยุคสองของการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Second Generation หรือ 2G) และเริ่มมีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในรูปแบบของข้อมูล (Contend) เช่น บริการส่งข้อความ ซึ่งได้รับความนิยมอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการส่งข้อความ ในช่วงเทศกาล หรือแม้แต่ส่งข้อความเพื่อแสดงความคิดเห็นในรายการโทรทัศน์ ผู้กระทำความผิดเอง ก็อาศัยการบริการดังกล่าวส่งข้อความที่มีลักษณะโฆษณาไปยังผู้ใช้บริการ โดยที่ผู้ใช้บริการ ไม่ประสงค์ที่จะได้รับ และบ่อยครั้งพบว่าโฆษณาดังกล่าวมักมีลักษณะเป็นการหลอกลวง ปัจจุบัน บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อยู่ในยุคที่ 2.5 G และกำลังก้าวเข้าสู่ยุคที่สาม (Third Generation หรือ 3G

* คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5354/2539

) ซึ่งสามารถสนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการได้มากยิ่งขึ้นกว่ายุคที่หนึ่งและยุคที่สอง โทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคนี้ได้ถูกพัฒนาให้สามารถทำงานได้เสมือนคอมพิวเตอร์พกพาขนาดเล็กเลยทีเดียว ผู้ใช้บริการสามารถใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ใช้ดูทีวีแบบเรียลไทม์ ใช้ดูภาพยนตร์ หรือดาวน์โหลดเพลงเก็บไว้ในโทรศัพท์เพื่อฟังได้ รายละเอียดเพิ่มเติมผู้เขียนได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 2.1.2 และก็เช่นเดียวกัน รูปแบบการกระทำความผิดมีแนวโน้มที่จะพัฒนาขึ้นไปอีกด้วยเช่นกัน

2.1 ความเป็นมาของการบริการและการทำงานของโทรศัพท์เคลื่อนที่

มนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารเพื่อความเข้าใจ ถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือกัน และอยู่รวมกันเป็นชุมชน สังคม ประเทศ และนานาชาติ เราติดต่อสื่อสารด้วยข่าวสาร หรือเรียกกันในปัจจุบันว่า “สารสนเทศ” (Information) ในรูปของเสียง (voice) ตัวหนังสือ (text) ภาพ (image) และภาพเคลื่อนไหว (moving image) ข่าวสารเป็นความรู้ ความรู้ทำให้เราสามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และเมื่อเราได้รับความรู้ที่ถูกต้องอย่างรวดเร็ว ก็ทำให้เราสามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว นั่นคือทำให้เรามีความได้เปรียบ หรือความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness) ที่ดีกว่า ในอดีตเราบันทึกความรู้หรือข่าวสารเป็นตัวหนังสือและภาพลงบนกระดาษเพื่อถ่ายทอดถึงกัน ต่อมาปลายศตวรรษที่ 19 เราเริ่มรู้จักการผลิตกระแสไฟฟ้า รู้จักวิธีควบคุมกระแสไฟฟ้าที่เรียกว่า “อิเล็กทรอนิกส์” (electronics) ทำให้เกิดเทคโนโลยีการส่งข่าวสารทางไกลผ่านทางสายและทางคลื่นที่เรียกว่า “โทรศัพท์” และผนวกกับการสร้างเครือข่าย (network) เป็นโครงสร้างพื้นฐานของระบบสาธารณูปโภคด้านการสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อบริการประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย ในยุคปลายศตวรรษที่ 20 ประเทศต่าง ๆ ได้เร่งสร้างเครือข่ายโทรศัพท์ให้เข้าถึงทุกครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนทั้งประเทศจะได้มีโอกาสใช้อย่างทั่วถึงกันในการดำเนินชีวิต ในขณะเดียวกันเทคโนโลยีก็มีการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีหลัก 3 ด้าน คือ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics Technology) เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และเทคโนโลยีออปติคัล (Optical Technology) ทั้งสามส่วนได้ทำให้การสื่อสารโทรคมนาคมพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

ความถี่คลื่นวิทยุ (Radio Frequency) ที่ส่งผ่านอวกาศเป็นทรัพยากรธรรมชาติของสาธารณะที่จะต้องมีการจัดสรรให้เป็นธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ได้มีการนำมาใช้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Phone) ที่ทำให้ชีวิตมีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น

โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง และมีการเข้าถึงประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว¹ สำหรับประเทศไทยการให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเปิดเสรีตามเงื่อนไขขององค์การการค้าโลก (WTO หรือ World Trade Organization) ภายในปี 2549 โดยต้องยกเลิกการผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมโดยรัฐ และต้องจัดตั้งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. เป็นผู้กำกับดูแลแทนภายใต้มาตรการที่เป็นธรรม ทำให้ผู้ให้บริการเครือข่ายมีการแข่งขันกันให้บริการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภค

2.1.1 ขั้นตอนการทำงานของโทรศัพท์เคลื่อนที่

โทรศัพท์เคลื่อนที่จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารได้จะต้องประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ (เครื่องลูกข่าย) และเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่

(ก) เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ (เครื่องลูกข่าย)

นับว่าเป็นอุปกรณ์ที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยมากที่สุด ใช้ในการแปลงสัญญาณเสียงส่งไปทางคลื่นวิทยุ โดยการเข้ารหัสดิจิทัล และส่งผ่านไปยังเครื่องรับ โดยจะมีการถอดรหัสและแปลงกลับเป็นสัญญาณเสียงอีกที² นอกจากตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว “ซิม” (SIM หรือ Subscriber Identity Module) ยังถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ โดยซิมมีลักษณะเป็นแผ่นการ์ด กว้างและยาวประมาณ 1.5 x 2.5 เซนติเมตร ภายในมีอุปกรณ์ไมโครโปรเซสเซอร์ และหน่วยความจำขนาดเล็กฝังอยู่ ซึ่งจะบรรจุข้อมูลจำเพาะประจำตัวผู้ใช้บริการเจ้าของซิม รวมถึงข้อมูลส่วนตัวอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้จะถูกใช้สำหรับแสดงตัวต่อระบบเครือข่าย และใช้ในการอ้างอิงเลขหมายผู้ใช้บริการด้วย จึงทำให้ผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถนำซิมไปใช้งานกับโทรศัพท์เคลื่อนที่เครื่องใดก็ได้ ทั้งภายในเครือข่ายที่ตนจดทะเบียนอยู่ และต่างเครือข่าย ซึ่งหมายถึงในต่างประเทศก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องตรวจสอบดูก่อนว่าเครือข่ายต้นสังกัดของตนมีข้อตกลง

¹ โกศล เพ็ชรสุวรรณ, ทศวรรษหน้าของโทรคมนาคมโลกและการสื่อสารของไทย จุดเปลี่ยน ... โฉมหน้าใหม่สื่อสารไทย (กรุงเทพมหานคร: การสื่อสารแห่งประเทศไทย, 2545), หน้า 110 - 111

² ไมตรี ญาณสมบุรณ์, โทรศัพท์มือถือ เลือกให้ถูกใช้ให้คุ้ม(กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2546), หน้า.5.

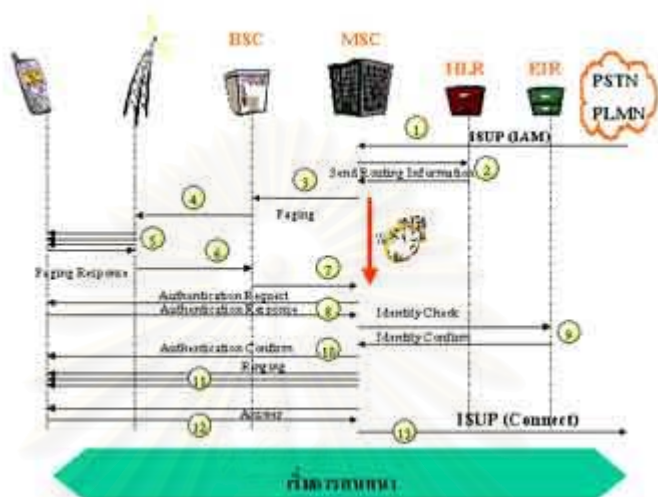
- (1) สถานีฐาน (BTS หรือ Base Transceiver Station) : ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่กับเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยใช้คลื่นวิทยุสำหรับติดต่อสื่อสารกับเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ และสถานีฐาน
- (2) อุปกรณ์ควบคุมสถานีฐาน (BSC หรือ Base Station Controller) : ทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมการทำงานของสถานีฐานหลาย ๆ สถานีฐาน โดยทั่วไปอุปกรณ์ควบคุมสถานีฐานแต่ละแห่งจะสามารถควบคุมสถานีฐานได้หลายสิบแห่งจนถึงหลักร้อยแห่ง หน้าที่หลักของอุปกรณ์ควบคุมก็คือ การบริหารการใช้งานความถี่ของสถานีฐาน รวมถึงควบคุมการทำงานของสถานีฐาน และยังทำหน้าที่เชื่อมต่อวงจรและเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถานีฐาน นอกจากนี้ยังช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การทำงานของชุมสายโทรศัพท์ บางครั้งจะนิยมเรียกอุปกรณ์ควบคุมสถานีฐานร่วมกับสถานีฐานว่า “BSS” (Base Station Subsystem)
- (3) ชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (MSC หรือ Mobile Service Switching) : ทำหน้าที่ในการเชื่อมต่อวงจรระหว่างเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์อื่น ๆ ภายในเครือข่าย นอกจากชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ควบคุมสถานีฐานและสถานีฐานภายในเครือข่ายเดียวกันแล้วยังจะต้องมีการเชื่อมต่อกับเครือข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน รวมถึงเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการเครือข่ายรายอื่น ๆ ด้วย โดยจะนิยมต่อผ่านอุปกรณ์ GMSC (Gateway MSC) ซึ่งมีลักษณะคล้ายชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อควบคุมการเรียกเข้าและออก
- (4) ฐานข้อมูลผู้ใช้บริการกลาง (HLR หรือ Home Location Register) : ทำหน้าที่เก็บเลขหมายและข้อมูลเฉพาะอื่น ๆ ของผู้ใช้บริการ ได้แก่ เลขหมาย IMSI (International Mobile Subscriber Identity) ซึ่งเป็นเลขหมายอ้างอิงผู้ใช้บริการ ซึ่งเลขหมาย IMSI นี้จะถูกบันทึกลงในซิม เลขหมาย IMSI คือ รหัสประเทศ (MCC หรือ Mobile Country Code) 3 หลัก + รหัสผู้ใช้บริการเครือข่าย (MNC หรือ Mobile Network Code) 2 หลัก + รหัสกำกับผู้จดทะเบียนเครือข่ายแต่ละคน (MSIN หรือ Mobile Subscriber Identification Number) ซึ่งอย่างสูงไม่เกิน 10 หลัก สำหรับฐานข้อมูลผู้ใช้บริการกลางในเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ อาจจะมีได้ตั้งแต่หนึ่งตัวหรืออาจมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับการจัดสรรการลงทะเบียนลูกค้าของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แต่ละราย
- (5) ศูนย์การตรวจสอบการใช้งาน (AUC หรือ Authentication Center) : ซึ่งจะเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลผู้ใช้บริการกลางโดยตรง ทำหน้าที่เก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการตรวจสอบยืนยันการใช้งานโดยผ่านทางฐานข้อมูลผู้ใช้บริการกลาง สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการตรวจสอบยืนยันการใช้งานของเลขหมายแต่ละเลขหมายทั้งที่เก็บอยู่ในศูนย์การตรวจสอบการใช้งานและซิมจะเป็นข้อมูลเดียวกัน

(6) ฐานข้อมูลเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ (EIR หรือ Equipment Identity Register) : เป็นอุปกรณ์เพิ่มเติมสำหรับผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะทำหน้าที่เก็บข้อมูลเลขหมายประจำเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ (IMEI หรือ International Mobile Equipment Identity) ซึ่งเป็นเลขมาตรฐานที่ระบุถึงบริษัทผู้ผลิต ประเทศที่ผลิต และรหัสการตรวจอนุมัติ การมีฐานข้อมูลเครื่องถูกขायเพื่อใช้ตรวจสอบว่าเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวสามารถใช้งานได้หรือไม่ ซึ่งจะมีการตรวจสอบทุกครั้งที่มีการเปิดเครื่อง มีการโทรออก และมีการรับสายเข้า

กระบวนการลงทะเบียนจะเริ่มทันทีที่เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถูกเปิดขึ้น เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะเริ่มตรวจหาเครือข่ายซึ่งจะใช้ภายในเวลาอันสั้น ทันทีที่ตรวจพบเครือข่าย เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะอ่านข้อมูลของระบบเครือข่ายที่ถูกส่งออกมาจากสถานีฐาน ทำให้เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่รู้จักตำแหน่งใช้งานปัจจุบันภายในเครือข่าย หากตำแหน่งที่อยู่ใหม่นี้ต่างกับตำแหน่งที่อยู่เดิมก่อนที่จะมีการเปิดเครื่องไป เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะต้องทำการขอลงทะเบียนกับเครือข่ายเพื่อให้เครือข่ายรับทราบถึงตำแหน่งที่อยู่ใหม่ ขึ้นแรกเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะทำการขอช่องสัญญาณวิทยุที่ว่างจากสถานีฐาน ซึ่งจะถูกกำหนดให้โดยอุปกรณ์ควบคุมสถานีฐานที่ควบคุมสถานีฐานอยู่นั้น เมื่อมีการกำหนดช่องสัญญาณให้แล้วอุปกรณ์ควบคุมสถานีฐานจะแจ้งไปยังสถานีฐาน และสถานีฐานก็จะตอบกลับมาอีกครั้ง พร้อมกับแจ้งไปยังเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ เมื่อถึงขั้นนี้แล้วก็ถือว่าเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้เชื่อมต่อกับเครือข่ายแล้ว เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะเริ่มส่งสัญญาณไปยังเครือข่ายเพื่อขอทำการปรับเปลี่ยนตำแหน่ง ซึ่งสัญญาณดังกล่าวจะถูกส่งผ่านไปยังอุปกรณ์ควบคุมสถานีฐาน ไปยังชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ก่อนที่ชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะทำการปรับตำแหน่งให้ นั้นจะทำการร้องขอให้เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ทำการตรวจสอบยืนยันการใช้งานก่อน โดยชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะทำการส่งข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณไว้ในฐานข้อมูลผู้ใช้บริการท้องถิ่น เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะส่งผลที่คำนวณเสร็จแล้วกลับมายังชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อที่จะส่งไปเปรียบเทียบกับผลที่เก็บไว้ในฐานข้อมูลผู้ใช้บริการท้องถิ่น หากตรงกันก็จะคำนวณในขั้นตอนต่อไป จุดประสงค์การลงทะเบียนก็เพื่อให้เครือข่ายสามารถรู้ได้ตลอดเวลาว่าหมายเลขผู้ใช้บริการแต่ละรายมีสถานะอย่างไร และอยู่ที่ใด

การเชื่อมต่อวงจรสนทนา สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การโทรออก (Mobile – Originated Call หรือ MOC) และการรับสายเข้า (Mobile – Terminated Call หรือ MTC) สำหรับการโทรออกเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะส่งสัญญาณขอช่องสื่อสารวิทยุ (Channel Assignment) ซึ่งจะได้รับการตอบอนุมัติจากระบบ จากนั้นเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะแจ้งให้เครือข่ายทราบว่าตนต้องการช่องสื่อสารสนทนา โดยต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบยืนยันการใช้งาน ตามด้วยการตกลงกันในเรื่องของการเข้ารหัสสัญญาณเสียงระหว่างสถานีฐาน และเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ เมื่อผ่านกระบวนการนี้แล้ว เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะส่งเลขหมายที่ต้องการ

จะเรียกไปผ่านสัญญาณชื่อ Setup จากนั้นอุปกรณ์ควบคุมสถานีฐานจะทำการกำหนดช่องสัญญาณสื่อสารให้กับเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่พร้อมทั้งระบุตำแหน่งช่องสัญญาณกลับมา ผู้โทรออกจะได้ยินเสียงสัญญาณกระดิ่งย้อนกลับ และวงจรสนทนาจะเชื่อมต่อกันเมื่อคู่สนทนาปลายทางรับสาย⁵

ภาพที่ 2 รูปกระบวนการโทรเข้าเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่⁹

2.1.2 เทคโนโลยีของโทรศัพท์เคลื่อนที่

เทคโนโลยีนำความเปลี่ยนแปลงมาสู่โลก มาสู่ชีวิตของเราอยู่เสมอ ทุกวันนี้เราอยู่ในโลกที่คนรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ไม่คุ้นเคย แม้แต่คนรุ่นพ่อ แม่ ก็ไม่ชิน⁶ และหากเราไม่ปรารถนาที่จะถูกทอดทิ้งไว้เบื้องหลังแล้ว เราจะต้องก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศ (Information Society) ต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีและต้องเข้าใจว่ายุคสังคมสารสนเทศ ข้อมูล ความรู้ และการให้บริการมีความสำคัญอย่างยิ่ง⁷ สำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่เคยถูกมองว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย แต่ทุกวันนี้กลายเป็นอุปกรณ์สื่อสารและเครื่องมือสารพัดประโยชน์ที่ต้องพกพาติดตัวอยู่เสมอ เพราะนอกจากจะใช้ในการ

⁵ ไพโรจน์ ไววานิชกิจ, เปิดโลกมือถือ GSM สู่ UMTS, หน้า 14 – 24.

⁶ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. นาโนเทคโนโลยี [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/articlephp?ID00001045&Keyword=searchtype=. (วันที่ 1 เมษายน 2547)

⁷ วิชัย สังข์ประไพ, “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการลักลอบจูนโทรศัพท์มือถือ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540), หน้า 65.

ติดต่อสื่อสารแล้ว โทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งมีบทบาทใช้งานอื่น ๆ อีกรอบด้าน เริ่มตั้งแต่บริการรับส่งข้อมูลแบบไร้สาย (Data Service) ที่เชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารด้วยข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ โดยไม่ถูกจำกัดแม้จะอยู่ห่างไกลกันคนละพื้นที่ ไปจนถึงบริการสั่งซื้อสินค้าและบริการ บริการตรวจสอบราคาหุ้นและพอร์ตการลงทุน ถ้าสรุปได้จากกล้องที่ติดมากับโทรศัพท์เคลื่อนที่ สามารถดูโทรศัพท์แบบเรียลไทม์ (Real Time) อย่างไรก็ดีปัจจุบันตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มมาถึงจุดอิ่มตัว ผู้ให้บริการเครือข่ายจึงหันมาแข่งขันกันอย่างเข้มข้นด้วยบริการเสริมใหม่ ๆ แทนที่จะเน้นแข่งขันกันในด้านราคาค่าใช้บริการเหมือนแต่ก่อน โดยเฉพาะเทคโนโลยีบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กำลังพัฒนารุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เพราะเทคโนโลยีที่มีสีสันและทันสมัยกำลังเป็นจุดสนใจและจุดขายสำคัญที่ผู้ให้บริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในทุก ๆ ระบบต่างใช้เป็นเครื่องมือเพิ่มลูกเล่น และต่อยอดบริการไฮเทคต่าง ๆ เพื่อรักษฐานลูกค้าเก่า และดึงลูกค้าใหม่ในช่วงที่โทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มชะลอการเติบโต

นับตั้งแต่อดีตกษานเดอร์ เกรแฮม เบล ได้ประดิษฐ์คิดค้น โทรศัพท์เครื่องแรกของโลกได้สำเร็จในปี พ.ศ.2418 วิธีการติดต่อสื่อสารของมนุษยชาติก็ก้าวเข้าสู่ยุคที่ 1 พัฒนาการของเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มจากในยุคแรกเมื่อประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา มาตรฐานต่าง ๆ ที่ได้รับการกำหนดขึ้นถูกแบ่งออกเป็นยุค เริ่มจากระบบแอนะล็อกหรือที่เรียกว่า ยุค 1G (First Generation) ถือเป็นเทคโนโลยีการรับส่งข้อมูลและสนับสนุนการติดต่อสื่อสารเพื่อสนทนาเท่านั้น คุณภาพและขีดความสามารถในการรองรับจำนวนผู้ใช้บริการอยู่ในเกณฑ์ดี และยุคนี้ถือว่าประสบความสำเร็จกับการสร้างตลาดธุรกิจสื่อสารไร้สายในประเทศต่าง ๆ ⁸ ในประเทศไทยเริ่มมีการเปิดให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่ 1 นี้เช่นเดียวกัน คือ

(1) NMT 470 / 900 (Nordic Mobile Telephone) : เป็นโทรศัพท์ที่เคลื่อนที่ที่ใช้งานอยู่ในคลื่นความถี่ 470 เมกะเฮิร์ต และ 900 เมกะเฮิร์ต มีจุดเด่นคือ มีรัศมีค่อนข้างกว้าง ครอบคลุมถึง 25 กิโลเมตร จึงทำให้สามารถวางโครงข่ายครอบคลุมทั่วประเทศได้ง่าย แต่ข้อเสีย คือ ตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีน้ำหนักมาก (4 – 5 กิโลกรัม) และง่ายต่อการถูกลักลอบการใช้งาน (จูน) และ

(2) AMPS (Advanced Mobile Phone System) : เป็นโทรศัพท์ที่ใช้งานอยู่ในคลื่นความถี่ 800 เมกะเฮิร์ต

ระบบแอนะล็อกในช่วงหลัง ๆ จะมีปัญหาการลักลอบใช้งาน (จูน) จึงมาถึงช่วงของโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุค 2G (Second Generation) ซึ่งมีการนำเทคโนโลยีรับส่งข้อมูลแบบดิจิทัลมาใช้งาน ทำให้เพิ่มขีดความสามารถในการใช้งานในการรับส่งข้อมูลด้วยอัตราเร็วต่ำ (9,600 กิโลบิตต่อวินาที) สามารถสร้างบริการเสริมได้หลากหลายรูปแบบ และเพิ่มคุณภาพของสัญญาณเสียงสนทนามากขึ้น โทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 2 ประสบความสำเร็จอย่างมากในการทำตลาด

⁸ ไพโรจน์ ไววนิชกิจ, เปิดโลกมือถือ GSM สู่อุบัติ UMTS., หน้า 154 – 155.

โทรคมนาคมทั่วโลก จำนวนผู้ใช้บริการมีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ เคยมีการทำนายกันว่า จำนวนผู้ใช้บริการจะมีจำนวนถึง 1,800 ล้านรายในปี พ.ศ.2553⁹ ที่น่าสนใจก็คือ ทวีปเอเชียจะเป็นแหล่งบริโภคบริการสื่อสารไร้สายผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใหญ่และมีอัตราการเติบโตสูงที่สุดในโลก ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่จีเอสเอ็ม (GSM หรือ Global System for Mobile Communications) ถือเป็นมาตรฐานโทรศัพท์เคลื่อนที่ในยุคที่ 2 ที่ได้รับการยอมรับใช้งานมากที่สุด และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการทั่วโลกจะพบว่า ความต้องการในการรับส่งข้อมูลเริ่มมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากการนำเสนอบริการใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการรับส่งข้อมูลในเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 2 นี้ เช่น WAP และ GPRS ในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่จีเอสเอ็ม

แวย์ป (WAP หรือ Wireless Application Protocol) เป็นการนำข่างานแบบสวิตซ์กลุ่มข้อมูล (Packet – Switching Network) และอินเทอร์เน็ตโพรโทคอล (IP) มาประยุกต์ใช้กับระบบจีเอสเอ็มทำให้โทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถส่งข้อมูลได้มากถึง 115 กิโลบิต เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตรับ – ส่ง ข้อมูลที่อยู่บนโครงข่ายได้ตลอดเวลาด้วยอัตราความเร็วสูง และช่วยให้ผู้บริหารโครงข่ายให้บริการประยุกต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สายได้เร็วกว่าโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ให้บริการด้านเสียงเป็นหลักถึง 10 เท่า แวย์ป สามารถกลั่นกรองและจัดรูปแบบข้อมูลให้เหมาะสมกับลักษณะของอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ที่มีขนาดเล็ก และใช้ประโยชน์สูงสุดจากหน่วยประมวลผลขนาดเล็ก หน่วยความจำจำกัด แบตเตอรี่และหน้าจอขนาดเล็ก คุณสมบัติการใช้งานในสภาพแวดล้อมเช่นนี้ กลายเป็นพื้นฐานของบริการอินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ในเวลาต่อมา โดยมีการปรับปรุงประสิทธิภาพและเพิ่มความเร็วในการรับส่งข้อมูลอย่างต่อเนื่อง กล่าวได้ว่า แวย์ป เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปสู่บริการอินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ทรงประสิทธิภาพนั่นคือ จีพีอาร์เอส (GPRS หรือ General Packet Radio Service)

จีพีอาร์เอส (GPRS หรือ Generation Packet Radio Service) เป็นเทคโนโลยีที่ผนวกเอาเทคโนโลยีการสื่อสารสองชนิดเข้าด้วยกัน คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดรูปแบบการใช้งานและบริการใหม่ ๆ ที่หลากหลายและขยายตัวไปทั่วโลก บรรดานักวิจัยและที่ปรึกษาทางด้านธุรกิจได้พากันทำนายว่า จำนวนผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถโยงเข้าสู่อินเทอร์เน็ตจะเพิ่มขึ้นจาก 200 ล้านรายในปัจจุบันเป็น 1 พันล้านรายภายในปี 2547 และจากการที่ทำให้ผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้ใช้บริการเครือข่ายสามารถให้บริการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น บริการแจ้งเตือนกิจกรรมและข้อมูลข่าวสาร และเป็นได้ทั้งอุปกรณ์เพื่อความบันเทิง เช่น การเรียกชมตัวอย่างภาพยนตร์

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 155.

เป็นต้น¹⁰ ดังนั้นการให้บริการอินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคาดไม่ถึง ด้วยเนื้อหาข้อมูลในเว็บไซด์แบบเดียวกับที่พบในอินเทอร์เน็ตตามสาย อินเทอร์เน็ตในโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มุ่งเน้นไปที่ข้อมูลที่มีความทันสมัยต่อเวลาและสถานการณ์เฉพาะหน้า¹¹

ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 3 (Third Generation Mobile System) หรือที่นิยมเรียกกันว่า “3G” นั้น ถือเป็นพัฒนาการครั้งสำคัญทางด้านเทคนิค จากอินเทอร์เน็ตในโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของเทคโนโลยียุคที่ 3 และเป็นพื้นฐานของบริการสารพัดรูปแบบ โทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคนี้ เช่น บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) การประชุมทางไกล บริการส่งข้อมูลภาพและเสียง และการประมวลผลอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังได้มีการพัฒนาเหนือขึ้นไปอีกจากจีพีอาร์เอส คือ เทคโนโลยีเอ็ด (EDGE หรือ Enhanced Data Rates for Global Evolution) ซึ่งได้ปรับปรุงการเข้ารหัสสัญญาณเพื่อเพิ่มอัตราความเร็วในการถ่ายโอนข้อมูลและขยายการบริการ 3G บนแถบความถี่เดิมของระบบจีเอสเอ็มจีพีอาร์เอส เป็นเทคโนโลยีพื้นฐานของเทคโนโลยีเอ็ด ซึ่งสามารถรับส่งข้อมูลได้มากกว่าและเร็วกว่าจีพีอาร์เอส โดยส่งข้อมูลได้เร็วถึง 384 กิโลบิตในพื้นที่นอกอาคาร และมากถึง 554 กิโลบิตสำหรับพื้นที่ในอาคาร

การผสมผสานเทคโนโลยีจีพีอาร์เอสกับเอ็ดช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานเครือข่ายสัญญาณมากขึ้น และเพิ่มขีดความสามารถของเครือข่ายโดยรวม อีกทั้งช่วยให้ผู้ประกอบการเครือข่ายย้ายไปใช้เทคโนโลยี 3 G ได้อย่างคุ้มค่าโดยไม่ต้องเพิ่มช่องสัญญาณ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันนี้ผู้ใช้บริการเริ่มที่จะสามารถสัมผัสกับเทคโนโลยี 3 G ได้บ้างแล้ว และเริ่มพูดไปถึงเทคโนโลยี 3.5 G** ซึ่งคงยังไม่ไกลเกินเอื้อมนัก

ปัจจุบันผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยเริ่มได้สัมผัสเทคโนโลยีเอ็ดกันบ้างแล้วในรูปแบบบริการเสริมแปลก ๆ ใหม่ ๆ และรวดเร็วทันใจ โดยมีจุดเด่นด้านอัตราความเร็วในการรับส่งข้อมูล เช่น การเล่นเกมออนไลน์

¹⁰ ฐานเศรษฐกิจ. เส้นทางสู่เทคโนโลยี 3 G [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00000939&Keyword=gprs. (วันที่ 17 มีนาคม 2547)

¹¹ “อินเทอร์เน็ตในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่”, มติชน (วันที่ 11 มกราคม 2545): 3.

** เทคโนโลยีในยุค 3 G จะเน้นการบริการ รับ ส่งข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (ไม่ว่าจะเป็น เกมส์, ภาพยนตร์, เพลง, ข่าวสารต่าง ๆ. แต่ยังมีข้อจำกัดคือ ความล่าช้าในการรับข้อมูล และข้อมูลที่ได้รับก็ยังคงเกิดความผิดพลาดอีกด้วย ดังนั้นในยุค 3.5 จะพัฒนาการรับข้อมูลให้ถูกต้อง และรวดเร็วมากขึ้น โดยมีตัวแปรคือ การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่เท่าเดิม แต่ต้องได้คุณภาพที่ดีขึ้น

ถัดมาคือ เทคโนโลยียูเอ็มทีเอส (UMTS หรือ Universal Mobile Telecommunications System) ที่มีความโดดเด่นยิ่งไปกว่า ด้วยความสามารถในการเชื่อมต่อสัญญาณมากมายหลายชนิดในเวลาพร้อมกัน ซึ่งหมายความว่าผู้ใช้อุปกรณ์สื่อสารไร้สายในอนาคตจะสามารถติดต่อพูดคุยพร้อม ๆ กับใช้บริการมัลติมีเดีย (Multimedia) คู่มือ ฟังเพลง ท่องอินเทอร์เน็ต และดาวน์โหลดโปรแกรมประยุกต์เล็กทรอนิกส์ได้โดยสะดวกรวดเร็ว

ทุกวันนี้ผู้ใช้บริการเครือข่ายจีเอสเอ็มส่งข้อความถึงกันโดยเฉลี่ยเดือนละกว่า 10 ล้านครั้ง ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ว่า บริการอินเทอร์เน็ตไร้สายเคลื่อนที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน หากมีการนำเสนอบริการแปลกใหม่ น่าตื่นเต้น และใช้ประโยชน์ได้เต็มที่อยู่เสมอ โดยอาศัยเทคโนโลยีการรับส่งข้อมูลความเร็วสูง

เทคโนโลยี 3G ยังหมายถึงโอกาสทางธุรกิจสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้ให้บริการเครือข่าย (Network Provider) ผู้จัดทำเนื้อหาและบริการ (Content Provider) นักพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ไปจนถึงร้านค้าปลีก ธนาคาร บริษัททางการเงิน ท่องเที่ยว และเดินทาง

แม้ว่าตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ชะลอการเติบโตลงแล้ว แต่ในเชิงเทคโนโลยีแล้ว ถือว่ากำลังอยู่ในช่วงพัฒนารุดหน้าทีเดียว เนื่องจากเทคโนโลยีซึ่งมาในรูปแบบของบริการเสริมแปลก ๆ ใหม่ ๆ กลายเป็นเครื่องมือในการดึงดูดลูกค้า เช่น บริการถ่ายทอดสัญญาณสดจากสถานีโทรทัศน์ไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ “Digilive” ของเอไอเอส บริการข่าวสารทันใน “I-news” ของดีแทคบนพื้นฐานจีพีอาร์เอส บริการข้อมูลหุ้น “Financial watch” ของอoredin

วิวัฒนาการของเทคโนโลยี 3G เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาอุปกรณ์สื่อสาร บริษัทผู้ผลิตโทรศัพท์เคลื่อนที่เองต่างคิดค้นโทรศัพท์เคลื่อนที่รุ่นใหม่ ๆ มารองรับเทคโนโลยี 3G ขณะเดียวกันเครือข่ายจีเอสเอ็มซึ่งเป็นพื้นฐานของ 3G ยังขยายตัวอย่างโดดเด่นคิดเป็นร้อยละ 81 ของอัตราการเติบโตของเครือข่ายสื่อสารไร้สายทั้งหมดในเอเชียแปซิฟิก ในประเทศจีนเพียงประเทศเดียวมีผู้ใช้เครือข่ายจีเอสเอ็มถึง 14.1 ล้านเลขหมายในไตรมาสแรกของปี พ.ศ.2546 คิดเป็นลูกค้าใหม่ร้อยละ 87

เทคโนโลยีสื่อสารกำลังก้าวสู่ยุค 3G อย่างเต็มตัว โดยมีปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีพื้นฐาน กลุ่มเป้าหมาย และความพร้อมของตลาด ทั้งนี้ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันพัฒนาตลาดไปในทิศทางที่สมเหตุสมผลทั้งสำหรับผู้ประกอบการและผู้บริโภค คาดว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่รุ่น 3G จะเริ่มใช้งานอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ ในครึ่งปีหลัง พ.ศ.2547 เป็นต้นไป แต่นั่นย่อมขึ้นอยู่กับว่าเทคโนโลยี 3G จะพัฒนาก้าวหน้าจนมีความเสถียร ต้นทุนต่ำ และพร้อมใช้งานร่วมกับเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ และโครงข่ายสื่อสารไร้สายในระบบต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็ว

สูง และการให้บริการรูปแบบใหม่ ๆ มาถึงจุดนี้คงพอสรุปได้ว่า อนาคตของเทคโนโลยี 3G ยังคงสดใส และผู้บริโภคจะได้ลโฉมอุปกรณ์สื่อสารรุ่น 3G เต็มรูปแบบอย่างแน่นอน¹²

2.1.3 รูปแบบการบริการเสริมของโทรศัพท์เคลื่อนที่

นับจากปี พ.ศ.2542 ที่มียอดผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยแค่ 2 ล้านราย จนวันนี้ตัวเลขพุ่งสูงถึง 11 เท่าตัว หรือประมาณ 22 ล้านราย แม้ในปีที่ผ่านมา ยอดผู้ใช้บริการยังคงได้ระดับให้เห็นต่อเนื่อง แต่ก็มีได้ก้าวกระโดดอย่างเคย และนั่นได้กลายเป็นสัญญาณบ่งชี้ถึงค่านายของนักวิเคราะห์ทางด้านโทรคมนาคมทั่วโลก¹³ รวมถึงบรรดานักลงทุนทั้งหลายต่างก็มีมุมมองต่ออนาคตของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างใกล้ชิดเคียงกัน นั่นคือ ทุกฝ่ายมองเห็นว่ารายได้ของผู้ให้บริการเครือข่ายจากการให้บริการสนทนาผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่นับวันมีแต่จะลดลง และจำนวนผู้ใช้บริการจะอึมครึมระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งก็หมายความว่า หากยังคงให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในรูปแบบเดิม ๆ ต่อไป ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อาจเริ่มประสบปัญหารายได้ถดถอย หลายรายอาจเข้าสู่ภาวะขาดทุน หรือล้มละลายได้ง่าย หากปราศจากแผนธุรกิจที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตามผู้เชี่ยวชาญและนักวิเคราะห์ทางการตลาดส่วนใหญ่ก็มองว่าธุรกิจการสื่อสารข้อมูลผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือ “Mobile Data Business” น่าจะเป็นช่องทางใหม่ของการสร้างรายได้ให้กับบริษัทผู้ให้บริการทั้งหลาย ซึ่งธุรกิจนี้มีขอบเขตและนิยามของการบริการที่กว้างมาก กล่าวง่าย ๆ ก็คือ เป็นการนำเสนอบริการที่มีใช่แค่การพูดคุยสนทนาตามปกติให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งผู้ใช้บริการอาจเป็นส่วนหนึ่งของลูกค้าผู้ใช้บริการที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบัน หรืออาจมีกลุ่มใหม่เพิ่มเติมขึ้นมาได้ ที่สำคัญก็คือ ผู้ให้บริการที่มีบริการ “Mobile Data Business” ที่น่าสนใจมีการกำหนดราคาที่ดึงดูดใจผู้บริโภค และมีความหลากหลายในตัวบริการ ก็

¹² ฐานเศรษฐกิจ. เส้นทางสู่เทคโนโลยี 3 G (ตอนที่ 2) [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00000941&Keyword=gprs. (วันที่ 17 มีนาคม 2547)

¹³ เทเลคอม เจอร์นัล. ‘ทำนายมือถือ’ 47 ‘ปีถึงหลับ ถึงจุดพักตัวที่ผู้เล่นต้องแก้เคล็ด [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.tj.co.th/2003/news/thai1493/tj493t01.htm (วันที่ 15 มีนาคม 2547)

น่าจะมีความได้เปรียบในการช่วงชิงฐานผู้ใช้บริการจากคู่แข่งรายอื่นได้ง่าย¹⁴ เหล่านี้เป็นเวทีการแข่งขันใหม่ที่น่าจับตามองมาก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ ประการแรก แนวโน้มรายได้จากการบริการด้านเสียง (Voice) ไม่เพียงพอต่อการแข่งขันที่รุนแรงที่ผู้ให้บริการเครือข่ายต่างต้องแข่งขันกันลดราคาค่าบริการลง อีกทั้งลูกค้าใหม่ก็หายากมากขึ้น แต่ถึงแม้จะหาลูกค้าใหม่ได้ แต่ลูกค้าใหม่ที่หาได้คุณภาพก็จะต่ำลง ขณะที่ยังคงต้องใช้ต้นทุนการหาลูกค้าเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นถ้ายังคงดำรงธุรกิจที่เน้นค่าบริการจากด้านเสียงอย่างเดียว เรียกได้ว่า “ไม่มีอนาคตเลย” แนวโน้มในต่างประเทศเองก็เป็นเช่นนั้น ดังนั้น ความสามารถในการให้บริการจึงมีความสำคัญมากต่อโครงสร้างรายได้ ประการที่สอง โครงสร้างรายได้ที่เกี่ยวกับฐานลูกค้าจะเปลี่ยนไปมาก อันเนื่องมาจากการหาลูกค้าใหม่ยากขึ้น ดังนั้น ผู้ให้บริการเครือข่ายจึงหันมาจับลูกค้ากลุ่มเดิม เพราะลูกค้ากลุ่มนี้มีโอกาสที่จะใช้บริการใหม่ได้มากกว่าลูกค้าใหม่ถึง 3 เท่า จึงไม่มีทางที่จะหลีกเลี่ยงที่จะไม่เข้าสู่ธุรกิจ Non Voice ได้ นอกจากนี้ตัวอย่างรายได้จาก Voice ของต่างประเทศรวมทั้งของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงทุก ๆ ปี โดยรายได้ต่อลูกค้าจะลดลงทุกปี ในประเทศไทยราคาค่าบริการของระบบรายเดือน (Post – paid) และระบบเติมเงิน (Pre – paid) ที่ปัจจุบันใช้อยู่อย่างมีเงื่อนไขต่าง ๆ นั้น ซึ่งเป็นไปได้ที่ต่อไปภายภาคหน้าเงื่อนไขต่าง ๆ จะหมดไป และสุดท้ายจากเดิมการใช้งานที่เป็นการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ไปหาโทรศัพท์พื้นฐาน โทรศัพท์เคลื่อนที่โทรหากันเอง หรือจากโทรศัพท์พื้นฐานโทรเข้าหาโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่น้อยมาก แต่จากนี้ก็จะเห็น โครงสร้างที่เปลี่ยนไปอันเนื่องมาจากมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โทรหากันเองมากขึ้น ดังนั้นหากสามารถสร้างบริการใหม่ได้ ก็เชื่อว่าจะสามารถสร้างฐานรายได้เป็นกอบเป็นกำได้เช่นกัน และกลุ่มที่น่าสนใจในการเสนอบริการใหม่ คือ วัยรุ่น เพราะเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมขาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่ได้ และจากผลการสำรวจในเรื่องการใช้บริการเสริมของชมรมนักข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันคณะนิเทศศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า 5 อันดับแรกสำหรับบริการเสริมที่นิยมใช้มากที่สุดได้แก่ บริการส่งข้อความ (SMS) ดาวน์โหลดเสียงเพลงเรียกเข้า (Ring tone) ดาวน์โหลดข้อความภาพ (Picture Message) และดาวน์โหลดภาพเคลื่อนไหวหน้าจอ (Screen Server) ตามลำดับ ส่วนบริการอื่นนอกเหนือจากการใช้สนทนาแล้วคือ ใช้เล่นเกมมากที่สุด¹⁵ เหล่านี้พอสรุปรูปแบบการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สำคัญได้ดังนี้

¹⁴ เทเลคอม เจอร์นัล. TV on Mobile ความบันเทิงบนฝ่ามือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.tj.co.th/article/3g/434.html. (วันที่ 14 พฤษภาคม 2547)

¹⁵ ไทยรัฐ. สำรวจพฤติกรรมใช้มือถือ บริการเสริมจำเป็นแค่ไหน [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/article.php?ID=00000928&Keyword=. (วันที่ 6 ตุลาคม 2546)

(1) **บริการส่งข้อความ (SMS หรือ Short Message Service) :** คือ บริการรับฝากข่าวสาร ซึ่งมีการใช้กันอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็น การส่งข้อมูลจากทาง ผู้ให้บริการเครือข่าย บางครั้งอาจเป็นข้อมูลบริการเพิ่มเติมต่าง ๆ จากทางระบบ หรือการส่ง ข้อความระหว่างผู้ใช้บริการด้วยกันเอง แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือ การสื่อสารในแบบตัวอักษร ที่ สามารถเก็บในตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เช่น เทศกาลปีใหม่ การส่งข้อความในรูปแบบนี้จะมีมากเป็นพิเศษ หรืออาจเป็นข้อความ ภาพ (Picture Message) หลากหลายรูปแบบตรงใจผู้บริโภค จึงได้รับความนิยมเช่นกัน ซึ่ง สามารถดาวน์โหลดจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เปิดให้บริการบนอินเทอร์เน็ตได้ นอกจากนี้ปัจจุบัน รายการโทรทัศน์จำนวนมากเปิดโอกาสให้ผู้ชมทางบ้านร่วมแสดงความคิดเห็นโดยใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ส่งข้อความมายังรายการ โดยข้อความดังกล่าวจะแสดงขึ้นที่หน้าจอโทรทัศน์ ทันที ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมมาก

(2) **บริการส่งข้อความกราฟิกส์ (EMS หรือ Enhance Message Service) :** จากบริการส่งข้อความที่เป็นการส่งข้อความสั้นที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการ ที่บางครั้งไม่จำเป็นที่จะต้องโทรคุยกัน เพียงส่งข้อความสั้น ๆ ให้รายละเอียดที่สำคัญก็ เพียงพอ แต่ก็ยังมีผู้คนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีจำนวนมากพอสมควรที่ยังไม่พอใจกับการบริการส่ง ข้อความ ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น ความวุ่นวายในการกดปุ่มตัวอักษร ซึ่งปัจจุบันเครื่อง โทรศัพท์เคลื่อนที่รุ่นใหม่ๆ จะมีฟังก์ชัน “ T 9 ” ซึ่งเป็นระบบอัจฉริยะเลือกเดาคำที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่ ผู้ใช้บริการป้อนผ่านตัวเครื่องได้ แต่ในหลาย ๆ กรณีกลับเป็นตัวสร้างปัญหา เนื่องจากเดาคำผิดเสียเอง หรือไม่รู้จักศัพท์เฉพาะบางคำทำให้ผู้ใช้บริการต้องเสียเวลาพิมพ์คำ ๆ นั้นใหม่ บริการ ส่งข้อความกราฟิกส์ถือเป็นบริการรับส่งข้อมูลแบบใหม่ ที่สามารถส่งข้อมูลในรูปแบบที่ฉีก แนวจากบริการส่งข้อความทั่วไปมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการส่งภาพโลโก้ (Logo) เสียงเพลง เรียกเข้า (Ringtone) หรือภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวต่าง ๆ (Picture Message) หรือ (Animation Picture Message) นอกจากนี้ตัวอักษรซึ่งแต่เดิมมีความจำเจก็ได้รับการเพิ่มสีสัน มากขึ้น โดยผู้ใช้บริการสามารถเลือกได้ว่าจะให้ข้อความส่วนใดมีการเน้นคำ (Bold) จี๊ดเส้น ใต้ (Underline) หรือเป็นตัวอักษรเอียง (Italic) เหมือนกับกำลังพิมพ์ข้อความบนโปรแกรม เวิร์ด (Microsoft Word) บนคอมพิวเตอร์ทั่ว ๆ ไป เทคโนโลยีใหม่ที่ก้าวเข้ามารองรับ สีสันของการรับส่งข้อมูลบริการส่งข้อความกราฟิกส์ถือเป็นการทดสอบตลาดของผู้ ให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่เกี่ยวกับกระแสการยอมรับของผู้ใช้บริการโดยทั่วไปว่า หากมีการ

ขยายขีดความสามารถในการรับส่งข้อมูลประเภทข้อความจากยุคของบริการส่งข้อความที่มีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของปริมาณข้อมูลซึ่งจำกัดไว้ไม่เกิน 160 ตัวอักษรภาษาอังกฤษ และการขาดเสน่ห์ดึงดูดใจไปเป็นการรับส่งข้อมูลที่มีพื้นที่สำหรับป้อนข่าวสารมากขึ้น มีลูกเล่นในการจัดการกับข้อมูลได้อย่างน่าสนใจ เช่น ส่งข้อความพร้อมกับรูปการ์ตูนที่เป็นภาพเคลื่อนไหวประกอบเหล่านี้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น แต่หากมีการพัฒนาขีดความสามารถในการรับส่งข้อมูลแบบข้อความให้มีความก้าวหน้าทันสมัยมากขึ้น จนถึงทำให้ผู้ใช้บริการทุกกลุ่มรู้สึกว่าการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อรับส่งข้อมูลต่าง ๆ มีความหลากหลายและแทบจะไม่มีขีดจำกัดใด ๆ เลย จนถึงว่าเทียบเคียงได้กับการรับส่งข้อมูลสารพัดรูปแบบบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ก็น่าจะเป็นการพลิกผันโลกการสื่อสารข้อมูลผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบพลิกฝ่ามือทีเดียว

(3) บริการส่งข้อความสื่อประสม (MMS หรือ Multimedia Message

Service) : เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารข้อมูลแบบข้อความในยุคถัดจากบริการส่งข้อความกราฟิกส์ซึ่งบริการส่งข้อความสื่อประสมนี้เหนือกว่าบริการส่งข้อความกราฟิกส์อย่างไม่อาจเทียบกันได้ เนื่องจากบริการส่งข้อความนั้นกำหนดค่าให้ใช้ช่องสื่อสารแบบบริการส่งข้อความสำหรับการส่งผ่านข้อมูลทำให้เกิดข้อจำกัดในเรื่องของอัตราเร็วและขนาดของข้อมูล ซึ่งถูกจำกัดโดยเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่เอง สำหรับบริการส่งข้อความกราฟิกส์นั้นแม้จะมีลูกเล่นมากกว่าบริการส่งข้อความ แต่แท้จริงแล้วก็เพียงเทคนิคการกระจายข้อมูลผ่านบนข้อความบริการส่งข้อความหลาย ๆ ชุด แล้วนำมาเรียงต่อกัน ทำให้ยังคงติดขัดอยู่กับข้อจำกัดของช่องสื่อสารแบบบริการส่งข้อความเช่นเดียวกัน ประกอบกับทั้งการคิดค่าบริการบนเทคโนโลยีบริการส่งข้อความกราฟิกส์นั้นมีข้อจำกัดต่อทั้งผู้ให้บริการเครือข่ายและผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เอง เนื่องจากการใช้บริการส่งข้อความกราฟิกส์แต่ละครั้งนั้น แท้จริงแล้วเป็นการส่งข้อความหลาย ๆ ชุด ตัวอย่างเช่นในการดาวน์โหลดภาพหน้าจอมายังเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่หนึ่งครั้ง อาจต้องใช้บริการส่งข้อความถึง 7 ชุดเรียงต่อกัน ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า ผู้ให้บริการจะคิดค่าบริการในการดาวน์โหลดครั้งนี้เท่าไรจึงจะเหมาะสม เพราะหากคิดค่าส่งเท่ากับการส่งข้อความถึง 7 ชุด ก็น่าจะเป็นราคาที่สูงเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้ใดยอมใช้บริการส่งข้อความกราฟิกส์อีก

สำหรับเทคโนโลยีบริการส่งข้อความสื่อประสมนั้น มีการใช้ช่องสื่อสารข้อมูลได้ทั้งบนเครือข่ายจีพีอาร์เอส (GPRS) วงจรสื่อสารแบบที่ต้องเชื่อมต่อล่วงหน้า (Circuit Switch) บนเครือข่ายจีเอสเอ็ม (GSM) หรือแม้กระทั่งกับช่องสื่อสารแบบบริการส่งข้อความซึ่งการเลือกใช้ช่องสื่อสารชนิดใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ได้รับการกำหนดขึ้นโดยผู้ให้บริการเอง

ในที่นี้สามารถแบ่งประเภทของบริการบนเทคโนโลยีบริการส่งข้อความสื่อประสมออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

- การส่งข้อความที่เป็นตัวอักษรล้วน ๆ
- การรับส่งข้อมูลที่เป็นรูปภาพสีและภาพนิ่งต่างๆ
- การรับส่งข้อมูลเสียงต่างๆ
- การรับส่งสัญญาณวิดีโอ หรือรายการภาพยนตร์ต่างๆ

ยกตัวอย่างมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สนับสนุนเทคโนโลยีบริการส่งข้อความสื่อประสม ผู้ใช้สามารถถ่ายรูปสถานที่ท่องเที่ยวจากโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้วส่งรูปถ่ายผ่านเทคโนโลยีบริการส่งข้อความสื่อประสมไปให้ผู้ให้บริการคนอื่นได้โดยทันที ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็ คือ เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ที่รับภาพไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบที่รองรับบริการส่งข้อความสื่อประสมได้ เพราะอุปกรณ์เครือข่ายจะทราบโดยอัตโนมัติว่าเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ปลายทางไม่สามารถรับข้อมูลนี้ได้ ซึ่งข้อมูลรูปภาพที่ผู้เขียนส่งไปให้มันจะถูกโอนให้ไปอยู่ในโปรเซสเซอร์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้รับภาพโดยทันที นอกจากนี้ผู้ใช้บริการอาจทำการบันทึกเสียงหรือภาพเคลื่อนไหวต่าง ๆ โดยใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สนับสนุนเทคโนโลยีบริการส่งข้อความสื่อประสมแล้วทำการส่งไปในลักษณะของการส่งผ่าน (Forward) ข้อมูลไปให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายอื่น ๆ ได้โดยสะดวก

การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีบริการส่งข้อความสื่อประสมจะมีอนาคตสดใสเพียงใด ประกอบกับกระแสการยอมรับใช้บริการส่งข้อความสื่อประสมและบริการส่งข้อความกราฟิกสีในปัจจุบันกำลังอยู่ในช่วงของการขยายตัว มีมูลค่าการใช้งานในตลาดสูงมาก สังกัดจากตารางที่ 1 ซึ่งเป็นผลวิจัยตลาดของ Morpace ซึ่งเป็นบริษัทวิจัยการตลาดในทวีปยุโรป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภท บริการ	สัดส่วนเป็นร้อยละของความต้องการใช้บริการรับส่งข้อมูล ชนิดต่าง ๆ					
	2543	2544	2545	2546	2547	2548
เอสเอ็มเอส	90	83	67	50	31	25
อีเอ็มเอส	0	2	6	9	12	7
เอ็มเอ็มเอส	0	0	2	7	16	32
อื่น ๆ	10	15	25	34	41	36

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการใช้บริการรับส่งข้อมูลประเภทต่าง ๆ

จากตารางดังกล่าวพบว่าความนิยมในการใช้บริการสื่อสารข้อมูลแบบข้อความ ไม่ว่าจะเป็นโดยเทคโนโลยีบริการส่งข้อความ บริการส่งข้อความกราฟิกส์ บริการส่งข้อความสื่อประสม และเทคโนโลยีปลั๊กย่อยอื่น ๆ ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องต่อไป โดยขอบเขตของการศึกษาสิ้นสุดปี พ.ศ.2548 พบว่า สัดส่วนในความนิยมใช้บริการสื่อสารข้อมูลจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละปี โดยเทคโนโลยีของการใช้บริการส่งข้อความสื่อประสมจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันที่สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจบริการส่งข้อความสื่อประสมขึ้นอยู่กับความพร้อมของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ในท้องตลาด และความหลากหลายของบริการที่มีการใช้งาน รวมถึงการคิดค่าบริการที่เหมาะสมของผู้ให้บริการ โดยบริการประยุกต์ที่น่าจะเกิดขึ้นในไม่ช้านี้ เช่น การเล่นเกมส์ หรือการเปิดให้บริการด้านความบันเทิงแบบโต้ตอบ (Interactive) ซึ่งผู้บริการจะมีการรับส่งข้อมูลกับเครือข่ายอยู่เสมอ ๆ การเปิดให้บริการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่อยู่ของผู้ใช้บริการ การเปิดให้ดาวน์โหลดเพลงแบบ MP3 การรายงานข่าวสารแบบเจาะติดตามสถานการณ์โดยเป็นการส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยีบริการส่งข้อความสื่อประสม การส่งรูปภาพพร้อมเสียงพูดระหว่างบุคคล เช่น การ์ดอวยพรมีทั้งภาพและเสียงเพลง การทำธุรกรรมแบบ M-Commerce โดยเพิ่มความน่าสนใจให้กับธุรกิจด้วยการเพิ่มเสียงและภาพวิดีโอ เช่น ขายหรือตัวชมภาพยนตร์ผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งผู้บริการจะได้เห็นภาพและเสียงของหนังตัวอย่างก่อน หรือการรับฝากข้อความเสียง ซึ่งผู้ได้รับฝากไม่จำเป็นต้องใช้โทรศัพท์เข้าไปฟังข้อความเหมือนในอดีต แต่เสียงพูดที่ถูกฝากไว้นั้นจะถูกแปลงเป็นข้อมูลหรือรูปแบบอื่น ๆ

เพื่อส่งในรูปแบบของข้อมูลบริการส่งข้อความสื่อประสมไปยังเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ถูกฝาก โดยตรง¹⁶

(4) บริการเสริมอื่น ๆ ที่มีการกำหนดขึ้นในเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่จีเอสเอ็ม (GSM) อื่น ๆ อีกมากมาย เช่น บริการโอนสายอัตโนมัติ บริการป้องกันการโทรออกและรับสายเข้า (Call Barring) บริการรับสายเรียกซ้อน (Call Hold & Call Waiting) บริการประชุมทางโทรศัพท์ (Multiparty) บริการแสดงเลขหมายเรียกเข้า (Calling Line Identification Presentation) บริการป้องกันการส่งเลขหมาย (Calling Line Identification Restriction) บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ข้ามแดน ฯลฯ¹⁷

2.2 อาชญากรรมทางโทรคมนาคมกับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

อาชญากรรมทางโทรคมนาคมมีมูลเหตุของการเกิดเหมือนกับอาชญากรรมทั่ว ๆ ไป คือ ผู้กระทำมีแรงจูงใจ มีโอกาส และมีความสามารถในการกระทำความผิด แต่ถึงกระนั้นก็ตาม อาชญากรรมทางโทรคมนาคมกลับไม่เป็นที่สนใจเหมือนกันอาชญากรรมทั่ว ๆ ไป เช่นเดียวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่ไม่ได้รับความสนใจในช่วงเริ่มแรกเช่นกัน อาชญากรรมทางโทรคมนาคม (Telecommunications Crime) ถูกนำมาพูดถึงอย่างจริงจังเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งรูปแบบการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบไปตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและคอมพิวเตอร์ ยิ่งเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้ามากเพียงใด อาชญากรรมทางโทรคมนาคมก็ยิ่งมีความหลากหลายและเพิ่มจำนวนมากขึ้นไปด้วย

ความหมายของคำว่า “อาชญากรรมทางโทรคมนาคม” มีผู้อธิบายไว้ค่อนข้างกว้างและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวโดยสรุปคือ หมายถึงการใช้เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือใช้

¹⁶ เทเลคอม เจอร์นัล. โลกहरษาของ Multimedia Message Service (MMS) [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.tj.co.th/article/3g/472.htm. (วันที่ 3 สิงหาคม 2546)

¹⁷ ไพโรจน์ ไววนิชกิจ, เปิดโลกมือถือ GSM สู่ UMTS, หน้า 125 – 129.

อุปกรณ์รับ-ส่งคลื่นไมโครเวฟเพื่อการกระจายสัญญาณ หรือใช้ระบบโทรคมนาคมใด ๆ โดย
ทฤษฎี หรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย¹⁸

เหตุที่ความหมายของอาชญากรรมทางโทรคมนาคมมีกรอบค่อนข้างกว้างก็เนื่องมาจาก
รูปแบบอาชญากรรมทางโทรคมนาคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีการพัฒนาไปตามความเจริญก้าวหน้า
ทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ ซึ่งมีทั้งที่เป็นการกระทำต่อระบบโทรคมนาคมโดยตรง หรืออาจมีส่วนใด
ส่วนหนึ่งของการทำความผิดเกี่ยวข้องกับระบบโทรคมนาคม อาชญากรรมทาง
โทรคมนาคมบางรูปแบบหากพิจารณาจริง ๆ แล้ว ไม่ใช่รูปแบบใหม่ทั้งหมด มีเพียง
ส่วนหนึ่งเท่านั้นที่เป็นรูปแบบใหม่ นอกเหนือจากนั้นเป็นรูปแบบใหม่ก็จริงแต่ใช้วิธีการเดิม
ที่เคยทำมาแล้ว เช่น การขโมยการบริการโทรคมนาคมโดยวิธีลักลอบดักและรับคลื่นสัญญาณ
โทรคมนาคมเพื่อใช้บริการโทรคมนาคมโดยผิดกฎหมาย ต่อมาการลักลอบดักและรับ
คลื่นสัญญาณดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป เพราะผู้ให้บริการโทรคมนาคม
หันมาให้บริการโทรคมนาคมในระบบดิจิทัล ทำให้การลักลอบดักและรับคลื่นสัญญาณ
ไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป แต่การขโมยการบริการโทรคมนาคมในรูปแบบอื่น ๆ ก็ยังมีอยู่
ต่อไป รูปแบบที่พบเห็นบ่อย เช่น การขโมยการบริการโทรคมนาคมที่กระทำโดยลูกจ้าง
ของผู้ให้บริการโทรคมนาคมเอง ทำโดยเข้าสู่ระบบโทรคมนาคมซึ่งตนมีอำนาจในการเข้าถึงอยู่แล้ว
และทำการตัดแปลงตัวเลข เพื่อให้ตนสามารถใช้บริการโทรคมนาคมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

นอกจากการขโมยการบริการโทรคมนาคมแล้ว อาชญากรรมทางโทรคมนาคมยังมี
รูปแบบอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น การขัดขวางทางโทรคมนาคมเพื่อให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สิน
การขัดขวางทางโทรคมนาคมเพื่อจารกรรมข้อมูลทางธุรกิจ การเข้าถึงระบบโทรคมนาคม
โดยผิดกฎหมายเพื่อดักฟังข้อมูลการสนทนา หรือแม้แต่การรื้อโก่งที่เกี่ยวกับโทรคมนาคม
ด้วยวิธีการต่าง ๆ ¹⁹ เป็นต้น

เป็นที่ยอมรับกันว่าระบบโทรคมนาคมมีคอมพิวเตอร์เป็นส่วนประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญ
ดังนั้นการทำความผิดใด ๆ ที่ได้กระทำต่อระบบโทรคมนาคมก็ถือว่าเข้าข่ายเป็นอาชญากรรม
คอมพิวเตอร์ด้วยเช่นกัน อาชญากรรมทางโทรคมนาคมจึงมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับ
อาชญากรรมคอมพิวเตอร์อย่างแยกกันไม่ออก นอกจากนี้รูปแบบการทำความผิดก็

¹⁸ What is Computer and Telecommunication Crime? [Online] Available from:
<http://www.3sympatico.ca/jph/phs/info3htm>, (24 October, 2004)

¹⁹ PN Grabosky and Russell G Smith, Crime in the Digital Age(Australia : Ligare Pty
Ltd., 1998). p.19.

ไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น การเข้าถึงระบบโดยผิดกฎหมาย เป็นปัญหาอย่างมากในคอมพิวเตอร์ เมื่อไม่นานมานี้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการรักษาความปลอดภัยระบุว่า นักเจาะระบบ (Hacker) ได้มุ่งเข้ามาเจาะระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น หลังจากที่ได้สร้างความเสียหายให้กับระบบคอมพิวเตอร์มาแล้ว ปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่งของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็คือ การปลอมข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์ในทางทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ผู้กระทำความผิดจะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการปลอมข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่คือ การใช้เอกสารหลักฐานเท็จในการเปิดใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือใช้เอกสารหลักฐานเท็จนั่นเอง นอกจากนี้ปัญหาการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อลวงละเมิด เพื่อข่มขู่บุคคล หรือข่มขู่สถาบันเริ่มปรากฏให้เห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น มีการส่งข้อความเชื่อเชิญให้มีเพศสัมพันธ์ โดยส่งชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของผู้หญิง พร้อมกับภาพลามกอนาจารหรือสถาบันการเงิน 4 แห่งในอังกฤษแจ้งว่าได้รับการข่มขู่ให้จ่ายเงินถึง 65 ล้านดอลลาร์ให้กับผู้ที่ข่มขู่เพื่อแลกกับการที่จะไม่ทำลายระบบคอมพิวเตอร์²⁰ เหล่านี้ล้วนเป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับโทรคมนาคมทั้งสิ้น ซึ่งนับวันจะมีรูปแบบการกระทำความผิดใหม่ ๆ เกิดมากขึ้นเรื่อย ๆ หากยังไม่ดำเนินการป้องกันและปราบปรามอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สังคม และระบบเศรษฐกิจได้

ตามที่กล่าวแล้วข้างต้นว่าอาชญากรรมทางโทรคมนาคมก็เหมือนกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่รูปแบบการกระทำความผิดที่มีความหลากหลาย ซึ่งไม่สามารถนำมากล่าวในที่นี้ได้ครบถ้วน ผู้เขียนจึงขอกกล่าวถึงเพียงอาชญากรรมทางโทรคมนาคมที่เกี่ยวกับการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เท่านั้น ซึ่งรูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการพัฒนาไปจากเดิมมากเช่นกัน

2.3 รูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ คือ การกระทำโดยมิชอบหรือโดยผิดกฎหมาย ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะได้ไปซึ่งการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือไม่ก็ตาม เพียงแต่การกระทำความผิดนั้นมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือเชื่อมโยงกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว ก็ถือว่าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งสิ้น

²⁰ Telecommunication crime – Potpourri – Article [Online] Available from: http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1254/is_1_34/ai_8j7ouu76, (24 October, 2004).

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นทั่วโลก สร้างความเสียหายให้แก่ผู้ให้บริการเครือข่าย ผู้ใช้บริการโดยสุจริตที่ถูกละเมิด รัฐ ตลอดจนสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะต้องคอยพัฒนาเทคโนโลยีการให้บริการแล้ว ยังต้องคอยพัฒนาระบบในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการที่จะเกิดขึ้นด้วย แต่ถึงกระนั้นก็ตามก็ยังไม่สามารถป้องกันการกระทำดังกล่าวได้ ผู้กระทำความผิดยังคงพัฒนารูปแบบการกระทำขึ้นเรื่อย ๆ พร้อม ๆ กับการพัฒนาเทคโนโลยี ความหลากหลายของรูปแบบการกระทำที่เกิดขึ้นมีทั้งรูปแบบที่ผู้กระทำความผิดต้องมีความรู้ความชำนาญทางเทคนิค และแบบที่ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญทางเทคนิค เพื่อให้เข้าใจง่าย ผู้เขียนจึงขออธิบายตามลักษณะของเทคโนโลยีเป็นเกณฑ์โดยแยกรูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบที่ใช้เทคนิคขั้นต่ำ และแบบที่ใช้เทคนิคขั้นสูง ดังนี้

2.3.1 การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เทคนิคขั้นต่ำ

(low – tech fraud) : การกระทำความผิดในรูปแบบนี้ผู้กระทำความผิดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญในเรื่องของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่มากนัก²¹ รวมทั้งอาจไม่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือช่วยในการกระทำความผิดอีกด้วย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ คือ

(ก) การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ (Subscription Fraud) : การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทนี้เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ยุคที่ 1 เลยก็ว่าได้ วิธีการเริ่มจากการที่ผู้กระทำความผิดยื่นหลักฐานในการสมัครขอใช้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยหลักฐานดังกล่าวอาจถูกทำปลอมขึ้น หรืออาจถูกขโมยมา ในบางครั้งพบว่าเป็นการกระทำโดยพนักงานของผู้ให้บริการเครือข่ายนั้น ๆ เอง และเมื่อได้รับอนุญาตให้ใช้งานแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะทำการโทรอย่างไม่จำกัด หรืออาจนำไปเปิดให้บริการในลักษณะสาธารณะ (Call Selling หรือ Illegal Sale of Service) และโดยมากพบว่ามิเจตนาที่จะไม่ชำระค่าบริการ ในขณะที่ผู้ให้บริการเครือข่ายก็ได้แต่ส่งใบแจ้งหนี้ไปยังที่อยู่ปลอมจนกว่าจำนวน

²¹ วินัย วงศ์บุบผา. “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541), หน้า 15.

ครั้งของการค้างชำระหนี้จะเพิ่มขึ้นจนผู้ให้บริการเครือข่ายตัดสินใจระงับการให้บริการดังกล่าว แต่ผู้กระทำความผิดก็จะย้อนกลับมาขอสมัครเปิดใช้บริการโดยทุจริตเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ²²

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในรูปแบบนี้ ผู้กระทำความผิดอาศัยช่องโหว่ของกระบวนการตรวจสอบเอกสารของผู้ให้บริการเครือข่าย ในบางประเทศที่มีการแข่งขันในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างรุนแรง ผู้ให้บริการเครือข่ายบางรายจะให้ผลประโยชน์กับตัวแทนจำหน่าย (Dealer) ทุกครั้งที่สามารถหาลูกค้ามาสมัครใช้บริการได้ ซึ่งทำให้ตัวแทนจำหน่ายบางรายจะรับสมัครผู้ขอใช้บริการ โดยไม่ตรวจสอบความถูกต้องของหลักฐานการสมัคร²³ หรือหากตรวจสอบก็มักไม่เข้มงวดมากนัก

การใช้เอกสารหลักฐานเท็จเป็นปัญหาที่ทั่วโลกต่างตระหนักถึงและให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการมีอินเทอร์เน็ตทำให้การขโมยข้อมูลส่วนบุคคลทำได้ง่ายขึ้น อีกทั้งการขโมยข้อมูลส่วนบุคคลยังนำไปสู่การกระทำความผิดอื่น ๆ อีกมากมาย

(ข) การให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์ (Call Selling หรือ Illegal Sale of Service) : วิวัฒนาการของการบริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยส่วนใหญ่แล้วเริ่มจากแนวคิดที่ว่า การให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นกิจการสาธารณูปโภคที่รัฐเท่านั้นเป็นผู้ให้บริการ แต่เนื่องจากการวางเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงมาก รัฐไม่สามารถหาเงินจำนวนมากเช่นนี้มาลงทุนได้ จึงต้องให้สัมปทานแก่เอกชนในการดำเนินการ โดยรัฐเป็นผู้พิจารณาเอกชนผู้จะได้รับสัมปทาน โดยยังคงต้องมีอำนาจกำกับดูแลและได้รับส่วนแบ่งจากรายได้ด้วย เมื่อมีผู้ได้รับสัมปทานหลายราย เกิดการแข่งขันกันตามกลไกตลาด ทำให้ผู้บริโภครายได้ประโยชน์ จึงเกิดแนวความคิดในการเปิดเสรีการให้บริการเครือข่ายโทรคมนาคม โดยรัฐจะไม่เข้ามากำกับดูแลเหมือนก่อน แต่จะมีคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง โดยมาจากผู้เกี่ยวข้องในวงการสื่อสารโทรคมนาคมดูแลแทน ซึ่งจากที่กล่าวมาแล้ว การให้บริการเครือข่ายโทรคมนาคมไม่ว่าจะเปิดเสรีแล้วหรือไม่ ผู้ให้บริการเครือข่ายจะต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตจากรัฐหรือจากคณะกรรมการที่มีหน้าที่คอยกำกับดูแลเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคมเท่านั้น

²² เทเลคอม เจอร์นีล. ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00000801&Keyword=ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่. (วันที่ 5 มกราคม 2547)

²³ Jukka Hynninen. Experiences in Mobile Phone Fraud [online] Available from : www.niksula.cs.hut.fi/~jthynnin/mobfra.html. [May, 18 2004]

แต่ในข้อเท็จจริงพบว่า ผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไปจนถึงผู้กระทำความผิดที่มีการดำเนินการเป็นองค์กร อาศัยประโยชน์จากผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ เช่น พวกหลบหนีเข้าเมือง หรือผู้มีรายได้น้อย ผู้กระทำความผิดจะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีรายการส่งเสริมการขาย ทำการเปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปแบบสาธารณะ โดยผู้กระทำความผิดจะได้รับผลประโยชน์จากส่วนต่างของอัตราค่าใช้บริการตามความจริงกับอัตราค่าใช้บริการที่ผู้ให้บริการเครือข่ายจัดรายการส่งเสริมการขายนาที่ละ 2 บาท ผู้กระทำความผิดจะนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ออกให้บุคคลทั่วไปเช่าใช้ราคา 3 บาทต่อนาที ซึ่งผู้กระทำความผิดจะได้ผลประโยชน์นาที่ละ 1 บาท โดยมากผู้กระทำความผิดจะกระทำความผิดในรูปแบบนี้ร่วมกับการใช้เอกสารหลักฐานเท็จ (Subscription Fraud) และมักมีเจตนาไม่ชำระค่าใช้บริการ เหล่านี้ถือว่าการใช้เอกสารหลักฐานเท็จเป็นการกระทำเข้าข่ายการเปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์และสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงน่าจะถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือในบางครั้งผู้กระทำความผิดอาศัยเทคโนโลยีที่มีการประชุมสาย (Conference Call) โดยทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการเครือข่ายเสียเอง คือ เมื่อมีผู้ต้องการใช้บริการโทรเข้ามาที่เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้กระทำความผิด ผู้กระทำความผิดก็จะทำการพักสายของลูกค้าของตนไว้ก่อน และจะทำการติดต่อไปยังโทรศัพท์เคลื่อนที่ของลูกค้าของตนที่ต้องการติดต่อ เมื่อทำการติดต่อไว้แล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะปล่อยให้ทั้งสองสายคุยกัน โดยผู้กระทำความผิดก็จะได้รับค่าใช้บริการจากลูกค้าของตน การกระทำความผิดรูปแบบนี้มักเกิดขึ้นกับกรณีการโทรทางไกลต่างประเทศ ซึ่งอัตราค่าบริการโทรจากประเทศที่ 1 ไปยังประเทศที่ 2 อาจถูกกว่าการโทรจากประเทศที่ 3 ไปประเทศที่ 1 เหล่านี้เป็นช่องว่างให้ผู้กระทำความผิดในประเทศที่ 2 ทำการแสวงหาผลประโยชน์จากช่องว่างดังกล่าวได้ และบ่อยครั้งพบว่าการกระทำความผิดในรูปแบบนี้มักทำกันเป็นขบวนการและมีลักษณะข้ามชาติด้วย

2.3.2 การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เทคนิคขั้นสูง (high - tech fraud) : การกระทำความผิดประเภทนี้ผู้กระทำความผิดต้องมีความรู้ความชำนาญและอาศัยเครื่องมือที่ใช้เทคนิคขั้นสูง กล่าวคือ

(ก) การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ (Unauthorized Access)

เมื่อไม่นานมานี้ข่าวต่างประเทศรายงานว่า ปัจจุบันแฮกเกอร์หรือนักเจาะระบบเริ่มหันมาให้ความสนใจเข้าระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น สาเหตุเพราะว่าโทรศัพท์เคลื่อนที่

กลายเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการใช้ชีวิตของมนุษย์ไปแล้ว และคุณสมบัติของ โทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกวันนี้ก็สามารถเทียบเคียงคอมพิวเตอร์มากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะใช้เพื่อการสื่อสาร หรือจะใช้เพื่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตก็สามารถทำได้เทียบเท่าคอมพิวเตอร์²⁴

การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ คือ การเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงคอมพิวเตอร์ หรือเข้าถึงระบบโทรคมนาคม การเข้าถึงการบริการโทรคมนาคม โดยผู้กระทำไม่มีอำนาจ ไม่ว่าจะ เป็นวิธีการโจรกรรม หรือที่เรียกว่าแฮกเกอร์ โดยใช้บลูทูธ (Bluetooth) หรือใช้อินเทอร์เน็ต ในการเข้าถึงข้อมูลในโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็ตาม ในระยะเริ่มแรกผู้กระทำไม่มีเจตนาที่จะก่อให้เกิด ความเสียหายใด ๆ แต่มักต้องการเพียงเอาชนะระบบรักษาความปลอดภัย หรือต้องการได้รับการ ขอมรับเท่านั้น แต่ต่อมามีลักษณะดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปเป็นการเข้าถึงเพื่อที่จะกระทำความผิดใน รูปแบบต่าง ๆ ²⁵ เช่น การเข้าถึงระบบโทรคมนาคมโดยไม่ชอบ (Unauthorized Access of Telecommunications System) การเข้าถึงข้อมูลโทรคมนาคมโดยไม่ชอบ (Unauthorized Access of Telecommunications Information) และการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบ (Unauthorized Use of Telecommunications Service หรือ Theft of Telecommunications Service) การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจเหล่านี้เชื่อมโยงกันเสมอ โดยเริ่มจากการเข้าถึงระบบ โทรคมนาคมโดยไม่ชอบก่อน หลังจากนั้นก็พยายามที่จะเข้าถึงข้อมูลโทรคมนาคมเพื่อนำเอาข้อมูล นั้นไปใช้ประโยชน์ในทางทุจริต หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบหรือขโมย การบริการโทรคมนาคมนั่นเอง การเข้าถึงโดยไม่ชอบเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อประมาณ 25 ปีก่อน ด้วยความ อยากรู้อยากเห็นของผู้กระทำ ประกอบกับระบบโทรคมนาคมในช่วงเวลานั้นยังไม่มี ระบบป้องกันที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การเข้าถึงบริการโทรคมนาคมทำได้ง่าย ต่อมาในช่วงหลังการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมเป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางไม่ชอบมาก ขึ้น จนกลายเป็นอาชญากรรมที่กระทบต่ออุตสาหกรรมโทรคมนาคมอย่างมาก ผู้กระทำ พยายามที่จะเข้าถึงบริการโทรคมนาคมโดยเลี่ยงค่าใช้จ่ายบริการ หรือเสียค่าใช้จ่ายให้

²⁴ เคนนิวส์ เจาะระบบมือถือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา:

www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001412&Keyword=&Searchtype=2. (วันที่ 3 ธันวาคม 2547).

²⁵ องอาจ เทียนหิรัญ, “อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ : การกำหนดฐานความผิดทางอาญา สำหรับการกระทำต่อคอมพิวเตอร์.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), หน้า 25-26.

น้อยที่สุด โดยมากผู้ที่ใช้บริการโทรคมนาคมที่ถูกขโมยมานั้นมักเป็นพวกหลบหนีเข้าเมือง ดังนั้นจึงไม่สามารถแสดงตนในการขอใช้บริการโทรคมนาคมโดยถูกกฎหมายได้²⁶

(ข) การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Cloning Cell Phone Fraud) : ซึ่งคนไทยเรียกติดปากว่า “จูน” (tune) เกิดขึ้นในระบบแอนะล็อก (Analogue System) : เริ่มด้วยการหาข้อมูลหรือคัดจับคลื่นสัญญาณจากตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดเครื่องไว้ แม้จะไม่ได้ใช้พูดเพื่อรับหรือส่งสัญญาณก็ตาม จากนั้นป้อนข้อมูลลงในเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อทำให้ได้เครื่องรับ-ส่งโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถูกปรับจูนสัญญาณให้มีคลื่นความถี่ถูกต้องตรงกับบัญชีที่มีอยู่จริง เมื่อกระทำการเสร็จสิ้นตามขั้นตอนแล้วก็นำเอาโทรศัพท์เคลื่อนที่ออกขาย ใช้ หรือให้เช่า²⁷ อย่างไรก็ตามปัจจุบันโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบแอนะล็อกไม่ได้รับความนิยมแล้ว เนื่องจากมีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น มีเสียงรบกวนมาก การบริการด้านข้อมูลมีจำกัด ไม่มีบริการเสริม ไม่มีความปลอดภัยของข้อมูลขณะสนทนา รวมถึงปัญหาเรื่องการจูนที่ทำได้ง่าย ทำให้ระบบแอนะล็อกถูกลดความนิยมในการใช้ลงเรื่อย ๆ โดยหันมาใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบดิจิทัลที่สามารถลดข้อบกพร่องของระบบแอนะล็อกได้

(ค) ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย (Employee Fraud หรือ Insider Fraud) : บ่อยครั้งพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ถูกระทำโดยพนักงานของผู้ให้บริการเครือข่ายนั้น ๆ เอง โดยอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญและตำแหน่งหน้าที่ของตนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่เอื้อต่อการกระทำความผิดได้ง่าย เช่น การทดสอบการใช้งานของระบบ พนักงานจะทำการเชื่อมต่อสายเพื่อทดสอบจากสายหนึ่งไปยังสายของบุคคลที่สาม²⁸ ซึ่งตรงนี้จะไม่เกิดค่าใช้บริการเนื่องจากถือว่าการทดสอบระบบของพนักงาน หรือบางครั้งพบว่ามีคนนำข้อมูลของลูกค้าผู้ใช้บริการหรือรหัสในการเข้าระบบไปขายให้กับผู้กระทำความผิดที่มีการดำเนินการเป็นองค์กร หรืออาจใช้ความรู้ที่ได้จากตำแหน่งหน้าที่ของตนเปิดเผยแก่ผู้ใช้บริการเครือข่ายคู่แข่งทราบ

²⁶ PN Grabosky and Russell G Smith, *Crime in the Digital Age*, p.15.

²⁷ วินัย วงศ์บุบผา, มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่, หน้า 98.

²⁸ PN Grabosky and Russell G Smith, *Crime in the Digital Age*, p.73.

อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดรูปแบบนี้มักไม่ถูกรายงานออกสู่สาธารณะชนมากนัก เนื่องจากผู้ให้บริการเครือข่ายเกรงว่าจะกระทบต่อความน่าเชื่อถือของการบริการของตน โดยมี การตรวจสอบและลงโทษภายในองค์กรเท่านั้น

(ง) การปลอมบัตรเติมเงิน (Pre-paid Fraud) : การใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบเติมเงินเป็นระบบที่ผู้ใช้บริการต้องชำระค่าบริการล่วงหน้าก่อนจึงจะสามารถใช้บริการได้ เมื่อชำระค่าบริการโดยการซื้อในรูปแบบของบัตรเติมเงินเพื่อให้ได้รับชื่อผู้ใช้บริการและรหัสผ่านแล้ว จึงนำมาป้อนเข้าเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ เมื่อมีเงินอยู่ในระบบแล้ว ผู้ใช้บริการจะสามารถใช้บริการได้ตามจำนวนวงเงินตามมูลค่าของบัตรเติมเงิน ข้อดีคือ ผู้ใช้บริการสามารถที่จะควบคุมการใช้จ่ายค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ และแม้วงเงินที่เติมไปนั้นจะหมดก่อนกำหนดระยะเวลาที่ระบุในบัตรเติมเงิน แต่ก็ยังสามารถรับสายได้ เพียงแต่ไม่สามารถโทรออกได้ เท่านั้น นอกจากนี้การขายบัตรเติมเงินก็ไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแทนจำหน่ายเท่านั้น ใครก็สามารถรับไปขายได้ โดยได้กำไรจากส่วนลดจากราคาบัตร จากข้อดีดังกล่าวทำให้มีผู้นิยมใช้ระบบนี้มาก จนใจผู้กระทำความผิดกระทำการปลอมบัตรเติมเงิน แล้วนำไปหลอกขายโดยขายในราคาที่ต่ำลงใจให้มีผู้ซื้อจำนวนมาก การปลอมบัตรเติมเงินมีทั้งแบบทำปลอมขึ้นทั้งใบ คือ ปลอมทั้งชื่อและรหัสผ่าน อีกแบบก็คือ ชื่อและรหัสผ่านเป็นชื่อและรหัสที่ผู้ให้บริการเครือข่ายออกอย่างถูกต้อง แต่มีการทำซ้ำขึ้นหลายใบ โดยผู้ที่ซื้อบัตรเติมเงินไปคนแรกเท่านั้นที่จะสามารถใช้บัตรเติมเงินดังกล่าวได้ นอกนั้นก็จะเป็นบัตรเติมเงินที่ไม่สามารถใช้ได้ ซึ่งการปลอมแบบนี้ มักเป็นการกระทำของโรงพิมพ์ บางครั้งพบว่าลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่ายมีส่วนรู้เห็นด้วย

(จ) การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ

บริการส่งข้อความไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการส่งข้อความสั้น หรือการส่งข้อความแบบสื่อประสม ล้วนได้รับความนิยมอย่างมาก จากความนิยมดังกล่าวทำให้ผู้กระทำความผิดใช้โอกาสดังกล่าวในการแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่ชอบ โดยส่งข้อความที่มีลักษณะเป็นการโฆษณาขายสินค้า หรือยื่นข้อเสนอที่เกี่ยวกับเรื่องการเงิน หรือบางครั้งพบว่ามีข้อความที่มีเนื้อหาลามกอนาจาร หรืออาจมีการแนบไฟล์ต่าง ๆ มาด้วย ทั้งไฟล์ที่เป็นภาพ หรือไฟล์เอกสาร โดยข้อความดังกล่าวนี้จะถูกส่งออกมามากมาย เพื่อหวังผลด้านการโฆษณา หรือขายสินค้า และมักเป็นการส่งจากคนที่เราไม่รู้จัก หรือเป็นคนที่เราไม่เคยติดต่อเลย เราเรียกการส่งข้อความที่มีลักษณะดังที่กล่าวมานี้ว่า “สแปมเมลล์” (Spam mail) ปัญหาเรื่องสแปมเมลล์สร้างความ

จุกจิกกังวลให้กับผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั่วโลก โดยหนังสือพิมพ์ไทม์ของญี่ปุ่นเคยเสนอข่าวเมื่อวันศุกร์ที่ 26 ธันวาคม 2545 ว่าผู้ที่ส่งสแปมเมลล์จะใช้วิธีการสุมโทรเป็นพัน ๆ ครั้งไปยังเลขหมายโทรศัพท์ต่าง ๆ ของเหยื่อแล้วรีบวางสาย เพื่อหวังให้เหยื่อโทรกลับมายังเลขหมายของตน เมื่อเหยื่อโทรกลับไปยังเลขหมายของผู้ส่งสแปมเมลล์แล้ว เลขหมายโทรศัพท์นั้นจะถูกเชื่อมต่อไปยังบริการที่มีการเสนอขายบริการทางเพศ หรืออาจเป็นธุรกิจอื่นใดที่ผู้ส่งสแปมเมลล์จัดเตรียมไว้ โดยผู้ส่งสแปมเมลล์ก็จะเรียกเก็บค่าบริการผ่านผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอัตราที่สูงมาก โดยผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เกือบจะทั้งหมดไม่ทราบการกระทำดังกล่าวเลย นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ไทม์ของญี่ปุ่นยังรายงานเพิ่มเติมอีกว่าแค่เดือนมิถุนายน พ.ศ.2544 เพียงเดือนเดียว มีผู้ร้องเรียนปัญหาดังกล่าวถึง 140,000 ราย หรือโดยเฉลี่ยจะมีการส่งสแปมเมลล์ถึง 950 ล้านข้อความต่อวันที่ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศญี่ปุ่นอย่างบริษัท เอ็นทีที โดโคโม (NTT DoCoMo) ได้รับการร้องเรียนในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน นอกจากนี้วิธีการนอกจากการสุมโทรจำนวนมากไปยังหมายเลขโทรศัพท์ต่าง ๆ แล้ว²⁹ ยังมีการสุมส่งข้อความจำนวนมากไปยังหมายเลขโทรศัพท์ต่าง ๆ อีกด้วย เพื่อหวังให้เหยื่อตอบกลับ โดยหวังค่าบริการที่จะมีการเรียกเก็บในอัตราที่สูงมาก มีการรายงานถึงวิธีการดังกล่าวจากหนังสือพิมพ์ไทม์ของไทเป เมื่อวันศุกร์ที่ 18 กุมภาพันธ์ 2546 ว่า ข้อความที่ถูกส่งมามีลักษณะเป็นข้อความที่ถูกส่งมาจากเพื่อนเก่า เช่น “สวัสดี ฉันเป็นเพื่อนเก่าของคุณ นานแล้วที่เราไม่ได้เจอกัน คุณสามารถติดต่อกลับฉันได้ที่เบอร์โทรศัพท์ที่แสดงอยู่ขณะนี้” หรือบางครั้งข้อความพุ่งเป้าหมายไปที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ใช้เป็นผู้ชาย และส่งข้อความดังต่อไปนี้ไปยังเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าว เช่น “ตั้งแต่ฉันเลิกกับแฟนของฉัน ฉันไม่มีความสุขในการร่วมรักกับใคร ๆ ได้เลย ในแต่ละคืนที่ผ่านไปเหมือนไร้ค่า ดังนั้นช่วยโทรหาฉันที่หมายเลขโทรศัพท์ที่ปรากฏนี้” เมื่อเหยื่อโทรกลับไปยังเลขหมายโทรศัพท์ดังกล่าว ก็จะมีการเชื่อมต่อไปยังต่างประเทศ ทำให้มีการเรียกเก็บค่าบริการในจำนวนที่สูงมาก³⁰ จะเห็นได้ว่าปัญหาสแปมเมลล์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้และที่กำลังพัฒนาต่อไปในอนาคตไม่ใช่เพียงส่งผลแค่เข้ามาจุกจิกกังวลใจผู้ใช้บริการเท่านั้น แต่อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายอื่น ๆ ตามมาอีกเป็นจำนวนมาก การที่จะให้ผู้ให้บริการช่วยกั้นกอลงสแปมเมลล์

²⁹ The Japan Times. Laws urged to curb mobile phone scams, spam [Online] Available from: <http://www.japantimes.co.jp/cgi-bin/getarticle.pl5?nn20021226b6.htm>. (31 August, 2004)

³⁰ Taipei Times. Spam phone calls abound [Online] Available from: www.taipetimes.com/News/biz/archives/2003/02/18/195037. (31 August, 2004)

เหล่านี้คงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากปริมาณของสแปมเมลล์มีจำนวนมากเกินกว่าที่ผู้ให้บริการจะรับมือได้³¹

(จ) ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่

ในสองสามปีที่ผ่านมา ผู้คนต่างพูดถึงไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่กันมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2543 ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ปรากฏ โจมขึ้นบนเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เป็นไฟล์ไวรัสที่แนบมากับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แล้วมีผู้เปิดรับ ต่อมาเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2547 คนทั้งโลกก็รู้จักไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ชื่อ “Caribe.sis” ซึ่งเป็นไวรัสที่ถูกออกแบบมาเพื่อป่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบซิมเบียน ไวรัสตัวนี้จะแพร่กระจายผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีบลูทูธ (Bluetooth)^{***} ซึ่งเจ้าของเปิดใช้งานตลอดเวลา หากเครื่องดังกล่าวอยู่ในรัศมีการทำงานของบลูทูธ อยู่ใกล้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีบลูทูธด้วยกัน หากเครื่องนั้นติดไวรัส เจ้าไวรัสตัวนี้ก็จะสแกนหากันแล้วส่งไฟล์ไวรัสมา โดยค้นหาชื่อผู้ส่งในเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่เครื่องนั้น ผู้รับเมื่อเห็นไฟล์ที่ส่งมาจากคนรู้จัก หากกดรับก็เท่ากับรับไฟล์ไวรัสเข้ามาในเครื่องแล้ว อย่างไรก็ตาม ไวรัสตัวนี้มิได้ทำความเสียหายให้กับเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่มากนัก เพียงแต่สร้างความรำคาญ เพราะมันจะโชว์ตัวเองบ่อย ๆ แล้วหาทางแพร่กระจายไปยังเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่อื่น ๆ ส่งผลให้แบตเตอรี่หมดเร็ว หรือทำงานช้าลงเท่านั้น³²

โทรจันคือไวรัสอีกประเภทหนึ่งบนคอมพิวเตอร์ที่สร้างความเสียหายไม่แพ้ไวรัสตัวอื่น ๆ แต่ไม่นานมานี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบคอมพิวเตอร์แจ้งเตือนว่าพบโทรจันสายพันธุ์ “Skulls” ที่ชื่อ “Skulls.D” ออกอาละวาดบนเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ สำนักข่าวซีเน็ต (Cnet) รายงานโดยอ้างรายงานจากบริษัทเอฟซีเคียว (F-Secure) ผู้เชี่ยวชาญระบบคอมพิวเตอร์ซีเคียวริตี้ว่า โทรจันตัว

³¹ ไทยรัฐ. สแปมเมลล์และไวรัส ซิเคียวริตี้ เรื่องปวดหัวที่คนไทยก็ต้องตระหนัก [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001371&Keyword=Searchtype=2 (วันที่ 20 ตุลาคม 2547)

^{***} บลูทูธ (Bluetooth) คือ เครื่องมือในการเชื่อมต่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือระหว่างโทรศัพท์เคลื่อนที่กับอุปกรณ์สื่อสารใด ๆ ที่รองรับระบบบลูทูธเช่นเดียวกัน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่น MP 3 ฯลฯ

³² เดลินิวส์. ไวรัสบนมือถือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา : www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001412&Keyword=Searchtype=2 (วันที่ 17 ธันวาคม 2547)

นี้จะส่งผลกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบซิมเบียนและซอฟต์แวร์ซีรีส์ 60 (Series 60) โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถูกโทรจันตัวนี้เล่นงานจะปิดการทำงานแอปพลิเคชันทุกตัว และเปลี่ยนไอคอนเป็นรูปหัวกะโหลก นอกจากนี้ยังมีรูปหัวกะโหลกกระพริบขึ้นบนหน้าจอด้วย ส่งผลให้สามารถใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โทรออกและรับสายได้เพียงอย่างเดียว³³

2.4 ความเสียหายและผลกระทบจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

เมื่อเราคิดถึงเหยื่ออาชญากรรม บ่อยครั้งที่เรานึกถึงบุคคลที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำละเมิด แต่ในโลกของธุรกิจ องค์กรธุรกิจต่าง ๆ อาจตกเป็นเหยื่อได้ด้วย เราเรียกอาชญากรรมประเภทนี้ว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” (Economic Crimes) เช่น อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ การฉ้อโกง การหลอกลวง ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดได้ไปซึ่งทรัพย์สินมูลค่ามหาศาล อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มากมายหลายรูปแบบ แต่ตัวเลขหรือสถิติที่ถูกรายงานนั้นยังเป็นตัวเลขที่ไม่ตรงกับความเสียหายที่แท้จริงเท่าใดนัก เนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น บริษัทผู้ให้บริการเครือข่ายไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของบริษัท ประกอบกับส่วนใหญ่เหยื่อคือ ผู้ให้บริการเครือข่าย หรือแม้แต่ผู้ใช้บริการโดยสุจริตที่ถูกละเมิด มักไม่รู้ว่าตนเองกำลังตกเป็นเหยื่อการกระทำความผิด ดังนั้นตัวเลขและสถิติที่ออกเผยแพร่สู่สาธารณะนั้น ไม่ว่าจะจากสถาบันใดก็ไม่อาจแน่ใจได้ว่าเป็นตัวเลขของความเสียหายที่แท้จริง อย่างไรก็ตามนอกจากความเสียหายที่เป็นตัวเงินและความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการเครือข่ายจะถูกทำลายแล้วนั้น ยังกระทบไปถึงเศรษฐกิจกลไกของตลาด และต่อสังคมด้วย เพราะโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ช่วยอำนวยความสะดวกสบายของมนุษย์

2.4.1 ความเสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สร้างความเสียหายแก่ธุรกิจโทรคมนาคมทั่วโลกเป็นจำนวนมหาศาลในแต่ละปี เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.1990 บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษประมาณความเสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ

³³ “พบโทรจันใหม่ถล่มคนใช้มือถือ,” ผู้จัดการออนไลน์ (วันที่ 7 มกราคม 2548): 10

โทรศัพท์เคลื่อนที่มีมากถึง 58 ล้านเหรียญออสเตรเลีย ส่วนในประเทศเยอรมันต้องสูญเสียรายได้อันเนื่องมาจากการถือโง่งที่เกี่ยวข้องกับโทรคมนาคมถึง 350 ล้านเหรียญออสเตรเลียในแต่ละปี สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มสร้างความเสียหายแก่ธุรกิจโทรคมนาคมตั้งแต่ปี 1993 ถึงปีละ 5.3 ล้านเหรียญออสเตรเลีย

จากมูลค่าความเสียหายจำนวนมหาศาลทำให้ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มเป็นที่สนใจของวงการโทรคมนาคมมากขึ้น ในช่วงปี ค.ศ.1994 มีการประเมินความเสียหายจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั่วโลกถึงหลักล้านเหรียญต่อวัน หรือประมาณ 900 ล้านเหรียญออสเตรเลียต่อปีเลยทีเดียว

นอกจากความเสียหายที่พอจะประเมินเป็นตัวเลขได้แล้ว ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเข้าไปเครื่องมือของการก่อการร้ายด้วย โดยพบว่ามีกรณีลักลอบใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยผิดกฎหมายของพวกปาเลสไตน์ที่อยู่ในอิสราเอล ซึ่งมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โทรไปยังประเทศในตะวันออกกลาง แต่ค่าใช้บริการถูกเรียกเก็บในอเมริกา รัฐอิสราเอล ปัญหานี้อาจเนื่องมาจากกฎหมายของอิสราเอลห้ามการใช้โทรศัพท์ไปยังประเทศข้างเคียง เพราะเกรงปัญหาด้านความมั่นคง ทำให้ชาวปาเลสไตน์ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ไปยังประเทศข้างเคียงโดยผิดกฎหมายไปโดยปริยาย³⁴

สำหรับประเทศไทย ความเสียหายจากการลักลอบใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ (จูน) เคยสร้างความเสียหายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องมาแล้วมากมาย จนถึงปัจจุบันนี้แม้การลักลอบใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ (จูน) ในระบบแอนะล็อกจะไม่ใช่ปัญหาแล้ว แต่เมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารในโทรศัพท์เคลื่อนที่ บรรดาผู้กระทำความผิดเองก็จะพัฒนารูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามไปด้วยเช่นเดียวกัน ผู้ให้บริการเครือข่ายแต่ละรายยังต้องลงทุนในการติดตั้งระบบป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Fraud Management หรือ Fraud Detection) ที่สามารถติดตาม แก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมีการประมาณกันว่าในปี พ.ศ.2548 ตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั่วโลกต้องใช้เงินถึง 9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐไปกับการติดตั้งระบบดังกล่าว³⁵ แต่ก็มิได้หมายความว่าเมื่อมีการติดตั้งระบบป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวแล้วจะสกัดกั้นการเกิดการกระทำความผิดได้ มี

³⁴ PN Grabosky and Russell G Smith, *Crime in the Digital Age*, p.65.

³⁵ สุจิตร์ ลีสงวนสุข, “บิลล์ & ซีอาร์เอ็ม เบื้องหลังเทคโนโลยีหนุนแข่งมือถือ,” *กรุงเทพไอที* (6 พฤศจิกายน 2545): 25

การรายงานถึงจำนวนหนี้สูญผู้ให้บริการเครือข่ายแต่ละราย ซึ่งมีทั้งที่ไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการได้และจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยในปี พ.ศ. 2545 บริษัท ทีเอ ออเรนจ์ จำกัด มีหนี้สูญถึง 800 ล้านบาท ในขณะที่บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด มีหนี้สูญประมาณ 500 ล้านบาท ส่วนบริษัท โทเทิล แอ็คแซส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) มีฐานลูกค้าที่ไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการได้กว่า 6 หมื่นราย³⁶

2.4.2 ผลกระทบที่เกิดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

จากมูลค่าความเสียหายที่กล่าวมาแล้วนั้น ผลกระทบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ประการแรกคือผลกระทบต่อเศรษฐกิจ โดยผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยตรงคือ ผู้ให้บริการเครือข่าย ต้องสูญเสยรายได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ กลายเป็นหนี้เสียของบริษัท เช่น การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ ผู้ให้บริการเครือข่ายไม่สามารถเรียกเก็บค่าบริการได้ก็ต้องแบกรับภาระค่าใช้บริการที่กลายเป็นหนี้เสีย และทำการติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดและดำเนินการเรียกค่าเสียหายเอาจากผู้กระทำความผิดต่อไป ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะจับตัวผู้กระทำความผิดได้³⁷ นอกจากการกระทำความผิดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของผู้ให้บริการเครือข่ายแล้ว ยังกระทบถึงความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการเครือข่าย ในมุมมองการเกิดขึ้นของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นความผิดของผู้ให้บริการเครือข่ายด้วย โดยถือว่าผู้ให้บริการเครือข่ายละเว้นหน้าที่ที่จะต้องทำการอันเป็นหน้าที่ให้บริการโดยปลอดภัยและป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อีกด้วย โดยถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ใช้บริการ ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตามผู้ใช้บริการที่ถูกละเมิดโดยการปลอมหรือขโมยเอกสารส่วนบุคคลของตน เมื่อทราบว่าตนถูกละเมิดดังกล่าว ควรรีบไปแจ้งความไว้เป็นหลักฐานต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ให้บริการเครือข่าย หลังจากนั้นผู้ให้บริการจะตรวจสอบจากเอกสารการสมัครขอใช้บริการ พร้อมกับลายเซ็น เมื่อตรวจสอบแล้วไม่ตรงกัน ผู้ถูกละเมิดก็ไม่ต้องใช้จ่าย

³⁶ ผู้จัดการ. ออเรนจ์ คิงค่ายมือถือไทย ผุด เครดิต บुरา สกัดหนี้เสีย [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaimobile.com/modules.php?name=News&sid=1722. (วันที่ 30 กรกฎาคม 2546)

³⁷ สมยศ อรุณศรีโสภ, “ความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายกรณีลักลอบใช้บริการวิทยุคมนาคม: ศึกษาเฉพาะกรณีโทรศัพท์มือถือ.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), หน้า 55.

บริการนั้น แต่ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้ถูกละเมิดต้องเสียเวลามากมาย โดยช่วงเริ่มต้นของการเริ่มมีการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ผู้ให้บริการเครือข่ายมักส่งฟ้องทันทีที่ผู้ใช้บริการปฏิเสธการชำระค่าบริการต้องไปโต้แย้งสิทธิของตนในชั้นศาล ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากขึ้นไปอีก นอกจากนี้การกระทำความคิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่นี้ยังทำให้ช่องสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่มีการใช้เพิ่มขึ้น เพราะผู้ให้บริการเครือข่ายได้จัดเตรียมช่องสัญญาณไว้สำหรับจำนวนเลขหมายผู้ใช้บริการตามปกติเท่านั้น ทำให้ผู้ใช้บริการโดยสุจริตมีปัญหาในการโทรออกไม่ได้ ทางด้านรัฐผู้ให้สัมปทานก็ถูกระทบจากการกระทำความคิดดังกล่าวเช่นกัน เนื่องจากรายได้ของผู้ให้บริการเครือข่ายลดลง ทำให้ผลประโยชน์ที่ส่งให้แก่รัฐย่อมลดลงตามไปด้วย ซึ่งยังไม่รวมค่าใช้จ่ายกรณีเกิดการฟ้องร้องที่รัฐต้องเข้ามาเป็นคู่ความในคดี

นอกจากด้านเศรษฐกิจแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า การให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องยอมรับว่าปัจจุบันความนิยมใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มีมากขึ้นเนื่องจากผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ต้องแข่งขันกันวางเครือข่ายทุกหนทุกแห่ง เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้บริการได้โดยมีขีดจำกัดน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทำให้ผู้ที่อยู่ห่างไกลที่โทรศัพท์พื้นฐานขยายไปไม่ถึง สามารถติดต่อสื่อสารกับโลกภายนอกได้ เช่น กรณีเกิดภัยพิบัติคลื่นยักษ์ทางภาคใต้ โทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญและช่วยให้คนในพื้นที่ติดต่อกับโลกภายนอกได้อย่างรวดเร็วและสะดวกที่สุด การกระทำความคิดเกี่ยวกับการให้บริการที่เกิดขึ้นกลายเป็นอุปสรรคในการที่จะพัฒนาดังกล่าว ผู้ให้บริการเครือข่ายต้องใช้งบประมาณมหาศาลในการพัฒนาระบบป้องกันการกระทำความคิดและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับผลกระทบทางด้านกฎหมาย ต้องยอมรับว่ากฎหมายของไทยยังพัฒนาไม่ทันกับการพัฒนาของเทคโนโลยีและรูปแบบอาชญากรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น มักเกิดปัญหาการตีความและปรับใช้กฎหมายเสมอ ซึ่งผลที่ออกมาทำให้การป้องกันและปราบปรามไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร จึงเป็นปัญหาใหญ่สำหรับนักกฎหมายต้องคอยศึกษาและพัฒนากฎหมายให้เท่าทันรูปแบบอาชญากรรมในยุคดิจิทัลต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดที่เรียกว่า “Hi-tech crime” หรือ “การกระทำความผิดที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง” ซึ่งการกระทำความผิดที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงนี้มักเกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เนื่องด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ล้วนประกอบด้วยอุปกรณ์ที่ประกอบขึ้นเป็นคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น สำหรับการกระทำความผิดที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงพอแบ่งได้เป็นการกระทำความผิดที่กระทำต่อเทคโนโลยีขั้นสูงนั้นโดยตรง และการกระทำความผิดที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงเป็นเครื่องมือ ซึ่งการกระทำความผิดอย่างหลังนี้ถูกนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด และเอื้ออำนวยให้กระทำความผิดง่ายขึ้นและยากในการถูกจับกุมด้วย เช่น การใช้เครื่องมือดักจับคลื่นสัญญาณเพื่อให้สามารถใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้โดยไม่ต้องเสียค่าบริการ การลักลอบเข้าถึงข้อมูลในคอมพิวเตอร์เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการฉ้อโกง หรือใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารและวางแผนเพื่อกระทำความผิด เป็นต้น มีคนเคยกล่าวไว้ว่า การกระทำความผิดที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงถูกจำกัดรูปแบบอยู่เพียงแคในจินตนาการเท่านั้น ซึ่งหากมองดูการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคงเห็นเป็นรูปธรรมได้ชัดเจน เช่น คงไม่เคยมีใครคาดคิดว่าจะมีผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นเครื่องมือในการจู่ระเบิด หรือผู้ก่อการร้ายทั้งหลายใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารและวางแผน เป็นต้น

จากการศึกษาข้อมูลการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เชื่อว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1961 หรือประมาณ 44 ปีล่วงมาแล้ว โดยเป็นการลักลอบขโมยการบริการโทรศัพท์ทางไกล อีกตัวอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1969 ผู้กระทำความผิดมีอายุเพียง 26 ปี และใช้ของเด็กเล่นเป็นเครื่องมือประกอบเพื่อให้ได้รับบริการโทรศัพท์ทางไกลระหว่างประเทศ โดยผู้ให้บริการไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้บริการเกิดขึ้น การกระทำดังกล่าวถูกค้นพบโดย FBI ผู้กระทำความผิดให้การว่า จุดประสงค์ที่ทำการเพียงที่จะเรียนรู้ระบบโทรศัพท์เท่านั้น ซึ่งระบบโทรศัพท์จริง ๆ แล้วก็ไม่มีอะไรแตกต่างไปจากระบบคอมพิวเตอร์ ที่ง่ายต่อการ

เข้าถึงระบบ อีกกรณีหนึ่งเกิดขึ้นคล้าย ๆ กัน ในปี ค.ศ. 1992 ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดโดยมีวัตถุประสงค์เพียงต้องการเอาชนะระบบ และสร้างความภูมิใจให้กับตัวเองในการเข้าถึงระบบโทรศัพท์เท่านั้น จากข้อมูลการกระทำความผิดเหล่านี้ในทางตรงกันข้ามก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ให้บริการวางนโยบายในการป้องกันการกระทำดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้นอีก¹

3.1 มาตรการทางเทคนิคในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

มาตรการทางเทคนิคในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถแยกได้เป็น การป้องกันโดยใช้ซิมการ์ด การป้องกันโดยใช้เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ และการป้องกันโดยใช้ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่

ในการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโดยใช้ซิมการ์ดนี้ เป็นการป้องกันในกรณีที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ถูกลักขโมย หรือถูกลักลอบถือไปซิมการ์ด ซึ่งในซิมการ์ดนี้ถูกออกแบบให้มีระบบรักษาความปลอดภัยภายในซิมการ์ดเอง เมื่อผู้ใช้งานเปิดเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ผู้ใช้งานจะต้องป้อนรหัสผ่านซึ่งเป็นรหัสเลขสี่ตัว ซึ่งผู้ใช้งานจะเป็นผู้กำหนดได้เองตามความพอใจของตน รหัสผ่านนี้เรียกว่า PIN (Personal Identification Number) โดยรหัส PIN จะถูกเก็บไว้ในซิม หากผู้ใช้งานกรอกรหัสผิดติดต่อกัน 3 ครั้ง ซิมจะล็อคตัวเอง ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้ต่อไป หากต้องการปลดล็อคจะต้องป้อนรหัสปลดล็อคซึ่งเป็นรหัสตัวเลข 8 ตัว เรียกว่า PUK (Personal Unlocking Key) ซึ่งถูกเก็บไว้ในซิมเช่นเดียวกัน² โดยรหัส PUK นี้ เฉพาะผู้เป็นเจ้าของซิมการ์ดและผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เท่านั้นที่มีรหัสนี้

การป้องกันโดยใช้เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งอาจถูกนำไปใช้ในกรณีที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ถูกลักขโมย การป้องกันโดยใช้เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นหน้าที่ของผู้ผลิตเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยตรง ในช่วงที่การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังใช้ระบบแอนะล็อกอยู่นั้น การป้องกันกระทำโดยผู้ให้บริการจะต้องนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปขอขึ้นทะเบียนต่อผู้ให้บริการเครือข่ายเพื่อนำเข้าระบบ โดยใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อโทรศัพท์เคลื่อนที่ถูกลักขโมยเข้าไปยังระบบ

¹ PN Grabosky and Russell G Smith. Crime in the digital age. Australia: Ligare Pty Ltd., 1998).p.65-66

² ไพโรจน์ ไวกานิชกิจ, เปิดโลกมือถือ GSM สู่ UMTS(กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ด ยูเคชั่น, 2545), หน้า 15.

แล้ว ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ประกอบลงในตัวเครื่อง โทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ด้วย ทำให้ตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่มีรหัสพิเศษประจำเครื่อง (SIS Reference Number) ซึ่งเป็นตัวเลขที่มีลักษณะเป็นการสุ่ม 18 หลัก และรหัสพิเศษประจำเครื่องนี้จะเปลี่ยนแปลงไปทุกครั้งที่มีการโทรใช้งาน นอกจากนี้โทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครื่องจะมีรหัสที่มี (IMEI หรือ International Mobile Station Equipment Identity) ซึ่งก็คือ รหัสประจำตัวเครื่อง โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยแต่ละเครื่องจะมีรหัสไม่ซ้ำกันเลย รหัสมีนี้เป็นรหัสที่สร้างมาเพื่อป้องกันในกรณีที่ถูกขโมยเครื่องแล้วถูกนำไปขาย หรือนำไปใช้ต่อโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยรหัสดังกล่าวจะทำงานร่วมกับเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

การป้องกันโดยใช้ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่สร้างระบบขึ้นมาสนับสนุนระบบความปลอดภัยที่มากับตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่และซิมการ์ด โดยรหัสมีที่มากับตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่จะถูกลงทะเบียนไว้ในระบบเครือข่ายของผู้ให้บริการเครือข่าย โดยผู้ให้บริการเครือข่ายจะแบ่งการลงทะเบียนรหัสมีออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. White List คือ ระดับรหัสมีเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกเครื่องที่สามารถใช้งานได้ และเป็นผู้ใช้บริการที่ลงทะเบียนถูกต้อง
2. Black List คือ ระดับรหัสมีเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ให้บริการเครือข่ายไม่ต้องการให้ใช้งานในเครือข่าย เช่น เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีผู้แจ้งหาย หรือถูกขโมย เป็นต้น
3. Gray List คือ ระดับรหัสมีเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ค่อนข้างมีปัญหา และต้องการให้เครือข่ายรายงานไปที่ผู้ควบคุมระบบทุกครั้งที่มีการใช้งาน เช่น เครื่องที่มีซอฟต์แวร์เวอร์ชันที่เก่ามาก ๆ หรือ เครื่องที่ได้รับการร้องเรียนว่าใช้ได้บ้างไม่ได้บ้าง เพื่อจะติดตามหาสาเหตุเหล่านั้น³

นอกจากการป้องกันการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้มาตรการทางเทคนิคที่กล่าวไปแล้วนั้น ยังมีมาตรการทางเทคนิคอื่น ๆ ที่จะกล่าวเสริมดังตารางต่อไปนี้⁴

³ ปลดล็อก IMEI นั้นสำคัญไฉน [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.lawyerthai.com/articles/it/003.php (วันที่ 17 มิถุนายน 2547).

⁴ PN Grabosky and Russell G Smith, Crime in the Digital Age p.88.

เป้าหมายที่มุ่งกระทำต่อ	ลักษณะของการกระทำคามผิด	วิธีการ	การควบคุม
บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ	การใช้เอกสารหรือหลักฐานส่วนบุคคลในการขอเปิดใช้บริการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อหลีกเลี่ยงการชำระค่าบริการ	จะต้องใช้มาตรการตรวจสอบเอกสารหรือหลักฐานในการขอใช้บริการที่เข้มงวดและรัดกุมมากขึ้น
	การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	การลักลอบดักจับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบแอนะล็อก โดยรหัส ESN และ MIN จะทำการรวมและสร้างสัญญาณขึ้นมาใหม่	ใช้ระบบซอฟต์แวร์ในการป้องกันและวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะการใช้เพื่อตรวจสอบการใช้งานที่ผิดกฎหมาย
บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	เครือข่ายและระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่ขาดมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ	อาศัยโอกาสที่ระบบเครือข่ายและระบบเก็บค่าธรรมเนียมที่อ่อนแอและขาดมาตรการการป้องกัน	ใช้มาตรการทางเทคนิคในการป้องกันการกระทำดังกล่าว
	การขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่	ใช้โทรศัพท์ที่ขโมยมาจนกว่าเจ้าของที่แท้จริงจะได้แจ้งรายงานการถูกขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่	เจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่ควรตั้งรหัสการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ในเครื่อง (รหัส PIN)

เป้าหมายที่มุ่งกระทำต่อ	ลักษณะของการกระทำความผิด	วิธีการ	การควบคุม
	การใช้งานบริการข้ามเขตโดยผิดกฎหมาย	การปรับเปลี่ยนความถี่รหัส ESN และ MIN โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบแอนะล็อก เพื่อให้สามารถใช้บริการได้มากที่สุดก่อนที่จะถูกเรียกเก็บค่าใช้บริการ	มาตรฐานระบบ IS-41 และ IS-54 เป็นระบบป้องกันการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ข้ามเขตโดยผิดกฎหมาย
บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการ	การลักลอบใช้บริการโดยพนักงานตรวจสอบระบบ	พนักงานแผนกตรวจสอบระบบจะเชื่อมต่อไปยังบุคคลที่สามเพื่อสามารถใช้บริการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	ผู้ให้บริการต้องหมั่นตรวจสอบและมีมาตรการในการดำเนินการควบคุม
	การลักลอบเชื่อมต่อระบบที่ชุมสายโทรศัพท์	การลักลอบเชื่อมต่อระบบที่ชุมสายโทรศัพท์ เพื่อสามารถใช้บริการโทรทางไกล โดยเสียค่าใช้จ่ายในอัตราพื้นที่เดียวกันหรือไม่เสียค่าใช้จ่าย	ผู้ให้บริการต้องหมั่นตรวจสอบและมีมาตรการในการดำเนินการควบคุมด้วย

เป้าหมายที่มุ่งกระทำต่อ	ลักษณะของการกระทำคามผิด	วิธีการ	การควบคุม
	การลักลอบเชื่อมต่อที่สายโทรศัพท์ใหญ่ที่เชื่อมต่อระหว่างเมือง	การลักลอบเชื่อมต่อที่สายโทรศัพท์ใหญ่ที่เชื่อมต่อระหว่างเมืองเพื่อสามารถใช้บริการโทรทางไกล โดยเสียค่าใช้จ่ายในอัตราพื้นที่เดียวกันหรือไม่เสียค่าใช้จ่าย	ผู้ให้บริการต้องหมั่นตรวจสอบและมีมาตรการในการดำเนินการควบคุมด้วย
	การใช้เครื่องมือตรวจจับสัญญาณแบบอัตโนมัติโดยไม่ชอบ	การใช้เครื่องมือตรวจจับสัญญาณแบบอัตโนมัติเพื่อเข้าถึงระบบเครือข่ายเพื่อโทรโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย	ผู้ให้บริการต้องหมั่นตรวจสอบและมีมาตรการในการดำเนินการควบคุมด้วย

สำหรับการกระทำคามผิดโดยใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบนั้น จากการสำรวจพบว่าปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้ให้บริการเครือข่ายก็จริง แต่ผู้ให้บริการส่วนหนึ่งก็เริ่มสามารถทำใจยอมรับได้มากขึ้น เริ่มอดทน และคุ้นเคยกับการกระทำดังกล่าวถึงแม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะสร้างความรำคาญใจให้ก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวก็ไม่ต่างจากปัญหามลภาวะเป็นพิษ หรือปัญหาการจราจร ซึ่งมนุษย์ก็ต้องพยายามทำใจยอมรับปัญหาเหล่านี้อยู่แล้ว สำหรับการป้องกันปัญหาดังกล่าวคงต้องมีการร่วมมือกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการด้วย โดยผู้ให้บริการจะต้องคิดค้นระบบในการป้องกันปัญหาดังกล่าว และผู้บริการเองก็ต้องระมัดระวังในการให้หมายเลขโทรศัพท์แก่บุคคลที่ไม่จำเป็นด้วย

นอกจากนี้ปัญหาไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เริ่มทวีจำนวนมากขึ้น โดยมักมีรายงานออกมาเตือนจากหน่วยงานด้านความปลอดภัยของประเทศต่าง ๆ อยู่บ่อย ๆ ถึงการค้นพบไวรัสตัวใหม่

ปัจจุบันปัญหาไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่จะไม่รุนแรงเท่ากับไวรัสบนเครื่องคอมพิวเตอร์ เนื่องจากไวรัสบนเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่จะเกิดขึ้นกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบปฏิบัติการซิมเบียนเท่านั้น ซึ่งมักติดตั้งในโทรศัพท์รุ่นใหม่ และไวรัสดังกล่าวก็ไม่แพร่กระจายได้ง่ายและสร้างความเสียหายเท่ากับไวรัสบนเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วย สำหรับการป้องกันปัญหาดังกล่าวทำได้ โดย เมื่อผู้ใช้บริการได้รับข้อความจากบุคคลที่ไม่รู้จักก็ไม่ควรดาวโหลดข้อความดังกล่าวลงเครื่อง ผู้ให้บริการควรลบข้อความดังกล่าวทันที รวมถึงไม่ควรเปิดบลูทูธ (Bluetooth) ที่งไวด้วย ควรปิดทันทีที่ไม่มีการใช้งาน เพื่อหลีกเลี่ยงการได้รับไวรัสโดยไม่ตั้งใจ

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในต่างประเทศ

เนื่องจากการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสิ่งที่ไม่รูปร่าง และไม่สามารถจับต้องได้ ดังนั้น เมื่อเกิดความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ขึ้น จึงเป็นปัญหาในการตีความและปรับบทกฎหมายเหมือนกับการกระทำความผิดฐานลักกระแสไฟฟ้า ซึ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบกฎหมายในต่างประเทศเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในประเทศที่ใช้กฎหมายระบบจารีตประเพณี เช่น ประเทศอังกฤษ ซึ่งตามกฎหมายของประเทศอังกฤษและประเทศที่ใช้กฎหมายระบบจารีตประเพณีส่วนใหญ่ “ทรัพย์สิน” (Property) มักหมายถึงเฉพาะทรัพย์สินที่เคลื่อนที่ได้และสามารถจับต้องได้เท่านั้น ดังเช่นที่ English Queen’s Bench Divisional Court ได้เคยตัดสินไว้ว่า กระแสไฟฟ้าไม่ถือเป็นทรัพย์สินตามคำนิยามของทรัพย์สินที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 แห่ง Theft Act 1968 ดังนั้น จึงพอเทียบเคียงได้ว่า การขโมยการบริการโทรศัพท์ก็ไม่น่าจะถือว่าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์สินตามกฎหมายอังกฤษและประเทศที่ใช้กฎหมายระบบจารีตประเพณีส่วนใหญ่เช่นกัน⁵

ประเทศอังกฤษ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศอังกฤษมีอัตราการเจริญเติบโตค่อนข้างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา รวมถึงมูลค่าความเสียหายจากการทำความผิดก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ เนื่องมาจากโทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นใน

⁵ Ibid., p.66

ชีวิตประจำวัน มีการรายงานว่าผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เฉพาะในประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ.2000 ถึง 34 ล้านเครื่อง ซึ่งเป็นตัวเลขที่มากกว่าครึ่งของจำนวนประชากรทั้งหมด ประกอบกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการกระทำความผิดก็มีความซับซ้อนและเอื้อต่อการกระทำความผิดมากขึ้นด้วย ทำให้การตรวจสอบทำได้ยาก โดยการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษที่สร้างปัญหาค่อนข้างมากคือการขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่ ไม่ว่าจะเป็นการขโมยจากบุคคลทั่วไป หรือจากลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่ายเอง โดยตัวเลขการขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี ค.ศ.1996 พบเพียง 1 % เท่านั้น แต่ต่อมาอีก 2 ปี ในปี ค.ศ.1998 เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวถึง 2.1 % และเพิ่มขึ้นเป็น 8 % ในปี ค.ศ.2000 หน่วยงาน Federation of Communications Service รายงานว่าทุก ๆ เดือน จะมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ถูกลักขโมยมากกว่า 15,000 เครื่อง คิดเป็นมูลค่าความเสียหายถึง 100 ล้านปอนด์ต่อปี นอกจากนี้การขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่หายที่สุดแล้วมักเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ อีกด้วย

เหตุผลสำคัญที่ทำให้การขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเหตุผล 2 ประการ คือ ในระบบแอนะล็อกแล้ว การปรับเปลี่ยนรหัสต่าง ๆ (re-chipping) เพื่อให้โทรศัพท์เคลื่อนที่ใช้งานได้อีกครั้งนั้นทำได้ไม่ยากนัก แต่การตรวจสอบว่ามีการปรับเปลี่ยนรหัสต่าง ๆ ทำได้ยากมาก อีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ แล้ว โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการซื้อขายง่ายกว่า ราคาขายเป็นที่น่าพอใจ และอาจได้ราคาที่สูงขึ้นอีกหากโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวได้ทำการปรับเปลี่ยนรหัสต่าง ๆ เพื่อให้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถูกลักขโมยมาใช้งานได้อีกครั้ง

นอกจากการขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทอื่น ๆ ก็ทำให้เกิดความเสียหายมากไม่แพ้กัน เช่น การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ หรือแม้กระทั่งการให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยผิดกฎหมายก็ตาม ซึ่งการกระทำความผิดอย่างหลังนี้มักกระทำในคลับหรือโรงแรมที่มีราคาที่พักค่อนข้างถูก โดยผู้กระทำความผิดสามารถเปิดให้ผู้ให้บริการเข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ง่ายกว่าการกระทำความผิดจะถูกรายงานและถูกระงับการใช้ ซึ่งอาจมีระยะเวลาสั้นตั้งแต่ระดับชั่วโมง หรืออาจยาวถึงเป็นสัปดาห์ นอกจากนี้ผู้กระทำผิดมักอยู่ในรูปขององค์กรอาชญากรรม ที่มีการทำงานกันอย่างเป็นขบวนการ

การใช้เอกสารหลักฐานเท็จมีผลกระทบต่อการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยตรง ซึ่งมูลค่าความเสียหายมากกว่า 5% ของเงินที่ผู้ให้บริการจัดเก็บได้ทั้งหมด ถึงแม้ว่าผู้ให้บริการจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อป้องกันการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น แต่ก็มิได้ทำให้การกระทำความผิดดังกล่าวหมดลงไปได้ การเจริญเติบโตของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ

โทรศัพท์เคลื่อนที่อย่างรวดเร็วทำให้ผู้ให้บริการต่างต้องเริ่มหามาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันด้วยอีกทางหนึ่ง เช่น มาตรการในการป้องกันการกระทำคามผิดแบบใช้เอกสารหลักฐานเท็จ ผู้ให้บริการจะจำกัดการใช้งานของผู้ใช้บริการจนกว่าจะสามารถเรียกเก็บเงินค่าใช้บริการในงวดแรกได้ ซึ่งทำให้มั่นใจว่าผู้ใช้บริการจะไม่ใช้บริการไปในทางที่มีขอบ

มาตรการในการควบคุมเริ่มตั้งแต่มีการกำหนดรหัสต่าง ๆ ให้เป็นหนึ่งเดียว คือ กำหนดให้รหัส ESN ในระบบแอนะล็อก และรหัส IMEI ในระบบดิจิทัล ซึ่งปัจจุบันรหัสเหล่านี้จะถูกกำหนดขึ้นมาตั้งแต่โรงงานที่ทำการผลิตเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะถูกรวบรวมอีกครั้งโดย BABT (British Board of Approval for Telecommunications) ซึ่งมาตรการนี้จะช่วยในการสกัดกั้นการนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปปรับคลื่นสัญญาณ หรือนำไปปลอมแปลงเพื่อที่จะนำกลับมาใช้ในทางมิชอบอีก อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าวดูเหมือนจะออกมาใช้เข้าไปสำหรับระบบแอนะล็อก แต่สำหรับระบบดิจิทัลแล้ว เป็นประโยชน์อย่างมากในการสกัดกั้นปัญหาการนำโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถูกขโมยไปใช้งานได้อีกครั้ง

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการตอบโต้กับการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศอังกฤษได้มีการร่วมมือกันจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการด้วยกันเองหรือตัวแทนจำหน่าย โดยมีความตกลงร่วมกันว่ามาตรการในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นข้อยกเว้นในการที่จะไม่มีการนำเอาประเด็นเรื่องการแข่งขันทางการค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ด้านความร่วมมือจากรัฐเองนั้น ก็เอื้ออำนวยในเรื่องของการควบคุม กำกับดูแล และรูปแบบของตัวบทกฎหมาย

ปัญหาการขโมยโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษจำนวนมากนั้น ในประเด็นข้อกฎหมายนั้นไม่มีปัญหาเหมือนกับการกระทำคามผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เท่าใดนัก ปัญหาจะอยู่ที่การพิสูจน์ความเป็นเจ้าของในตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่มากกว่า โดยปกติเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่สามารถพิสูจน์ความเป็นเจ้าของในตัวเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนได้อยู่แล้ว เว้นแต่โทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวจะถูกทำลายเครื่องหมายหรือหมายเลขที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น ๆ หรือผู้กระทำคามผิดอาจปรับเปลี่ยนโปรแกรมของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้การพิสูจน์ยากขึ้น แต่ก็ไม่ถึงกับไม่สามารถพิสูจน์ไม่ได้เสียเลย

แต่สำหรับการพิสูจน์การกระทำคามผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในทางกฎหมายยากกว่าการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่มากนัก ถึงแม้ว่าประเทศอังกฤษจะมีทั้งกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญาเพื่อคุ้มครองความเป็นเจ้าของแล้วก็ตาม แต่

ลักษณะเฉพาะของการบริการ ประกอบกับเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำ ความผิดได้ง่ายนั้นทำให้ปัญหาการตรวจสอบ จับกุม การบังคับใช้ และการดำเนินคดีเป็นไปได้ ยาก⁶

สำหรับกฎหมายบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ดังนี้

- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ค.ศ.1968 และ ค.ศ.1978
- พระราชบัญญัติโทรคมนาคม (การถือครอง) ค.ศ.1997
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ในทางมิชอบ ค.ศ.1990
- กฎข้อบังคับเรื่องอำนาจในการสืบสวนสอบสวน ค.ศ.2000
- พระราชบัญญัติโทรเลข ค.ศ.1949 และ
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการปลอมและการทำเลียนแบบ ค.ศ.1981

สำหรับปัญหาการลักลอบปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และการชิปปิง (Chipping) * อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายสองฉบับคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ค.ศ.1968 ซึ่ง จำต้องมีการพิสูจน์กรรมสิทธิ์ และดังที่กล่าวข้างต้นแล้วนั้นว่า ในกรณีที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ถูกทำลายเครื่องหมายหรือหมายเลขที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น ๆ หรือ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดปรับเปลี่ยนโปรแกรมของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะทำให้การพิสูจน์ ความเป็นเจ้าของของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ยากแก่การพิสูจน์มากขึ้น เนื่องจากการปรับ คลื่นสัญญาณทำให้โทรศัพท์เคลื่อนที่เลขหมายเดียว แต่มีการใช้งานได้สองเครื่อง คือ ไม่สามารถ พิสูจน์ได้ว่าเครื่องไหนเป็นเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่แท้จริง หรือเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่เครื่อง ไหนที่ได้มีการปรับคลื่นสัญญาณขึ้นมาภายหลัง นอกจากพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์สิน ค.ศ.1968 แล้ว ยังมีกฎหมายที่นำมาปรับใช้กับการกระทำดังกล่าวได้อีกคือ พระราชบัญญัติ

⁶ Theft of Mobile Phone [Online] Available from: <http://admin.foresight.gov.uk/servlet/Controller?ver=1992/userid=2/essay1.htm> (23 September, 2004)

* Chipping involves dismantling a mobile phone, soldering in a small Integrated Circuit (an IC or “Chip”), putting the phone back together and that’s it free phone calls for life.

โทรคมนาคม ค.ศ.1984 มาตรา 42, พระราชบัญญัติโทรคมนาคม (การน็อโกง) ค.ศ.1997 ซึ่งบัญญัติให้การใช้ และการจำหน่ายซึ่งอุปกรณ์ที่นำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ในการกระทำความผิดดังกล่าวเพื่อให้ได้รับการบริการนั้นถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าว

ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการที่เรียกว่า “ชิปปิง” (Chipping) ที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้น อยู่ภายใต้กฎหมายอีกฉบับหนึ่งคือพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ในทางมิชอบ ค.ศ.1990 ซึ่งบังคับใช้กับกรณีการชิปปิงโดยเฉพาะ เนื่องจากชิปที่อยู่ในเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นไมโครโปรเซสเซอร์ตามความหมายที่ปรากฏในกฎหมายฉบับดังกล่าว

ดังนั้น การกระทำความผิดใด ๆ ต่อเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงถือเป็นการกระทำต่อคอมพิวเตอร์ในทางมิชอบด้วย

นอกจากกฎหมายหลาย ๆ ฉบับดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว กฎหมายอีกฉบับที่มีความสำคัญไม่แพ้กันก็คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ค.ศ.1998 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งพยานหลักฐานเพื่อคุ้มครองการน็อโกงทางโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อรองรับและเอื้ออำนวยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกข้อมูลและหลักฐานดังกล่าวจากผู้ให้บริการ เพื่อนำไปสู่การสืบสวน สอบสวน และการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อไป

ประเทศออสเตรเลีย

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่าการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสิ่งที่ไม่มียูปร่าง และไม่สามารถจับต้องได้ ดังนั้น เมื่อเกิดความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ขึ้น จึงเป็นปัญหาในการตีความและปรับบทกฎหมายเหมือนกับการกระทำความผิดฐานลักกระแสไฟฟ้า ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ถูกแก้ไขแล้วในประเทศออสเตรเลีย โดยมีการอธิบายไว้ในคำนำในกฎหมายหลายฉบับว่า การขโมยทรัพย์สินต่าง ๆ ให้หมายความถึงทรัพย์สินที่ไม่สามารถจับต้องได้ด้วย เช่น กระแสไฟฟ้า และนั่นทำให้การได้ไปซึ่งการบริการโทรศัพท์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายถือเป็นความผิดโดยไม่ต้องปรับบทกฎหมาย สำหรับประเทศออสเตรียมีการปกครองแยกเป็นมลรัฐ แต่ละมลรัฐก็ได้ตรากฎหมายเพื่อบังคับใช้กับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับมลรัฐของตนเองไว้ด้วยแล้ว ทั้งนี้ โดยยึดถือเอาพระราชบัญญัติการขโมยของอังกฤษ (Theft Act 1968) เป็นแบบอย่างในการตรากฎหมาย กฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับรัฐบาลกลางของประเทศออสเตรเลียได้กำหนดไว้ใน Crime Act

1994 (Commonwealth) ซึ่งกำหนดความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรคมนาคมโดยไม่ถูกต้องไว้โดยเฉพาะ พอสรุปได้ดังนี้

1. การใช้บริการติดต่อสื่อสารโดยไม่ชอบ ซึ่งเป็นการใช้บริการติดต่อสื่อสารแทนที่บุคคลซึ่งมีสิทธิโดยชอบ กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 1 ปี (s.85ZD)
2. การใช้บริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบ เพื่อการข่มขู่ เพื่อลวงละเมิด หรือใช้บริการโทรคมนาคมไปในทางที่น่ารังเกียจ กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 1 ปี (s.85ZE)
3. การหลอกลวง การกระทำใด ๆ อันเป็นการแสดงเจตนาที่จะไม่ชำระค่าเช่า ค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ หรือขายการบริการให้บุคคลอื่นโดยมีเจตนาไม่ชำระค่าเช่า ค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่ายใด ๆ กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 5 ปี (s.85ZF)
4. การกระทำใด ๆ อันเป็นการรบกวนการบริการโทรคมนาคม ไม่ว่าจะใช้เครื่องมือร่วมด้วยหรือไม่ก็ตาม ซึ่งรวมถึงการใช้เครื่องมือในการอำนวยความสะดวกเพื่อปิดบังการดำเนินการบริการด้วย กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 2 ปี (s.85ZG)
5. การกระทำใด ๆ อันเป็นการรบกวนเครื่องมือของผู้ให้บริการโทรคมนาคม กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 1 ปี (s.85ZJ)
6. การเชื่อมต่ออุปกรณ์ไปยังเครือข่ายเพื่อใช้ประกอบการกระทำความผิด กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 5 ปี (s.85ZK)
7. การผลิต การโฆษณา การจำหน่าย การใช้ หรือเป็นเจ้าของซึ่งเครื่องสลับสายโทรศัพท์โดยทุจริต กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 5 ปี (s.85ZKA)
8. การผลิต การโฆษณา การจำหน่าย หรือเป็นเจ้าของอุปกรณ์เพื่อใช้ในการขัดขวางการติดต่อสื่อสารซึ่งเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดขวางการโทรคมนาคม ค.ศ.1979 กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงสุด 5 ปี (s.85ZKB)

นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว มาตรา 253 แห่งพระราชบัญญัติโทรคมนาคม ค.ศ.1991 (Commonwealth) ยังกล่าวถึงการกระทำความผิดโดยจงใจในการเชื่อมต่อเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยปราศจากอำนาจ และมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติโทรคมนาคมว่าด้วยการขัดขวาง ค.ศ.1979 (Commonwealth) กล่าวถึงความผิดฐานขัดขวางการติดต่อสื่อสารไปยังระบบโทรคมนาคมโดยไม่เหมาะสมด้วย

กฎหมายของรัฐบาลกลางของประเทศออสเตรเลียพยายามที่จะบัญญัติกฎหมายในฐานความผิดที่หลากหลายเพื่อครอบคลุมถึงการกระทำความคิดที่เกิดขึ้นปัจจุบัน ซึ่งอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ เช่น อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าครอบคลุมถึงการกระทำความคิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ทั้งหมดราวใดที่การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ยังเป็นเป้าหมายของผู้กระทำความผิด⁷

ประเทศแคนาดา

จากปัญหาการตีความว่ากระแสไฟฟ้าไม่ใช่ทรัพย์สินที่สามารถจับต้องได้ เป็นเหตุให้การลักกระแสไฟฟ้าไม่เป็นความผิดตามที่กล่าวไปแล้วนั้น ประเทศแคนาดาเองก็ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเช่นกัน จึงได้พยายามแก้ปัญหาดังกล่าวโดยการบัญญัติขอบเขตถึงสิ่งที่สามารถครอบครองเป็นเจ้าของได้ไว้อย่างกว้าง เพื่อครอบคลุมถึงสิ่งใด ๆ ที่สามารถครอบครองและถือเอาประโยชน์ได้ เช่น กระแสไฟฟ้า แก๊ส สิ่งอุปโภคบริโภคซึ่งไม่ว่าจะใช้แล้วหมดไป หรือใช้แล้วนำกลับมาใช้ได้ อีก และรวมถึงการบริการโทรคมนาคมด้วย นอกจากนี้ยังกำหนดให้การผลิต การครอบครองเป็นเจ้าของ จำหน่าย การเสนอ หรือการค้า ซึ่งเครื่องมือใด ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบเป็นความผิดไว้โดยเฉพาะอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้ถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาคือว่าเป็นประเทศผู้นำด้านเทคโนโลยีอันดับต้น ๆ ของโลก โดยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีประกอบกับจำนวนประชากรจำนวนมาก ทำให้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชาวอเมริกันอย่างขาดไม่ได้ เฉพาะจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มีรายงานว่าชาวอเมริกันใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มากถึง 134 ล้านคน และยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต แต่เทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าก็เอื้ออำนวยให้เกิดการกระทำความผิดได้เช่นกัน ประเทศสหรัฐอเมริกาคือต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมที่มาจากความเจริญทางเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย สำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ประเทศสหรัฐอเมริกาคือเป็นประเทศแรกที่ต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าวตามที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วข้างต้น

⁷ PN Grabosky and Russell G Smith, Crime in the Digital Age p.66-68.

ดังนั้น ทั้งรัฐบาลและเอกชนก็พยายามที่จะร่วมมือกันในการหามาตรการต่าง ๆ ป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น และพร้อม ๆ กันก็ปราบปรามการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นแล้วให้หมดสิ้นไป การปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าวในด้านกฎหมาย เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกามีการปกครองแบบสหพันธรัฐ แต่ละรัฐก็จะมีกฎหมายสำหรับความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในรัฐของตน ซึ่งก็จะใช้บังคับกรณีอยู่ในเขตอำนาจของรัฐเท่านั้น กฎหมายของรัฐบาลกลางจะถูกนำมาใช้บังคับเฉพาะกรณีอยู่ในเขตอำนาจของรัฐบาลกลาง เช่น คดีอาญาที่มีลักษณะระหว่างรัฐ ในที่นี้ผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของรัฐบาลกลางเท่านั้น

ในอดีตที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งใช้ระบบแอนะล็อกอยู่และเกิดปัญหาการลักลอบดัดและรับไว้ซึ่งคลื่นสัญญาณโทรคมนาคม ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ตรากฎหมาย The Wireless Telephone Protection Act ซึ่งกำหนดให้การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดทางอาญาสำหรับการใช้เครื่องตรวจจับสัญญาณ (Scanner) เพื่อตรวจหารหัสโทรศัพท์เคลื่อนที่⁸ ซึ่งครอบคลุมถึง การครอบครอง การผลิต จำหน่ายทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ด้วย อัตราโทษสำหรับการกระทำความผิดครั้งแรกจะวางโทษจำคุก 15 ปี แต่หากกระทำความผิดซ้ำอีกอัตราโทษจะเพิ่มสูงขึ้นถึง 20 ปี นอกจากนี้ยังมีโทษปรับด้วย⁹

การบัญญัติกฎหมายดังกล่าวช่วยให้การทำงานของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย (The Secret Service) และของอัยการสหพันธรัฐ จัดการกับปัญหาอาชญากรรมทางโทรคมนาคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งคดีส่วนใหญ่คงเป็นเรื่องการขโมยการบริการโดยการลักลอบใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงในการพิสูจน์เจตนาการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดเป็นเรื่องที่ยากมาก จึงได้มีการตัดเรื่องการพิสูจน์เจตนาออกใน The Wireless Telephone Protection Act

นอกจากที่กล่าวแล้วข้างต้น กฎหมายฉบับดังกล่าวยังครอบคลุมถึงการปลอมบัตรเติมเงิน (Pre-paid) ซึ่งเป็นการจงใจเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่บรรจุในอุปกรณ์สื่อสาร เพื่อให้ได้รับบริการโทรคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตด้วย

⁸ วินัย วงศ์บุบผา, “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 93.

⁹ Protection Against Cellular Fraud [Online] Available from : www.decodesystems.com/mt/99feb/ (January, 28 2004)

นอกจากนี้ยังมีบทบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ คือ The Identity Theft and Assumption Deterrence Act¹⁰ ซึ่งถูกบัญญัติออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้เอกสารหลักฐานเท็จ โดยระบุถึงการจงใจใช้เอกสารหลักฐานเท็จ รวมไปถึงการครอบครองโดยผิดกฎหมาย กฎหมายฉบับนี้ถูกเสนอให้เป็นเครื่องมือในการจัดการกับการเข้าถึงข้อมูลบัตรเครดิต เลขประกันสังคม หรือข้อมูลส่วนบุคคลของอื่น ๆ เพราะผู้กระทำความผิดมักใช้ข้อมูลเหล่านี้เพื่อให้ได้รับสินค้าและบริการโดยผิดกฎหมายอยู่เสมอ ปัญหาการขโมยข้อมูลส่วนบุคคลที่เพิ่มขึ้นในทุกปีเกิดเนื่องมาจากการขาดมาตรการป้องกันการเข้าถึงข้อมูล และข้อมูลที่ถูกบรรจุในคอมพิวเตอร์ทำให้ง่ายแก่การเข้าถึง อย่างไรก็ตามมีการกำหนดค่านิยมของข้อมูลในการบ่งชี้บุคคล (Identification) ไว้ค่อนข้างกว้าง และครอบคลุมข้อมูลหรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเข้าถึงบุคคลนั้น ๆ ได้ เช่น เลขประจำตัวที่ปรากฏในบัตรต่าง ๆ (เช่น บัตรประกันสังคม ใบอนุญาตขับขี่รถยนต์) ลายพิมพ์นิ้วมือ พิมพ์เสียง (Voice Print) เรตินา (Retina) ตลอดจนข้อมูลโทรคมนาคมของส่วนบุคคล หรือข้อมูลในการเข้าถึงอุปกรณ์ด้วย

กรณีมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการตราบทบัญญัติเพื่อปรับใช้กับปัญหาดังกล่าวไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณะโดยไม่มีอำนาจ (Disclosure of Consent) ซึ่งบัญญัติไว้ใน Title 18 U.S.C. มาตรา 2702¹¹ ซึ่งผู้ให้บริการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลที่ถูกเก็บบันทึกไว้ ข้อมูลที่ตนมีหน้าที่เก็บรักษาแก่บุคคลใด ๆ หรือต่อสาธารณชน รวมถึงห้ามเข้าถึงข้อมูลบางอย่างหากตนไม่มีอำนาจด้วย

ในด้านปัญหาของการใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ขออนุญาต ประเทศสหรัฐอเมริกาถือได้ว่าเป็นประเทศลำดับต้น ๆ ที่เริ่มตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวในแง่ของกฎหมาย โดยเริ่มแรกในปี ค.ศ. 2003 สภาองเกรสได้ออกกฎหมาย Wireless Telephone Spam Protection Act 2003 เพื่อแก้ไขมาตรา 227 แห่งพระราชบัญญัติการสื่อสาร (the Communications Act of 1934) โดยกำหนดข้อห้ามในการส่งข้อความ กราฟิกใด ๆ หรือข้อความภาพ ซึ่งมีลักษณะในเชิงการค้าหากำไร ผ่านระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยที่ผู้รับไม่ได้ร้องขอ

¹⁰ Identity Theft and Assumption Deterrence Act [Online] Available from : www.fcc.gov/os/statutes/itadact.htm. (January, 5 2004)

¹¹ Title 18 U.S.C. Section 2702 [Online] Available from : <http://cyber.law.harvard.edu/privacy/18usc2701-2711.htm>. (January, 5 2004)

เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบไป
ยังเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ทำได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือจากอินเทอร์เน็ต หรือ
แม้แต่จากระบบที่ผู้ให้บริการติดตั้งไว้ก็ตาม เมื่อเกิดปัญหาดังกล่าวมาก ๆ เข้า รัฐบาลก็เริ่ม
ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว เพราะการส่งข้อความโดยที่มีลักษณะในเชิงการค้า หากกำไร เป็นการ
กระทำที่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับ ทั้งยังเป็นการรบกวนเวลาส่วนตัวของผู้รับด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย

ในยุคของเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารทำให้โลกกลายเป็นเพียงหมู่บ้านหนึ่งเท่านั้น พรหมแดนของแต่ละประเทศไม่สามารถสกัดกั้นการถ่ายเทของเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารได้ เหตุการณ์เกิดขึ้นในซีกโลกหนึ่ง อีกซีกโลกหนึ่งสามารถรับรู้ได้ทันทีที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น โดยในการนี้เครื่องมือสื่อสารจึงมีความสำคัญและกลายเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่ผู้คนทุกเพศทุกวัย จำเป็นต้องมี ซึ่งก็คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ประเทศไทยเองก็เป็นประเทศที่เปิดรับเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารตลอดเวลาเช่นกัน โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยก็มีอัตราการเจริญเติบโตที่สูงไม่แพ้ประเทศใดในโลก ในขณะที่สังคมได้รับประโยชน์อย่างมากมาจาก โทรศัพท์เคลื่อนที่ ในด้านลบ การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็หลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยด้วย ก่อให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ๆ (Crime in the digital age) ที่นำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านลบตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มเปิดให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ อาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีก็ก่อปัญหาให้กับ ประเทศไทยเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก เพียงแต่วิวัฒนาการของเทคโนโลยี คืบหน้า กฎหมาย และการป้องกันและปราบปรามยังช้ากว่าต่างประเทศ ในอดีตการลักลอบให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ (จูน) สร้างความเสียหายแก่ประเทศไทยในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในรูปแบบของตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ซึ่งรวมถึงกฎหมายด้วย เนื่องจากคำพิพากษาที่ 5354/2539 ซึ่งศาลพิพากษาให้การลึกลับสัญญาโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นเพียงการแย่งใช้คลื่นสัญญาโทรศัพท์ เท่านั้น มิใช่เป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยทุจริต ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ต่อมาคำพิพากษาดังกล่าวกลายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เอกสารหลักฐานเท็จในการขอเปิดให้บริการก็มีคดีขึ้นสู่ศาลจำนวนมาก ทั้งฝ่ายผู้ถูกลอบเอกสาร ฝ่ายผู้ให้บริการเครือข่าย และรัฐผู้เป็นเจ้าของสัมปทาน ต่างก็ได้รับความเสียหายและผลกระทบด้วยกันทุกฝ่าย จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาและวิเคราะห์กฎหมาย ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายต่อปัญหาดังกล่าว

4.1 สภาพปัญหาของกฎหมายไทยในปัจจุบันเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

ปัจจุบันธรรมชาติของอาชญากรรมได้เปลี่ยนโฉมหน้าไปดังที่เทคโนโลยีการสื่อสารได้เปลี่ยนสภาพและวิธีการกระทำความผิดอาญา ในปัจจุบันยังไม่มีตัวเลขทางสถิติแน่นอนเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของความผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ อย่างไรก็ตามมูลค่าของความสูญเสียเริ่มทวีสูงขึ้นเรื่อย ๆ และเริ่มเป็นที่รับรู้ของสังคม ดังนั้น ความพยายามที่จะช่วยกันหาหนทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวนี้ก็ต้องรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว ซึ่งจะต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิด ต้องอบรมผู้บังคับใช้กฎหมายทั้งหลาย พร้อมทั้งเตรียมกระบวนการยุติธรรมให้พร้อม เพื่อที่จะได้ใช้รับมือกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้

หากพิจารณาถึงการขยายตัวที่แท้จริงของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ไม่ได้รับการรายงานนั้น อาจเนื่องมาจากสาเหตุสองประการ คือ ประการแรก ผู้ให้บริการไม่เต็มใจที่จะรายงานให้ทราบถึงการกระทำที่เกิดขึ้น โดยกลัวว่าจะดึงดูความสนใจของสาธารณชนและเป็นทิวพากษ์วิจารณ์กันมากจนเกินไป อีกทั้งการเปิดเผยความเป็นไปได้ของการกระทำความผิดจะทำให้ทราบถึงจุดอ่อนของระบบธุรกิจของผู้ให้บริการเอง ประการที่สอง หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั้งหลายต่างก็ไม่เข้าใจลึกซึ้งเพียงพอถึงวิธีการของเทคโนโลยีดังกล่าว นอกจากสาเหตุสองประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว การสอบสวนที่จะให้ได้รับผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์นั้น พนักงานสอบสวนและอัยการก็จะต้องได้รับการฝึกฝนกันอย่างเป็นพิเศษด้วย โดยจะต้องทำให้เกิดทักษะในเรื่องเทคนิคต่าง ๆ เพื่อจะได้มีความรู้ความสามารถที่จะควบคุมและกำหนดทิศทางของการสอบสวนคดีที่ซับซ้อนได้ รู้จักใช้ประโยชน์จากการช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญในทางเทคโนโลยี ซึ่งพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเองก็ต้องมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการทำงานเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่พอสมควรด้วย

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ก่อตัวขึ้นตั้งแต่เริ่มมีการเปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และพัฒนารูปแบบขึ้นเรื่อย ๆ ตามเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้า ซึ่งเป็นเหตุผลธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่กับปัญหาที่ติดตามมา ซึ่งการหลีกเลี่ยงที่จะประสบกับปัญหาการกระทำความผิดดังกล่าวคงเป็นไปได้ยาก เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ซึ่งแม้ว่ารูปแบบต่าง ๆ ของการกระทำความผิดอาจจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่มีอยู่บ้างแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อแตกต่างออกไป ซึ่งอาจก่อปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายได้โดยง่าย

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นจำนวนมากถูก
 ดำเนินคดีได้โดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่แล้วทั่ว ๆ ไป โดยไม่ต้องค้นหาหลักลงไปถึง
 เรื่องทางเทคโนโลยี เช่น ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยใช้เอกสารหลักฐาน
 เท็จ ซึ่งสามารถนำบทบัญญัติเรื่องการปลอมเอกสารในกฎหมายอาญา มาตรา 264 มาปรับใช้ได้
 แต่ก็มีกรกระทำความผิดอีกเป็นจำนวนมากที่พอจะเรียกได้ว่าแตกต่างจากอาชญากรรมทั่ว ๆ
 ไป เมื่อเทียบกับในเรื่องผู้กระทำความผิด สภาพแวดล้อม รูปแบบทรัพย์สินที่สูญเสียบ
 รูปแบบการกระทำความผิด และวิธีการของการกระทำความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็เป็นของใหม่
 ซึ่งยากแก่การเข้าใจได้โดยคนธรรมดาทั่ว ๆ ไป ปรากฏการณ์เช่นนี้ก่อให้เกิดสภาพการณ์ที่
 แตกต่างออกไปจากเดิมในเรื่องของการกระทำความผิดในทางอาญา เหล่านี้แสดงว่าการกระทำ
 ความผิดชนิดนี้มีลักษณะเฉพาะที่ต้องอาศัยความสามารถและการกระทำพิเศษแตกต่างจากเรื่องทั่ว
 ๆ ไป ทั้งหมดนี้อาจเนื่องมาจากความนิยมในการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ก่อให้เกิด
 อาชญากรรมรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นในสังคม

เนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวอยู่นอกเหนือขอบเขตของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ทำ
 ให้การกระทำเหล่านี้ไม่เป็นความผิดอาญา ประกอบกับการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็มี
 ความสำคัญอย่างมากต่อสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน กฎหมายจึงต้องให้ความคุ้มครอง
 สิ่งเหล่านี้ให้ปลอดภัยจากการกระทำความผิดรูปแบบต่าง ๆ ด้วย เมื่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่
 สามารถนำมาใช้ดำเนินคดีกับความผิดรูปแบบใหม่ได้ ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุง
 กฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คำถามที่น่าครุ่นคิดก็คือว่า มีเหตุผลหรือไม่ที่ต้องสร้างสรรค์
 รูปแบบที่พิเศษเฉพาะออกไปในทางกฎหมาย ซึ่งจะนำมาบังคับใช้เฉพาะให้เป็นประโยชน์แก่
 ผู้เสียหายหรือสิ่งที่เป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดทางอาญาดังกล่าวนี้

หากพิจารณาจากกรณีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5354/2539 ซึ่งศาลจำเป็นต้องปรับใช้กฎหมาย
 ไปตามบทบัญญัติที่มีอยู่ ถึงแม้ว่าจำเลยจะสารภาพว่าตนได้กระทำความผิดตามฟ้องก็ตาม แต่ศาลก็ต้อง
 ยกฟ้อง เนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวไม่สามารถปรับบทเข้ากับกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับ
 อยู่ได้ ดังนั้น จึงสมควรที่จะมีการวิเคราะห์ความผิดในเรื่องนี้ให้กระจ่างชัด เพื่อผลในการ
 รับมือกับการกระทำความผิดที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดังกล่าวนี้

โดยสรุปแล้วการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้น
 ในประเทศไทยประสบปัญหาตั้งแต่การขาดบทบัญญัติกฎหมายซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญ
 นอกจากนี้โทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญาก็ควรกำหนดให้มีความสัมพันธ์กับผลประโยชน์ที่
 จะได้รับจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพราะการกระทำ
 ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีมูลค่าความเสียหายสูง ซึ่งมักจูงใจให้ผู้กระทำ

ความผิดเข้ากระทำความผิดอย่างไม่ลังเล นอกจากนี้กฎหมายก็ไม่ควรเปิดช่องให้มีการยอมความกันได้ด้วย เพราะผู้ให้บริการและผู้เสียหายส่วนใหญ่มักต้องการได้รับเพียงค่าเสียหายที่ตนสูญเสียไปเท่านั้น และไม่ต้องการให้เป็นคดีความเพราะอาจส่งผลถึงความเชื่อถือในการให้บริการของผู้ให้บริการได้ด้วย เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม และไม่ก่อเกิดประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้กระทำความผิด เพราะโดยมากผู้กระทำความผิดจะหวนกลับไปทำความผิดอีก

ปัญหาในทางกฎหมายอีกประการหนึ่ง คือ การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นสิ่งที่ไม่มียุติธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ ดังนั้น การปรับบทกฎหมายเข้ากับกฎหมายอาญาก็จะก่อให้เกิดปัญหาเช่นปัญหาการลักกระแสไฟฟ้า หรือการลักลอบปรับคลื่นสัญญาณดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

ดังนั้น ในฐานะนักกฎหมายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และไม่มีเหตุผลใด ๆ ที่จะหลบเลี่ยงปัญหาดังกล่าวเหมือนเช่นบรรพบุรุษของเราที่ต้องเผชิญหน้ากับปัญหาใหม่ ๆ ในสมัยนั้น ซึ่งในที่สุดก็กลายเป็นอาชญากรรมธรรมดา ๆ ในปัจจุบัน จึงถือได้ว่าเป็นหน้าที่ของนักกฎหมายทุกคนที่จะต้องหาหนทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ชนิดนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปให้ได้

4.2 วิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

เนื่องจากผลของความเจริญทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมาย ซึ่งเป็นเหตุผลธรรมดาของความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาของเทคโนโลยีกับปัญหาที่ติดตามมา ประเทศไทยซึ่งรับเอาเทคโนโลยีมาใช้จึงย่อมต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ก่อให้เกิดรูปแบบใหม่ ๆ ของการกระทำความผิด และรูปแบบใหม่ของทรัพย์สิน ถึงแม้ว่ารูปแบบต่าง ๆ ของการกระทำความผิดอาจก่อปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายได้โดยง่าย และการบังคับใช้กฎหมายกับอาชญากรรมที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีต้องอาศัยการปรับบทกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนั้น เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ 5354/2539 ศาลฎีกาพิพากษาว่า การปรับจูนและก๊อปปี้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้วใช้รับ-ส่งวิทยุคมนาคมโดยอาศัยคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายที่ล่องลอยอยู่ในอากาศว่าเป็นเพียงการแย่งใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิเท่านั้น มิใช่เป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยทุจริต ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 และพิพากษายกฟ้อง ซึ่งนี่เป็นปัญหาการปรับบทกฎหมายที่ก่อให้เกิดปัญหาที่ชัดเจนที่สุด เพราะไม่สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาลงโทษผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งเป็นสภาพการณ์ที่แตกต่างออกไปจากเดิมในเรื่องของการกระทำความผิดในทางอาญา เนื่องจากวิธีการของการกระทำความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นของใหม่ ซึ่งมีข้อผิดแผกแตกต่างจากการกระทำความผิดในทางอาญาทั่ว ๆ ไป ซึ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้

กฎหมายได้ง่าย จึงสมควรที่จะมีการวิเคราะห์ความผิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตตามที่เกิดขึ้นแล้วในต่างประเทศอย่างกระฉ่างชัด เพื่อรับมือกับการกระทำความคิดที่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

การกระทำความคิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปัจจุบันนี้มีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งพอวิเคราะห์และปรับบทกฎหมายของไทยได้ดังนี้

4.2.1 การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ

การกระทำความคิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เอกสารหลักฐานเท็จ (Subscription Fraud) เกิดขึ้นได้เกี่ยวกับการปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือที่รู้จักกันว่า “จูน” ซึ่งปัจจุบันปัญหาการปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ได้รับการป้องกันในทางเทคนิคแล้ว อีกทั้งปัจจุบันผู้ใช้บริการหันมานิยมใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบดิจิตอล ซึ่งปลอดภัยจากการปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่มากกว่าระบบแอนะล็อกเดิม แต่สำหรับปัญหาการใช้เอกสารหลักฐานเท็จ ถึงแม้ว่าอัตราการเกิดของปัญหาจะลดลง แต่ปัญหาดังกล่าวก็มีได้หมดสิ้นไปเสียทีเดียว การกระทำความคิดเกี่ยวกับการใช้เอกสารหลักฐานเท็จเป็นรูปแบบการกระทำที่เรียกว่าง่ายที่สุด โดยผู้กระทำความผิดอาศัยช่องโหว่ของกระบวนการจัดเอกสารในการขอเปิดใช้บริการของผู้ให้บริการที่ไม่ได้ตรวจสอบอย่างเข้มงวดมากนัก โดยมากมักเป็นสำเนาบัตรประชาชน และ/หรือสำเนาทะเบียนบ้าน เอกสารหลักฐานเท็จอาจกระทำได้หลายประการ ได้แก่ 1. การทำปลอมขึ้น 2. เติม หรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ 3. ประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอม ในกรณีกระทำการปลอมขึ้นนั้น อาจเป็นการทำปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือบางส่วน แต่ในส่วนของ การเติม ตัดทอน ข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ซึ่งหมายความว่า มีเอกสารที่แท้จริงอยู่แล้ว และผู้ปลอมได้กระทำต่อเอกสารที่แท้จริงนั้น¹ เหล่านี้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติมาตรา 264 ดังนี้

“มาตรา 264 ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำ

¹ ภาณุ รังสีสหัส, “การกระทำความคิดทางอาญาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์.” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531), หน้า 109-110..

เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้ที่นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดกรอกข้อความลงในแผ่นกระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่นโดยไม่ได้ รับความยินยอม หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อื่นนั้น ถ้าได้กระทำเพื่อนำเอกสารนั้นไปใช้ใน กิจการที่อาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือประชาชน ให้ถือว่าผู้นั้นปลอมเอกสาร ต้อง ระวางโทษเช่นเดียวกัน”

องค์ประกอบความผิดตามวรรคแรก

1. ทำเอกสารปลอมขึ้น
 - 1.1 ทั้งฉบับ หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด
 - 1.2 เต็ม หรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง
2. เต็ม หรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง
3. เพื่อให้หลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง
4. โดยเจตนา

คำว่า “ปลอม” ประมวลกฎหมายอาญามีได้ให้บทนิยามไว้ แต่ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ให้ความหมายว่า ทำเทียมของจริง ไม่แท้ ไม่ใช่ของจริง ส่วนตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 6 (5) บัญญัติว่า “ผู้ใดทำของเทียมโดยเจตนาให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นของแท้ ผู้นั้นทำของปลอม” ฉะนั้น เมื่อไม่มีบทนิยามไว้โดยเฉพาะน่าจะถือความหมายว่า ได้แก่ การทำของเทียมเพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นของแท้ แต่ความหมายดังกล่าวน่าจะใช้กับความผิดเกี่ยวกับการปลอมเงินตรามากกว่า เพราะเงินตราเป็นของซึ่งเป็นของแท้ เป็นแบบอย่างให้มีการปลอมขึ้น ส่วน ความผิดฐานปลอมเอกสารขึ้นทั้งฉบับหรือแต่บางส่วนนั้น ไม่จำเป็นต้องมีเอกสารที่แท้จริงอยู่เลย เมื่อปลอมเงินขึ้นเพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริงก็เป็นความผิดแล้ว ฉะนั้นนักนิติศาสตร์บางคน จึงมีความเห็นว่า การใช้คำว่าปลอมเอกสาร คือ การทำเทียมเอกสารจึงไม่สู้จะเหมาะสมนัก เพราะเอกสาร ตามความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปย่อมไม่ใช่สิ่งของอยู่แล้ว ศาสตราจารย์เออูต์ได้บรรยายที่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ.2477 โดยให้ความหมายคำว่า “ปลอม” ว่าเป็นการแปลงความจริงโดย ประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าไม่มีการแปลงความจริงแล้วจะมี

การปลอมไม่ได้เลย การแสดงเหตุการณ์ซึ่งเป็นของจริงจะเรียกว่าเป็นการปลอมไม่ได้² นอกจากนี้ความหมายของคำว่า “ปลอม” เป็นการแปลงความจริงในเอกสารย่อมจะเป็นการถูกต้องในข้อที่ว่าเดิมหรือตัดทอนข้อความหรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นการแปลงความจริงในเอกสารทั้งสิ้น จึงเห็นว่า “ปลอม” คือการแปลงความจริงในเอกสารนั่นเอง

ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการแก้ไข ตัดทอน ชื่อ นามสกุล เลขที่บัตรประชาชน หรือที่อยู่ในสำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน ถือได้ว่าเป็นการทำเอกสารปลอมขึ้นโดยเจตนาเพื่อให้ผู้ให้บริการหรือผู้อื่นหลงเชื่อ เพื่อให้ได้รับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งโดยมากมักเกิดกับตัวแทนจำหน่าย (Dealer) แต่จากลักษณะของการกระทำความผิดในรูปแบบนี้มีลักษณะกระจาย ตัวแทนจำหน่ายจึงไม่น่าจะรู้เห็นเป็นใจในการทำเอกสารปลอมเพื่อสร้างยอดขายให้ตนเอง อีกทั้งการเป็นตัวแทนจำหน่ายจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้บริการเสียก่อน พร้อมทั้งตรวจสอบคุณสมบัติต่าง ๆ และที่สำคัญคือ การให้การอบรมตัวแทนจำหน่ายในการเข้มงวดที่จะตรวจสอบเอกสารหลักฐานในการขอเปิดใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่ผู้ให้บริการกำหนด

อย่างไรก็ตามถึงแม้ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เอกสารหลักฐานเท็จจะสามารถนำบทบัญญัติกฎหมายอาญา มาตรา 264 มาบังคับใช้อย่างครบองค์ประกอบความผิดจะไม่ใช่ปัญหาการปรับบทกฎหมายก็ตาม แต่ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เอกสารหลักฐานเท็จยังไม่หมดเท่านี้ แต่ยังมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอีก คือ การนำผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและได้รับโทษตามกฎหมาย ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการปลอมเอกสารทำได้ง่าย แต่ยากแก่การสาวถึงผู้กระทำความผิดที่แท้จริง ดังนั้นสิ่งที่ทำได้คือการฟ้องร้องบังคับคดี ซึ่งในที่นี้รัฐผู้ให้สัมปทาน (ในอดีตคือ การสื่อสารแห่งประเทศไทย และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย) ถือเป็นผู้เสียหายโดยตรง จะฟ้องร้องผู้ให้บริการเครือข่ายฐานละเมิด ทำให้รัฐผู้ให้สัมปทานได้รับความเสียหาย และประมาทในการเข้าทำสัญญากับผู้ให้บริการ โดยขอให้ผู้เสียหายที่ถูกปลอมเอกสารมาขึ้นชี้แจงแสดงหลักฐานต่าง ๆ ว่าถูกทำปลอมเอกสารขึ้น โดยผู้ให้บริการประมาทเลินเล่อในการเข้าทำสัญญากับผู้ให้บริการโดยไม่ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารอย่างถี่ถ้วนที่สุดท้ายผู้ให้บริการต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ทั้งต่อรัฐผู้ให้สัมปทาน และ/หรือต่อผู้เสียหายที่เป็นเจ้าของเอกสารที่ถูกปลอม ซึ่งมูลค่าความเสียหายก็มีจำนวนมาก เพราะโดยส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดมักใช้บริการที่ได้รับจากกรมเอกสาร

² วินัย วงศ์บุบผา, “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบใช้สัญญาบัตรโทรศัพท์เคลื่อนที่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 61.

ปลอมไปเปิดให้บริการมาใช้บริการโทรไปยังต่างประเทศ หรือนำไปเปิดให้ผู้อื่นเช่าช่วงให้บริการ อีกช่วงหนึ่ง ซึ่งมูลค่ามีตั้งแต่หลักพันไปจนถึงหลักแสน เหล่านี้ผู้ให้บริการต้องเป็นผู้แบกรับภาระค่าเสียหายทั้งหมดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ในบทบัญญัติมาตรา 264 ในเรื่องความผิดฐานทำเอกสารปลอม เปิดโอกาสให้คู่สัญญาขอมความกันได้ ซึ่งผู้เขียนไม่ผู้จะเห็นด้วยนัก เนื่องจากผู้ให้บริการเองก็ประสงค์จะได้รับคืนค่าเสียหายที่สูญเสียไปเท่านั้น การฟ้องร้องอาชญากรรมต่อชื่อเสียงของผู้ให้บริการได้ ทำให้ลูกค้าไม่เชื่อถือในการให้บริการ เหล่านี้จึงมักมีการขอมความกัน หากผู้กระทำความผิดยินยอมชดใช้ค่าเสียหาย และบ่อยครั้งพบว่าผู้กระทำความผิดมักหวนกลับมากกระทำผิดฐานนี้ซ้ำอีก นอกจากนี้นอกจากค่าปรับที่กำหนดไว้ในมาตรา 264 กำหนดไว้ค่อนข้างต่ำ และมักท่วมทับค่าความเสียหาย ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ลังเลที่จะกระทำความผิดในฐานนี้เลย ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นการบริการสาธารณูปโภคที่มีความสำคัญแก่ประชาชนทั่วไป อีกทั้งการปลอมเอกสารเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้เปิดบริการก็มีความแตกต่างจากการปลอมเอกสารทั่ว ๆ ไปดังที่กล่าวไปแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า การนำบทบัญญัติการปลอมเอกสารเพื่อเปิดให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้โดยเฉพาะจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

4.2.2 การให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์

สำหรับประเทศไทย การให้บริการในการติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นบริการสาธารณะที่ภาครัฐจะเป็นผู้ดำเนินการแก่ประชาชน แต่ด้วยข้อจำกัดของภาครัฐเองที่ไม่สามารถดำเนินการจัดสรรบริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเปิดให้บริการได้ในราคาที่ถูก เพราะการลงทุนในการดำเนินการติดตั้งเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่และการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง ภาครัฐจึงต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการพัฒนาเกี่ยวกับการให้บริการด้านการติดต่อสื่อสาร โดยเปิดให้เอกชนที่รัฐได้คัดสรรแล้วที่มีความสามารถและมีศักยภาพเพียงพอเข้ามาดำเนินการในฐานะผู้ได้รับสัมปทานจากภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันมีผู้ได้รับสัมปทานแล้วคือ AIS, DTAC, Orange, DPC และ Hutch โดยแต่เดิมผู้ที่กำกับดูแลและควบคุมการดำเนินการให้บริการของผู้รับสัมปทานเหล่านี้ก็คือการสื่อสารแห่งประเทศไทย และองค์การโทรศัพท์ แต่ต่อมาด้วยข้อผูกพันในการเปิดเสรีด้านการโทรคมนาคมกับองค์การการค้าโลก (WTO) ทำให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเป็นในรูปแบบของคณะกรรมการ* ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีด้านโทรคมนาคมอย่างแท้จริง ปัจจุบันผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แต่ละราย

* ปัจจุบันคือ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ “กทช.”

มีการแข่งขันกันให้บริการแก่ประชาชนกันมากขึ้น โดยมีการแข่งขันกันด้านคุณภาพการให้บริการ การกระจายการให้บริการอย่างทั่วถึง และที่สำคัญมีการแข่งขันด้านอัตราค่าบริการกันอย่างเข้มข้น โดยผู้ให้บริการแต่ละรายได้จัดให้มีรายการส่งเสริมการขาย เพื่อให้ผู้ให้บริการสามารถเลือกใช้บริการได้ตามความเหมาะสมของตนเอง มิใช่เข้าไปแสวงหาประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ดังกรณีนี้คือ ผู้กระทำความผิดได้นำรายการส่งเสริมการขายดังกล่าวไปเปิดให้บุคคลทั่วไปใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อีกทอดหนึ่ง แล้วคิดค่าบริการจากการใช้บริการดังกล่าว โดยผู้ให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวจะได้รับประโยชน์จากส่วนต่างของค่าใช้บริการที่ตั้งไว้ อาทิเช่น ผู้ให้บริการได้จัดรายการส่งเสริมการขายในอัตราหมาจ่าย 1,200 บาท โทรฟรี 600 นาที หากคำนวณค่าบริการจะเท่ากับ 2 บาท ต่อ 1 นาที แต่ผู้ให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะนำไปให้บุคคลอื่นใช้โดยคิดค่าบริการนาทีละ 3 - 4 บาท ทำให้ผู้ให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ประโยชน์ 1 - 2 บาท ต่อ นาที อันเป็นการใช้ประโยชน์จากรายการส่งเสริมการขายของผู้ให้บริการไปในทางที่ไม่สุจริต เป็นการไ้รายการส่งเสริมการขายไปในทางที่ผิดวัตถุประสงค์ที่ผู้ให้บริการตั้งใจไว้ ซึ่งปัจจุบันมีการกระทำการในลักษณะนี้จำนวนมาก ในบางครั้งพบว่าการกระทำของบุคคลเหล่านี้มีลักษณะเป็นการกระทำอันเป็นการลงทุนร่วมกันเป็นโครงข่ายทั่วประเทศ มีขบวนการจัดเก็บรายได้ และมีการจัดสรรแบ่งรายได้ตามลำดับความสำคัญ เช่น เจ้าของเอกสารที่นำมาขอเปิดใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะได้รับค่าจ้างต่อ 1 หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ละ 300 - 400 บาท (ขึ้นอยู่กับรายการส่งเสริมการขายนั้น ๆ) เจ้าของหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่นำมาให้ผู้ประกอบการเข้าใช้จะได้รับส่วนแบ่งคนละ 150 - 200 บาท (ไม่รวมค่าคอมมิชชั่น กรณีทำรายได้ตามเป้าหมาย) การกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ให้บริการที่ลงทุนสร้างเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ให้บริการสมควรจะได้รับโดยตรงจากผู้ให้บริการ และยังเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ให้บริการรายอื่น ๆ ที่มีได้นำบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไปเปิดให้เข้าใช้บริการในเชิงพาณิชย์ด้วย เนื่องจากผู้ให้บริการดังกล่าวไม่สามารถใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในการติดต่อสื่อสารกันได้ เพราะช่องสัญญาณความถี่ได้ถูกแย่งใช้การผู้ให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งมีลักษณะการใช้งานที่มีความถี่ ผิดปกติวิสัยธรรมชาติของการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้ช่องคลื่นสัญญาณเต็ม โดยผู้ให้บริการและผู้ให้บริการทั่วไปจะไม่ทราบว่ามีกรณีการดังกล่าวอยู่ หากเกิดเหตุการณ์ในลักษณะนี้ขึ้นบ่อย ๆ จะทำให้มีผลกระทบต่อภาครัฐกิจ เกิดความเสียหายทางธุรกิจ โดยไม่ทราบว่าผู้ใดจะเป็นผู้เสียหาย และแก้ไขปัญหาดังกล่าว³ จึงมี

³ สัมภาษณ์ นิทรารัตน์ แพทย์วงศ์, Assistant Director, Head of Inspection & Investigation, บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และ Head of Special Investigation & Interrogation Department, วันที่ 23 กรกฎาคม 2547.

ปัญหาในข้อเท็จจริงว่า การกระทำดังกล่าวนี้ถือเป็นความผิดหรือไม่ และเป็นปัญหาในข้อกฎหมายว่า หากการกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดแล้ว จะเป็นความผิดตามกฎหมายใด หากผู้ให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวยังมีการชำระค่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้แก่ผู้ให้บริการตามสัญญาให้บริการ

อย่างไรก็ตามการกระทำดังกล่าวไม่สามารถปรับบทเข้ากับบทกฎหมายใด ๆ เลยตามกฎหมายอาญา แต่เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม ซึ่งได้มีการตราเมื่อปี พ.ศ.2544 นี้เอง ได้กำหนดไว้ว่าตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง ว่า ผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการโทรคมนาคมในลักษณะที่เป็นผู้ให้บริการด้านกิจการโทรคมนาคมแก่บุคคลอื่นทั่วไปตามลักษณะและประเภทที่คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติประกาศกำหนด ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการฯ ซึ่งมีใบอนุญาตทั้งหมด 3 แบบด้วยกัน ดังนั้น จะถือได้ว่าการกระทำดังกล่าว ถือเป็นประกอบกิจการโทรคมนาคมหรือไม่ ซึ่งหากพิจารณานิยามความหมายที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคมแล้วจะพบว่า

“กิจการโทรคมนาคม หมายความว่า กิจการโทรคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม”

“การประกอบกิจการโทรคมนาคม หมายความว่า การประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นผู้ให้บริการด้านกิจการโทรคมนาคมแก่บุคคลอื่นทั่วไป”

นอกจากนี้พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 มาตรา 3 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “กิจการโทรคมนาคม” ไว้ด้วยว่า

“กิจการโทรคมนาคม หมายถึง กิจการซึ่งให้บริการส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือการอื่นใด ซึ่งสามารถทำให้เข้าใจความหมายได้โดยระบบสาย ระบบคลื่นความถี่ ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน หรือกิจการโทรคมนาคมตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่คณะกรรมการร่วมกำหนดให้เป็นกิจการโทรคมนาคม” หากเห็นว่าการให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นถือเป็นการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามกฎหมายที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งจะต้องได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 มาตรา 7 แล้ว จะต้องได้รับใบอนุญาตแบบใด เพราะผู้ให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่มีเจตนาที่จะลงทุนสร้างโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคมด้านเทคนิค แต่หากการให้เข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวไม่ถือเป็น

การประกอบกิจการโทรคมนาคมตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 มาตรา 7 แล้ว กฎหมายได้กำหนดกรอบ สิทธิ และหน้าที่ของผู้ให้เข้าใช้บริการโทรคมนาคม ในการดำเนินการดังกล่าวไว้หรือไม่เพียงใด เพราะการดำเนินการดังกล่าวเป็นการเปิดให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง ซึ่งตามที่ได้ศึกษากฎหมายดังกล่าว ยังไม่เห็นว่าจะได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามเมื่อไม่นานมานี้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ออกประกาศ เรื่อง ประเภทของกิจการโทรคมนาคมที่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122 ตอนพิเศษ 58 ง ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2548 และมีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ประกาศดังกล่าวกำหนดให้การให้บริการเข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตั่งโต๊ะ (มือถือตั่งโต๊ะ) เป็นบริการโทรคมนาคมที่ไม่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ดังนั้น การให้บริการเข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงเป็นการกระทำที่ไม่ถือเป็นความผิดอีกต่อไป

โดยสรุปแล้ว การให้บริการเข้าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เดิมเป็นการกระทำที่น่าจะเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการโทรคมนาคม เมื่อผู้เปิดให้เข้าใช้บริการไม่ได้ขออนุญาต จึงถือว่าเป็นการประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นความผิดตามมาตรา 67 แต่เมื่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้ออกประกาศดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงไม่มีปัญหาการปรับใช้กฎหมาย

4.2.3 การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการเข้าถึง** การบริการโดยปราศจากอำนาจก่อน แล้วจึงมีการกระทำความผิดในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจนี้ เดิมเป็นการเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ โดยผู้กระทำไม่มีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ผู้กระทำมักต้องการเพียงเอาชนะระบบรักษาความปลอดภัยหรือได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูงว่าตนมีความสามารถเท่านั้น แต่ปัจจุบันนักเจาะระบบทั้งหลายหรือที่เรียกว่าแฮกเกอร์เริ่มหันมาให้ความสนใจเข้าระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่มากขึ้น สาเหตุเพราะโทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักของมนุษย์ในการดำรงชีวิตประจำวันไปแล้ว และ

** คำว่า “การเข้าถึง” หมายถึง การเข้าไป การส่ง การสื่อสาร การนำข้อมูลเข้าไปเก็บไว้ การนำข้อมูลออกมา การใช้ประโยชน์ใด ๆ จากข้อมูลดังกล่าว

คุณสมบัติของโทรศัพท์เคลื่อนที่ทุกวันนี้ก็เทียบเคียงได้กับคอมพิวเตอร์เข้าไปทุกวัน⁴ ดังนั้น การเข้าถึงการบริการโทรศัพท์โดยมิชอบจึงถือเป็นเป้าหมายลำดับต้น ๆ ของผู้กระทำความผิดที่ใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์ในการเจาะระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรศัพท์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้โทรศัพท์ทางไกล

ความผิดฐานเข้าถึงการบริการทางโทรคมนาคม หรือข้อมูลทางโทรคมนาคม ไม่ว่าจะได้ไปซึ่งทรัพย์สินหรือสิ่งใด ๆ ไปโดยมิชอบนั้น ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยความผิดดังกล่าวโดยเฉพาะ จึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งก็เห็นได้ว่าในเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน บทบัญญัติของกฎหมายที่พอจะนำมาพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ก็มีเพียงเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์และความผิดฐานยักยอกเท่านั้น

สำหรับความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 มีองค์ประกอบของความผิดในส่วนของการกระทำ คือ “เอาไป” ซึ่งหมายความว่า พาทรัพย์เคลื่อนที่ไปจากการครอบครองของผู้อื่น จึงต้องมีการกระทำเป็นสองประการคือ “แย่งการครอบครอง” ประการหนึ่ง และ “พาเคลื่อนที่ไป” อีกประการหนึ่ง การกระทำที่จะเป็นการแย่งการครอบครองนั้น ทรัพย์ที่ลักจะต้องมีผู้ครอบครองอยู่ และผู้กระทำความเข้าครอบครองทรัพย์นั้น โดยการแย่งการครอบครองคือ เข้าถือเอาโดยผู้ครอบครองเดิมไม่อนุญาต เมื่อมีการแย่งการครอบครองดังกล่าวแล้ว การเอาไปยังไม่สำเร็จเป็นความผิดฐานลักทรัพย์จนกว่าจะได้มีการพาทรัพย์ที่ผู้กระทำความเข้าแย่งการครอบครอง แล้วนั้นเคลื่อนที่ไป ก่อนที่จะมีการพาทรัพย์เคลื่อนที่ไป อาจเป็นความผิดได้ก็แต่ในชั้นพยายาม เมื่อได้พาทรัพย์เคลื่อนที่ไปแล้วในขณะใด การกระทำเป็นความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จในขณะนั้น⁵ ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ ทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่างจะเป็นสิ่งที่ลักกันได้หรือไม่ ปัญหานี้ ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์ ได้อธิบายไว้ว่า ทรัพย์ตามความหมายของมาตรานี้ เป็นทรัพย์ที่มีเจ้าของ จึงต้องเป็นทรัพย์ที่เป็นทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138 คือ มีราคาและถือเอาได้ ทรัพย์นอกพาณิชย์บางอย่างถือเอาได้ แต่โอนไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 143 ก็เป็นทรัพย์สิน เพราะมีราคาและถือเอาได้และลักกันได้ แต่ทรัพย์สินที่ลักกันได้ จะหมายถึง ทรัพย์สินชนิดที่เป็นทรัพย์ คือ วัตถุมีรูปร่างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 เท่านั้นหรืออย่างไร เพราะถ้าเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างก็ย่อมจะหยิบฉวยเอาไปไม่ได้

⁴ เกลินิวส์ เจาะระบบมือถือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001412&Keyword=&Searchtype=2. (วันที่ 3 ธันวาคม 2547).

⁵ จิตติ ดิงศภัทย์, กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา, 2532), หน้า 2495.

ตามปกติการใช้กฎหมายก็ต้องอาศัยความหมายที่ปรากฏในกฎหมายที่บัญญัติถึงถ้อยคำนั้นไว้โดยตรง รวมถึงความหมายของถ้อยคำอันเดียวกันนั้นซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่ตามบทบัญญัตินั้น ๆ จะมีข้อความแสดงให้เห็นได้ว่ามิได้ประสงค์ให้มีความหมายดั่งที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นนั้น ปัญหาข้อนี้ ถ้าทรัพย์ที่ลักเป็นวัตถุมีรูปร่าง มีเจ้าของ ก็เป็นความผิดตามมาตรา 334 ได้แน่นอน วัตถุมีรูปร่างหมายความถึงสิ่งที่มีรูปร่างโดยตัวของมันเองหรือที่อาศัยสิ่งอื่นเป็นรูปร่าง เช่น น้ำในภาชนะ อากาศ หรือแก๊สที่บรรจุอยู่ในถัง หรือในท่อที่ปล่อยแก๊สให้ไหลไปด้วย ที่เป็นปัญหาก็คือ แรงไฟฟ้า จะเป็นทรัพย์ตามความหมายแห่งมาตรา 334 ด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ เพราะความหมายของวัตถุที่มีรูปร่างนั้นเข้าใจปะปนกันอยู่กับวัตถุที่สัมผัสจับต้องได้ ถ้าพิจารณาในแง่ที่ว่าทรัพย์เป็นสิ่งที่สัมผัสได้ทางร่างกาย ก็เข้าใจได้ว่ากระแสไฟฟ้าเป็นสิ่งที่สัมผัสทางร่างกายได้ แต่ถ้าพิจารณาในแง่ที่ว่ากระแสไฟฟ้ามี่รูปร่างหรือไม่ ก็ยากที่จะเข้าใจได้ว่ากระแสไฟฟ้านั้นมีรูปร่าง เพราะเป็นแต่ไหลไปตามสิ่งที่เป็นสื่อแต่หาไม่มีรูปร่างตามลักษณะเช่นอย่างแก๊สหรือน้ำมันไม่ เพื่อตัดปัญหานี้ บางประเทศจึงมีบทบัญญัติโดยเฉพาะลงโทษการลักกระแสไฟฟ้าขึ้นไว้โดยตรง โดยรวมถึงการลอบใช้กระแสไฟฟ้าของผู้อื่น เช่นเดียวกับการลักเอาไปด้วย เมื่อมีบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะเช่นนี้แล้ว ก็ไม่เป็นกรณีที่จะใช้บทบัญญัติทั่วไปในความผิดฐานลักทรัพย์ ในสหรัฐอเมริกา กระแสไฟฟ้าเป็นทรัพย์ที่ลักกันได้นานองเดียวกับกฎหมายอังกฤษ เพราะถือว่ากระแสไฟฟ้าเป็นสิ่งที่ถือเอาได้และพาไปได้ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 379 ใช้คำว่า Chose (thing) สำหรับคำว่า ทรัพย์ ศาลฝรั่งเศสก็วินิจฉัยว่า การเอากระแสไฟฟ้าของผู้อื่นไปเป็นการลักทรัพย์ โดยทำให้ผ่านการครอบครองของเจ้าของมายังผู้ลักได้

ตามมาตรา 334 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ใช้คำว่า เอาทรัพย์ของผู้อื่นไป ตราบใดที่ยังไม่มีบทกฎหมายเฉพาะสำหรับเรื่องกระแสไฟฟ้า ศาลก็ต้องตีความคำว่า “ทรัพย์” ว่าหมายรวมถึงกระแสไฟฟ้าด้วยหรือไม่ ฎีกาที่ 877/2501 วินิจฉัยว่า “ข้อกฎหมายที่จำเลยที่ 1 ฎีกาขึ้นมา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์วิเคราะห์ว่า ทรัพย์ได้แก่ วัตถุอันมีรูปร่าง แต่กระแสไฟฟ้าเป็นพลังงานมิใช่วัตถุมีรูปร่างและไม่อาจหยิบเอา จึงไม่เป็นทรัพย์ที่ลักกันได้ ปัญหาข้อนี้ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่มีมติว่า การลักกระแสไฟฟ้าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา มาตรา 334 หรือ 335 แล้วแต่กรณี เป็นการหักล้างข้อโต้เถียงที่ว่ากระแสไฟฟ้ามิใช่วัตถุมีรูปร่างโดยตรง เป็นทำนองที่ศาลฎีกาถือว่ากระแสไฟฟ้าเป็นวัตถุที่มีรูปร่างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 138 ซึ่งในข้อนี้ได้กล่าวมาแล้วว่า นักวิทยาศาสตร์ก็ยังโต้เถียงกันอยู่ แม้ในกฎหมายเองคำว่าทรัพย์กับทรัพย์สินก็ใช้ปะปนกัน เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 140 สंहาริมทรัพย์ แปลมาจาก Movable Property ซึ่งเป็นคำแปลของคำว่าทรัพย์สิน และหมายความรวมทั้งกำลังแรงแห่งธรรมชาติ แต่มาตรา 147 เครื่องอุปกรณ์ได้แก่ สंहาริมทรัพย์

ซึ่งแปลมาจากคำว่า Movable Things แต่ประมวลกฎหมายอาญาลักษณะ 12 ใช้คำว่า ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และหมวด 2 ใช้คำว่า ความผิดฐานริบเอาทรัพย์ แต่มาตรา 337 และ 338 บัญญัติความผิดรวมถึงประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน มาตรา 352 วรรคแรกใช้คำว่า เบียดบังเอาทรัพย์ แต่วรรค 2 ใช้คำว่าทรัพย์ หรือทรัพย์สินหาย ตรงตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1323 ทรัพย์ในความผิดฐานรับของโจรตามมาตรา 357 อาจรวมถึงทรัพย์สิน ตามมาตรา 341 ด้วยก็ได้ เหตุนี้ตราบไคที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องลัทธิกระแสไฟฟ้า ศาล จึงตีความและใช้มาตรา 334 รวมถึงการลัทธิกระแสไฟฟ้าด้วย ส่วนพลังงานอย่างอื่น ความร้อน ความเย็น แสง รวมทั้งรูปที่มองเห็นได้ด้วยตา เสียงที่ได้ยินด้วยหู ในตัวของมันเองไม่ใช่สิ่งที่จับ ต้องได้ จึงไม่เป็นทรัพย์ที่จะลักกันได้ แต่ตัววัตถุคือสิ่งที่เป็นรูปหรือเกิดเสียง แก๊สที่ร้อน หรือเย็น อันเป็นวัตถุที่ทำให้ความร้อนความเย็นนั้น เป็นทรัพย์ที่ถือเอาได้ และเพราะฉะนั้นก็ลัก ได้ แต่จะมีการเอาไปหรือเพียงแต่ใช้ทรัพย์ของเขาหมดเปลื้องสิ้นไป เป็นปัญหาที่จะพิจารณากัน ต่อไปอีกชั้นหนึ่ง ทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างจับต้องไม่ได้ เช่น สิทธิเรียกร้อง ลิขสิทธิ์ เช่น ลอบ โดยสารรถไฟ แอบเข้าชมการแสดง ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิในการประดิษฐ์ หรือ สิทธิในชื่อการค้า ถ่ายรูปโดยฝืนความยินยอมเหล่านี้ ไม่เป็นสิ่งที่ลักได้ แต่เอกสารแสดงสิทธิ เหล่านี้ ตัวเงิน ตัวผ่านประตู ตัวโดยสาร เล่มหนังสือ แผ่นเสียง บทละคร เหล่านี้เป็นทรัพย์ ที่ลักกันได้⁶ ดังนั้น ทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่างซึ่งหมายถึงสิ่งที่ไม่รูปร่างจริง ๆ อันเป็นสิ่งสมมุติ เช่น สิทธิเรียกร้อง ฯลฯ โดยเฉพาะชุดคำสั่งหรือข้อมูล โดยสภาพเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ จึงไม่เป็ นสิ่งที่ลักได้ เพราะถ้าเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ก็ย่อมจะหยิบฉวยเอาไปไม่ได้ จึงไม่มีการพาเคลื่อนที่ไป ส่วนเรื่องกระแสไฟฟ้านั้นความจริง เพียงแต่สัมผัสไม่ได้ และไหลไปตามสื่อโดยไม่มีรูปร่างตาม สื่อเท่านั้น

ดังนั้น การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ องค์ประกอบของความผิดในส่วนของกรกระทำคือ “เอาไป” และวัตถุของการกระทำ คือ การบริการทางโทรคมนาคม หรือข้อมูลทางโทรคมนาคม ไม่เอื้ออำนวยให้สามารถนำ บทบัญญัติมาตรา 334 มาใช้บังคับกับการได้ไปซึ่งการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลทาง โทรคมนาคมโดยการเข้าถึงดังกล่าว กฎหมายไทยในเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์จึงไม่อาจนำมา บังคับได้ เพราะหากศาลจะแปลเอาคำว่า “เอาไป” ให้ครอบคลุมถึงการ “เข้าถึง” บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลทางโทรคมนาคม หลักใหญ่ที่ศาลฎีกาไ้วางแนววินิจฉัยไว้ ตลอดมานับเป็นระยะเวลาอันยาวนานที่ว่าจะต้องเป็นการแย่งการครอบครอง และพาเคลื่อนที่ไป ก็

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2473 – 2477

ถูกบิดเบือนเสีย ซึ่งจะก่อปัญหาให้แก่ความหมายของคำว่า “เอาไป” เป็นอย่างยิ่ง และก็ไม่เป็นที่แน่นอนว่าจะยึดหลักอื่นใดได้เป็นที่แน่ชัด

สำหรับความผิดฐานขัยกออกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 นั้น มีองค์ประกอบของความผิดในส่วนของกรกระทำคือ “เบียดบัง” ซึ่งมีความหมายว่า ต้องเอาไปในลักษณะที่ตัดกรรมสิทธิ์เช่นเดียวกับคำว่า “เอาไป” ในเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์⁷ ดังนั้น จึงไม่อาจนำกฎหมายเรื่องความผิดฐานขัยกออกตามมาตรา 352 มาใช้บังคับเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตามเมื่อไม่นานมานี้ มีข่าวการเจาะฐานข้อมูลของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้วกระทำการขโมยข้อมูลหรือรหัสในการเติมเงินให้กับโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้อื่นจำนวนหลายราย ทำให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวสูญเสียเงินกว่า 105 ล้านบาท ผู้กระทำความผิดทำการเจาะฐานข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการเจาะระบบฐานข้อมูลดังกล่าว โดยนารหัสผ่านมาซึ่งได้มาจากผู้ร่วมขบวนการ ซึ่งคาดว่าจะเป็นลูกจ้างของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ เข้าไปแก้ไขวงเงินการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบเติมเงินให้มีมูลค่าสูงขึ้นจากความเป็นจริง แล้วนำไปจำหน่ายให้กับผู้ร่วมขบวนการคนอื่น ๆ ผู้กระทำความผิดให้การว่า ได้เรียนรู้วิธีการในการเจาะฐานข้อมูลจากหนังสือที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หลายเล่ม เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการยึดของกลางทั้งหมดและตั้งข้อหาพร้อมกันทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ซึ่งโครงข่ายโทรคมนาคม อันเป็ความผิดตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 มาตรา 44 และความผิดฐานมิ และใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่นโดยมิชอบ อันเป็ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 269/4^{***} ประกอบกับมาตรา 83⁸

⁷ ภาณุ รังสีสหัส, การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, หน้า 92 - 93.

^{***} ประมวลกฎหมายอาญา หมวด 4 ความผิดเกี่ยวกับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

มาตรา 269/4 ผู้ใดใช้ หรือมิไว้เพื่อใช้ ซึ่งสิ่งใด ๆ ตามมาตรา 269/1 อันได้มาโดยรู้ว่าเป็นของที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่าย หรือมิไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสิ่งใด ๆ ที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้นตามมาตรา 269/1 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

⁸ “รวมแฮกเกอร์โกงออเรนจ์,” ไทยรัฐ(วันที่ 28 สิงหาคม 2548): 19.

หากพิจารณามาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคมแล้ว จะพบว่า มาตราดังกล่าวเป็นเรื่องของการปกป้องคุ้มครองโครงข่ายโทรคมนาคม เสา สาย ท่อ อุปกรณ์รับส่ง หรืออุปกรณ์อื่นใดที่ใช้ในการให้บริการโทรคมนาคม หรือสถานีให้บริการโทรคมนาคม ซึ่งตามความเห็นของผู้เขียนแล้ว มาตราดังกล่าวพอปรับเข้าได้กับการกระทำ ความผิดดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นก็จริง รวมทั้งผู้กระทำความผิดเองก็ให้การรับสารภาพด้วย แต่ก็ไม่ใช่บทบัญญัติที่จะบังคับได้กับการกระทำ ความผิดดังกล่าวโดยตรง เพราะการกระทำดังกล่าวของผู้กระทำความผิด เป็นการเข้าถึงระบบ หรือข้อมูลโทรคมนาคมโดยปราศจากอำนาจ และการเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจนั้น ทำให้ผู้กระทำผิดไปซึ่งผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงโทษที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับตามมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 ก็ถือว่าน้อยมากหากเปรียบกับมูลค่าความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อนขึ้น คือ ระวังโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงเป็นผลให้ผู้กระทำความผิดไม่ลังเลที่จะกระทำความผิด

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า เมื่อไรก็ตามที่ปล่อยให้มีการเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจแล้ว เราย่อมไม่มีทางทราบถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดได้อย่างแน่ชัดว่าเรามีเจตนาอย่างไร วิธีเดียวที่จะทราบได้คือการสืบสวนสอบสวน ซึ่งต้องเสียทั้งค่าใช้จ่ายและเสียเวลาดังนั้น หากกฎหมายไทยได้มีการบัญญัติความผิดฐานเข้าถึงการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลทางโทรคมนาคมโดยปราศจากอำนาจแล้ว จะเป็นการแก้ไขปัญหาการปรับบทกฎหมาย เป็นการสกัดกั้นการเกิดขึ้นในความผิดฐานอื่น ๆ ได้ และมีผลครอบคลุมถึงวิธีการใด ๆ ที่อาจได้ไปซึ่งการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลทางโทรคมนาคมโดยปราศจากอำนาจด้วย

4.2.4 การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่

ในอดีตการปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็นลักษณะสมัครใจของเจ้าของ หรือเป็นลักษณะแอบใช้ฟรีก็ตาม ก็ล้วนส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการ และรัฐผู้ให้สัมปทาน ทำให้ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันเพื่อป้องกันและปราบปรามการลักลอบใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ⁹ ถึงแม้การ

⁹ สมยศ อรุณศรีโสภณ, “ความรับผิดชอบในการชดเชยค่าเสียหายกรณีลักลอบใช้บริการวิทยุคมนาคม : ศึกษาเฉพาะกรณีโทรศัพท์มือถือ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542), หน้า 39.

ปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่แทบจะไม่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน เพราะการปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่มักเกิดขึ้นในโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบแอนะล็อกเท่านั้น **** แต่จากคำพิพากษาฎีกาที่ 5354/2539 ซึ่งเป็นกรณีที่จำเลยนำโทรศัพท์เคลื่อนที่มาปรับจูน และถือปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหาย แล้วใช้รับส่งคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลพิพากษาว่าเป็นเพียงการแย่งใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิเท่านั้น มิใช่เป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยทุจริต ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพก็ตามก็ต้องพิพากษายกฟ้อง ซึ่งคำพิพากษาฎีกานับนี้กลายเป็นบรรทัดฐาน เดิมมีการคิดกันว่าควรปรับปรุงความผิดฐานลักลอบดักรับคลื่นสัญญาณไว้ในกฎหมายฉบับใดระหว่าง กฎหมายอาญา หรือพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 แต่ในที่สุดก็ไม่มีผลแก้ไข จนมาถึงปัจจุบัน เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 แล้วก็ตาม แต่ก็ได้มีการบัญญัติความผิดฐานลักลอบดักรับคลื่นสัญญาณโทรคมนาคมไว้ในกฎหมายฉบับดังกล่าวแต่อย่างใด มีเพียงบทบัญญัติฐานลักลอบดักรับข้อมูลที่มีการสื่อสารโทรคมนาคมในมาตรา 74 เท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงความผิดฐานลักลอบดักรับคลื่นสัญญาณโทรคมนาคม ที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องด้วยกฎหมายฉบับดังกล่าวบัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และข้อมูลที่มีการสื่อสารทางโทรคมนาคมเท่านั้น มิได้มุ่งที่บัญญัติคุ้มครองถึงสิทธิบุคคลในทางอาญาด้วย

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 มาตรา 26¹⁰

“มาตรา 26 ผู้ใดจงใจกระทำให้เกิดความรบกวนหรือขัดขวางต่อการวิทยุคมนาคม มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งปรับทั้งจำ”

องค์ประกอบความผิด มีดังนี้

- ผู้ใด
- จงใจกระทำให้เกิดความรบกวน หรือขัดขวางต่อการวิทยุคมนาคม

องค์ประกอบภายใน

**** การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบดิจิทัลก็สามารถทำได้เช่นกัน เพียงแต่วิธีการยากกว่ามาก และต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง

¹⁰ สัมภาษณ์ พากเพียร สุนทรสิต, ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองผู้ใช้งาน สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, วันที่ 9 มกราคม 2549.

- เจตนา

ตามมาตรา

“ผู้ใด” หมายถึง บุคคลหนึ่งบุคคลใดจงใจกระทำให้เกิดความรบกวนหรือขัดขวางต่อการวิเทศมนาคม

“จงใจ” หมายถึง การตั้งใจซึ่งเป็นการกระทำโดยความรู้สำนึกในการกระทำ และผู้กระทำยังรู้สำนึกถึงความเสียหายที่จะเกิดจากการรบกวนหรือขัดขวางต่อการวิเทศมนาคมด้วย

“การรบกวน” คือ การกระทำให้เกิดความรำคาญหรือทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อการวิเทศมนาคมของผู้อื่น

“การขัดขวาง” คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดอุปสรรคหรือเกิดการติดขัดไม่สะดวกต่อการติดต่อวิเทศมนาคม เช่น ใช้เครื่องวิเทศมนาคมที่มีกำลังสูงกว่า ทำให้บุคคลอื่นที่ใช้กำลังน้อยกว่าไม่อาจใช้เครื่องวิเทศมนาคมได้ เป็นต้น

“วิเทศมนาคม” หมายความว่า การส่งหรือการรับเครื่องหมายสัญญาณ ตัวหนังสือ ภาพและเสียง หรือการอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจความหมายได้ด้วยคลื่นแอมตรเซียน

จะเห็นได้ว่าการลักลอบดักรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นคลื่นของเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ แล้วนำไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ย่อมเป็นการรบกวนขัดขวางต่อการใช้วิเทศมนาคม หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่ของเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว กล่าวคือ ทำให้เจ้าของเกิดอุปสรรคหรือเกิดการติดขัดไม่สะดวกต่อการวิเทศมนาคม ต่อเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะโทรออก และเมื่อจะมีการโทรเข้า สิ่งเหล่านี้นอกจากจะเป็นผลร้ายต่อเจ้าของหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวแล้ว ยังเป็นผลร้ายต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศด้วย¹¹

ถึงแม้จะสามารถปรับความผิดฐานลักลอบดักรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้กับความผิดฐานขัดขวางต่อความวิเทศมนาคมก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็มีใช้บทบัญญัติโดยเฉพาะที่จะนำมาใช้กับความผิดดังกล่าวได้อย่างเกิดประสิทธิภาพ เพราะต้องอาศัยการตีความช่วย ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าการบัญญัติฐานความผิดในการดักรับคลื่นสัญญาณไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

¹¹ วินัย วงศ์บุบผา, มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่, หน้า 85-86.

4.2.5 ความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย

ความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการนั้น สำหรับในประเทศไทยแล้วพบว่า มีการกระทำการดังกล่าวจริง แต่แทบจะทั้งหมดที่เกิดขึ้นผู้ให้บริการจงใจไม่เปิดเผยถึงการกระทำดังกล่าว ทั้งวิธีการกระทำความผิด และมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย เนื่องจากเกรงว่าหากสาธารณชนทราบถึงการเกิดขึ้นของการกระทำดังกล่าว จะทำให้ลดความน่าเชื่อถือของการให้บริการของผู้ให้บริการ ดังนั้น จึงไม่สามารถประเมินได้เลยว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้สร้างความเสียหายให้แก่ผู้ให้บริการมากน้อยเพียงใด

อย่างไรก็ตามรูปแบบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีหลายรูปแบบ เช่น การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบเติมเงิน โดยลูกจ้างผู้กระทำความผิดจะนำรหัสผ่าน ซึ่งตนได้รับมาจากนายจ้างผู้ให้บริการเพื่อนำรหัสผ่านดังกล่าวเข้าระบบเพื่อเติมเงินให้กับลูกค้า ทั้งในกรณีที่ลูกค้าซื้อบัตรเติมเงินแล้วมีเหตุขัดข้องทำให้ไม่สามารถเติมเงินได้ หรือมีเหตุขัดข้องใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวเนื่องกับบัตรเติมเงิน แต่ลูกจ้างผู้กระทำความผิดกลับนำรหัสดังกล่าวไปเข้าระบบเพื่อเติมเงินให้กับตนเอง หรือผู้อื่นโดยทุจริตแทน หรือรูปแบบอื่น เช่น ลูกจ้างที่มีหน้าที่ในการทดสอบการบริการด้านเทคนิค แต่กลับนำบริการดังกล่าวไปใช้ส่วนตัว โดยไม่เสียค่าบริการ ซึ่งมีทั้งใช้บริการโทรภายในประเทศ และ/หรือใช้บริการโทรระหว่างประเทศก็มี การกระทำดังกล่าวเหล่านี้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้บริการโดยตรง รวมถึงกระทบต่อผู้ใช้บริการอื่น ๆ ในทางอ้อมด้วย เนื่องจากการกระทำดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงปัญหาความปลอดภัยของระบบการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการเอง

ปัญหาด้านกฎหมายต่อการปรับใช้ต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการนี้ หากกระทบต่อผู้ใช้บริการแล้ว เบื้องต้นผู้ให้บริการก็จะต้องมีความผิดตามการกระทำความผิดฐานนั้น ๆ แต่หากไม่กระทบต่อผู้ใช้บริการแล้ว และนายจ้างผู้ให้บริการเป็นผู้เสียหายโดยตรงแล้ว อาจสามารถปรับได้กับความผิดฐานยกยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352

“มาตรา 352 ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยักยอก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าทรัพย์สินนั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิดเพราะผู้อื่นส่งมอบให้ โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้นั้นต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง”

ความผิดฐานนี้คือ การเบียดเบียนเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยที่ตนครอบครองอยู่ เป็นของตนหรือของบุคคลที่สาม โดยเจตนา และโดยมีมูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต ลักษณะสำคัญของความผิดฐานยักยอกคือ การเอาทรัพย์สินเคลื่อนที่ได้ซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของตน และเป็นการกระทำที่ปราศจากการทำร้ายการครอบครอง และคุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือกรรมสิทธิ์อย่างเดียวกันเท่านั้น

องค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานนี้คือ การเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ที่ตนครอบครองอยู่ เป็นของตนหรือบุคคลที่สาม สำหรับผู้กระทำความผิดฐานนี้กฎหมายไม่จำกัดว่าจะเป็นใคร และวัตถุประสงค์ที่กระทำความผิดฐานนี้ก็คือ ทรัพย์สินของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ที่ตกอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำ การที่ผู้กระทำได้ครอบครองทรัพย์สินอยู่ก่อนการกระทำความผิดเป็นกรณีปกติของความผิดฐานนี้ แต่โดยลักษณะของความผิดฐานนี้คือ การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นของตนโดยปราศจากการทำร้ายการครอบครองดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง ส่วนการครอบครองนั้นพิจารณาตามความเห็นทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งก็คือการเบียดบัง แสดงความเป็นเจ้าของเหนือทรัพย์สินนั้น และต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในภาวะวิสัย หรือการแสดงกิริยาออกมภายนอกแสดงว่าตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น เช่น การใช้หมดไป การโอน การจำหน่าย การขาย การเสนอบริการ การช้อนเร้น หรือการปฏิเสธ

สำหรับองค์ประกอบภายในของความผิดฐานนี้มีอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรกคือ การแสดงเจตนา ผู้กระทำต้องรู้ว่า ทรัพย์สินที่ตกมาอยู่ในความครอบครองของตนนั้นเป็นของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย และผู้กระทำต้องการเบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือของบุคคลที่สาม และประการที่สองคือ มูลเหตุชักจูงใจโดยทุจริต เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และเป็นการแสวงหาประโยชน์ในความผิดฐานนี้ต้องเป็นการแสวงหาประโยชน์ในตัวทรัพย์สินนั้น

ประการแรกที่ต้องพิจารณาคือ การบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ถือเป็นทรัพย์สินตาม ความหมายของความคิดฐานนี้หรือไม่ ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องความคิดเกี่ยวกับการเข้าถึงโดยมิชอบว่า ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์ ได้อธิบายคำว่าทรัพย์สินว่า ทรัพย์สินที่ถือว่าลักกันได้ หรือเอาไปได้ หรือเบียดบังได้ จะต้องเป็นทรัพย์สินที่มีรูปร่าง ถ้าเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่างก็ย่อมจะหยิบฉวยเอาไปไม่ได้ ซึ่งตามปกติการใช้กฎหมายต้องอาศัยความหมายที่ปรากฏในกฎหมายที่บัญญัติถึงถ้อยคำนั้นไว้ โดยตรง รวมถึงความหมายของถ้อยคำอันเดียวกันนั้นซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นด้วย เว้นแต่ตาม บทบัญญัติที่นั้น ๆ จะมีข้อความแสดงให้เห็นได้ว่ามิได้ประสงค์ให้มีความหมายดั่งที่บัญญัติไว้ใน กฎหมายอื่นนั้น นอกจากนี้ทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างจับต้องไม่ได้ เช่น สิทธิเรียกร้อง ลิขสิทธิ์ เช่น ลอบโดยสารรถไฟ แอบเข้าชมการแสดง ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิในการประดิษฐ์ หรือสิทธิในชื่อการค้า ถ่ายรูปโดยฝืนความยินยอมเหล่านี้ ไม่เป็นสิ่งที่ลักได้ แต่เอกสารแสดงสิทธิ เหล่านี้ ตัวเงิน ตัวผ่านประตู ตัวโดยสาร เล่มหนังสือ แผ่นเสียง บทละคร เหล่านี้เป็นทรัพย์สินที่ ลักกันได้¹² ดังนั้น เมื่อเทียบเคียงการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่กับคำอธิบายที่ศาสตราจารย์จิตติ ดิงศภัทย์ ได้ให้คำอธิบายมาแล้ว เห็นว่า การบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่น่าจะถือว่ามีลักษณะอย่าง หนึ่ง ซึ่งสิทธิเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ไม่สามารถจับต้องได้ แต่มีราคาและสามารถเข้าถึงเอาได้ จึงไม่ น่าจะถือว่าเป็นทรัพย์สินตามความคิดฐานยกยอกทรัพย์สินได้ ถึงแม้ว่าตามพฤติการณ์ การที่ลูกจ้างผู้มี หน้าที่โดยตรงในการให้บริการลูกค้าผู้ใช้บริการ และได้รับมอบรหัสผ่านจากนายจ้างเพื่อทำการ เติมนเงินให้กับลูกค้าผู้ใช้บริการกรณีที่ลูกค้าซื้อบัตรเติมนเงินไปแล้ว แต่ไม่สามารถเติมนเงินเพื่อใช้ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้จะถือว่าเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของ รวมอยู่ด้วย ที่ตนครอบครองอยู่ เป็นของตนหรือบุคคลที่สามก็ตาม แต่เมื่อการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินที่เบียดบังได้แล้ว ดังนั้น จึงไม่อาจนำกฎหมายเรื่องความคิด ฐานยกยอกตามมาตรา 352 มาใช้บังคับได้

4.2.6 การปลอมบัตรเติมนเงิน

เนื่องจากความสะดวกสบายของการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในระบบเติมนเงิน ทำให้ ระบบเติมนเงินเป็นที่นิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยตัวเลขผู้ใช้งานเพิ่มสูงอย่างมาก และนอกจาก ความสะดวกสบายแล้ว ผู้ให้บริการยังสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการใช้บริการได้อีกด้วย ใน ส่วนของการซื้อหาบัตรเติมนเงินก็ง่ายมาก เพราะสามารถหาซื้อได้ตามร้านสะดวกซื้อทั่ว ๆ ไป และ บัตรเติมนเงินก็มีหลายราคาตั้งแต่ 50 บาทไปจนถึงหลักพัน และจากความนิยมดังกล่าว เป็น

¹² จิตติ ดิงศภัทย์, กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 2495.

ช่องทางให้ผู้กระทำความผิดทำการปลอมบัตรเติมเงินขึ้น โดยอาจเสนอขายให้กับร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ ในราคาที่ถูกลงกว่าราคาส่งทั่ว ๆ ไป หรืออาจเดินเร่ขายเองโดยตรง โดยมักจะอ้างว่ารู้จักกับพนักงานผู้ให้บริการเครือข่ายจึงสามารถนำออกมาขายได้ในราคาถูก ซึ่งบางครั้งก็พบว่าพนักงานของผู้ให้บริการเครือข่ายร่วมในการกระทำความผิดด้วย การบังคับใช้กฎหมายเท่าที่ผ่านมามีการจับกุมบ้าง และมักได้เบาะแสดจากผู้ให้บริการ

พฤติการณ์การปลอมบัตรเติมเงินปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายโดยตรงมาบังคับใช้ แต่เมื่อประมาณปลายปี พ.ศ.2547 มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาในเรื่องการปลอมแปลง โดยมีเพิ่มเติมเรื่องการปลอมแปลงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็นหมวด 4 ของลักษณะ 7 ซึ่งพอจะนำมาปรับใช้ได้กับความผิดฐานปลอมบัตรเติมเงินดังนี้

กฎหมายฉบับนี้ได้ให้คำนิยามของคำว่า “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” ไว้อย่างกว้างขวาง^{****} โดยบัญญัติให้มีความหมาย 3 ประการคือ

1. เอกสารหรือวัตถุอื่นใด ไม่ว่าจะมิรูปลักษณะใดที่ผู้ออกได้ออกให้แก่ผู้มีสิทธิ ใช้ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม โดยบันทึกข้อมูล หรือรหัสไว้ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการแสง หรือวิธีการทางแม่เหล็กให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตร หรือสัญลักษณ์อื่นใดทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า^{*****}

วัตถุประสงค์ของการกำหนดนิยามศัพท์ในความหมายแรกนี้ เพื่อให้ครอบคลุมและรองรับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น จึงได้บัญญัติให้หมายความถึงเอกสารตามมาตรา 1 (1) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่ได้มีการบันทึกข้อมูลหรือรหัสไว้ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวัตถุอื่นใดที่ไม่เข้าข่ายเอกสารตามมาตรา 1 (7) ที่บันทึกข้อมูลหรือรหัสไว้ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามความหมายแรกนี้มักจะใช้เทคโนโลยีในรูปแบบแถบแม่เหล็ก (Magnetic Card) หรือสมาร์ทการ์ด (Smart Card) ซึ่งพัฒนาขึ้นมาโดยใช้แถบแม่เหล็กที่ฝังชิป (chip) หรือหน่วยบันทึกความจำเกี่ยวกับผู้ใช้รหัสผ่าน และวันหมดอายุ

^{****} พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2547 มาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (14) ของมาตรา 1 แห่งประมวลกฎหมายอาญา

^{*****} ถ้อยคำตามความหมายแรกของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ว่า “การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใด ในลักษณะคล้ายกัน ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสงหรือวิธีการทางแม่เหล็ก ...” นำมาจากพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 ซึ่งให้คำจำกัดความว่า “อิเล็กทรอนิกส์” นั้นเอง

เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต บัตรผ่านทาง บัตรเอทีเอ็ม บัตรเติมเงิน หรือบัตรเปิดประตูห้อง ในโรงแรม เป็นต้น ส่วนบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นวัตถุอื่น ก็เช่น เหรียญโดยสารของรถไฟฟ้ามหานคร ลักษณะคล้ายเหรียญ 10 บาท ทำด้วยพลาสติก ภายในฝังไมโครชิป

2. ข้อมูล รหัส หมายเลขบัญชี หมายเลขชุดอิเล็กทรอนิกส์ หรือเครื่องมือตัวเลขใด ๆ ที่ผู้ออกได้ให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ โดยมีได้มีการออกเอกสาร หรือวัตถุอื่นใดให้ แต่มีวิธีใช้ในทำนองเดียวกับข้อ 1.

กรณีตามความหมายประการที่สองของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ จะใช้ในทางการติดต่อสื่อสารทางการค้า การพาณิชย์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเรียกว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในอนาคตจะมีการทำธุรกรรมลักษณะนี้เพิ่มมากขึ้น เช่น การใช้จ่ายผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งในปัจจุบันธนาคารบางแห่งจะออกหมายเลขบัญชีโดยไม่ออกตัวบัตรให้แก่ผู้มีสิทธิใช้ มีลักษณะคล้ายกับหมายเลขบัตรเครดิตที่ไม่มีการออกบัตรเครดิตให้ หรือการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งธนาคารจะให้หมายเลขบัญชีนี้กับบริษัทห้างร้านที่ต้องการทำธุรกรรมผ่านทางธนาคาร หากร้านค้าต้องการทำธุรกรรมก็จะใช้หมายเลขชุด หรือรหัสที่ออกให้เพื่อยืนยันตัวบุคคลเข้าทำธุรกรรมเป็นต้น

3. สิ่งอื่นใดที่ใช้ประกอบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของบัตรอิเล็กทรอนิกส์

ตามความหมายประการที่สาม ได้แก่ ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึงอักษร อักขระตัวเลข เสียง หรือสัญลักษณ์อื่นใดที่สร้างขึ้นให้อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำมาใช้ประกอบกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น และเพื่อแสดงว่าบุคคลดังกล่าวยอมรับข้อความในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น สิ่งอื่นใดตามความหมายประการที่สามนี้ น่าจะรวมถึงการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ระบุตัวบุคคลโดยอาศัยหลักการพื้นฐานของลักษณะเฉพาะทางกายภาพของแต่ละบุคคล เช่น การใช้ลายพิมพ์นิ้วมือ การบันทึกลักษณะโครงหน้ามนุษย์ การบันทึกม่านตา หรือการบันทึกความจำเสียง ซึ่งเทคโนโลยีชีวภาพจะแปลงลักษณะทางชีวภาพของบุคคลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้อยู่ในรูปของดิจิทัล และคำนวณออกมาโดยให้ค่าบันทึกความจำในลักษณะที่บ่งชี้ตัวบุคคลของลักษณะทางชีวภาพนั้น

เมื่อพิจารณาความหมายของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมาแล้ว บัตรเติมเงินซึ่งเป็นบัตรที่ผู้ให้บริการพิมพ์รหัสบนบัตร เพื่อให้ลูกค้าผู้ใช้บริการที่ซื้อบัตรเติมเงินไป นำรหัสดังกล่าวไปพิมพ์หรือลงทะเบียนในโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการ เมื่อระบบของผู้ให้บริการได้รับรหัสดังกล่าวและได้ตรวจสอบความถูกต้องของแล้ว ลูกค้าผู้ใช้บริการก็จะสามารถใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ ดังนั้นบัตรเติมเงินจึงถือว่าเป็นวัตถุอื่นใด ที่ผู้ให้บริการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าผู้ใช้บริการ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม ด้วยวิธีการเข้ารหัส ให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตร หรือสัญลักษณ์อื่นใดทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า อันเข้าลักษณะตามความหมายของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวมาข้างต้น

สำหรับความผิดที่เพิ่มขึ้นใหม่ตามกฎหมายฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นความผิดเกี่ยวกับการปลอมและแปลงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะบัญญัติไว้ในมาตรา 269/1 ถึงมาตรา 269/4 และอีกกลุ่มหนึ่งเป็นความผิดฐานใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงของผู้อื่นโดยมิชอบ ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 269/5 ถึงมาตรา 269/6

ในกรณีที่มีการปลอมและแปลงบัตรเติมเงิน น่าจะถือว่าเป็นการปลอมและแปลงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 269/1

“มาตรา 269/1 ผู้ใดทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมขึ้นทั้งฉบับ หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง หรือเพื่อประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดที่เป็นลักษณะพิเศษหรือบทเฉพาะของความผิดฐานปลอมเอกสาร ด้วยเหตุนี้การบัญญัติองค์ประกอบความผิดฐานนี้จึงเป็นไปในทำนองเดียวกับความผิดฐานปลอมเอกสารตามมาตรา 264 แต่มีอัตราโทษที่สูงกว่าความผิดฐานปลอมเอกสาร เพราะเป็นความผิดที่กระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมที่รุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าความผิดฐานปลอมเอกสาร สำหรับสิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองตามความผิดฐานนี้คือ ความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะที่เป็นพยานหลักฐานอันสำคัญ หรือเป็นเงื่อนไขแห่งการเข้าถึงสินค้า บริการ หรือทรัพย์สินของผู้อื่น

สำหรับองค์ประกอบของความผิดฐานนี้มี 3 ประการ คือ

1. การกระทำ คือ ต้องมีการกระทำประการใดประการหนึ่งใน 2 ประการ คือ

1.1 การทำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมขึ้นทั้งฉบับ หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด หรือ

1.2 เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง ในกรณีนี้สามารถแยกพิจารณาออกได้เป็นสองกรณี กล่าวคือ

ประการแรก การปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นทั้งฉบับ หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด หมายถึง บัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้ทำขึ้น องค์ประกอบในส่วนของ การปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ในกรณีนี้จึงมีประเด็นเฉพาะในเรื่องของผู้ออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ เป็นการหลอกลวงเกี่ยวกับตัวบุคคลที่เป็นผู้ออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ และไม่ใช้ ประเด็นในเรื่องของความถูกต้องของข้อความในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยเหตุนี้ บัตรอิเล็กทรอนิกส์จึงอาจเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมได้แม้ว่าข้อความในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ จะตรงต่อความเป็นจริง ในทางกลับกัน ข้อความในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ตรงต่อความจริง อาจเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงได้ ถ้าผู้ออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงเป็นคนออกบัตร อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

ประการที่สอง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง ในกรณี ดังกล่าวมีเงื่อนไขว่า วัตถุประสงค์ที่จะต้องเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง การแก้ไข เปลี่ยนแปลง หมายถึง ทุก ๆ กรณีของการแก้ไขเนื้อหาของการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและเนื้อหา ของข้อความในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำขึ้นในภายหลังโดยปราศจากอำนาจ จนทำให้บัตร อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวแตกต่างไปจากเดิม การแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะต้องทำให้เกิด ภาวะที่ว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอยู่แต่เดิม และ ผู้ออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวก็ได้ออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีข้อความที่ถูกแก้ไขไว้แต่แรกอยู่ แล้ว เช่น เปลี่ยนแปลงวันที่เดิมให้เป็นวันที่ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ การเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือภาพของผู้ถือบัตร หรือการเปลี่ยนแปลงข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทั้งสองประการถือเป็นการกระทำความผิดฐานปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้น การปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ คือ การเลียนแบบบัตรที่แท้จริง การปลอมบัตรเทียบได้กับการกระทำความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 265 ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 5598/2540 ***** นั่นเอง

2. พฤติการณ์ประกอบกรกระทำ คือ การปลอมหรือแปลงบัตรอิเล็กทรอนิกส์นั้นจะต้องกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ซึ่งไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิด หากแต่เป็นเงื่อนไขแห่งการลงโทษในทางภาวะวิสัย ด้วยเหตุนี้ ผู้กระทำจึงไม่จำเป็นต้องรู้ว่าการกระทำของตนนั้นน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนหรือไม่

สำหรับองค์ประกอบภายในมี 2 ประการ คือ เจตนาธรรมดา คือ ผู้กระทำจะต้องรู้ถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ และต้องการที่จะทำปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง และ เจตนาพิเศษ คือ เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริง หรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด หมายถึง การที่ผู้กระทำได้หลอกลวงบุคคลอื่นเกี่ยวกับความจริงแท้ของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ และจากผลของการหลอกลวงดังกล่าวต้องการที่จะให้บุคคลอื่นกระทำการใด ๆ ที่มีผลในทางกฎหมายที่สำคัญ

การปลอมหรือแปลงบัตรเติมเงิน ซึ่งถือเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็นการปลอมขึ้นทั้งใบ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความส่วนหนึ่งส่วนใด เช่น การแก้ไขรหัสในบัตรเติมเงิน หรือแม้แต่การทำขึ้นซึ่งบัตรเติมเงิน แม้จะสามารถนำมาเติมเงินได้ก็ตาม แต่หากผู้กระทำไม่มีอำนาจในการทำขึ้น ก็ล้วนถือเป็นการกระทำความผิดฐานปลอมและแปลงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสิ้น

***** คำพิพากษาฎีกาที่ 5598/2540 วินิจฉัยว่า จำเลยปลอมบัตรเครดิตธนาคาร แล้วใช้บัตรเครดิตดังกล่าวรูดกับเครื่องรูดบัตรเครดิตซึ่งธนาคารให้ไว้แก่จำเลย และปลอมสติ๊กเกอร์ของบุคคลหลายคนเพื่อแสดงว่าผู้เป็นเจ้าของบัตรได้ชื่อหรือใช้บริการด้วยบัตรเครดิต เป็นการปลอมเอกสารสิทธิ และใช้เอกสารสิทธิปลอม การปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การนำข้อมูลที่แท้จริงของบัตรอิเล็กทรอนิกส์มาพิมพ์ข้อมูลลงบนแถบแม่เหล็กบันทึกข้อมูลของบัตร โดยเครื่องมือที่เรียกว่า Embossing machine ข้อมูลที่ถูกบันทึกได้แก่ หมายเลขบัญชี หมายเลขบัตร วันหมดอายุ ชุดตัวเลขที่ธนาคารซึ่งออกบัตรอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้ารหัสไว้ หลังจากนั้นผู้กระทำผิดจะลงลายมือชื่อในบัตร แล้วนำไปซื้อสินค้าและบริการ โดยร้านค้าจะไม่ทราบว่าเป็นบัตรปลอมเนื่องจากลายมือชื่อตรงกับในบัตร

นอกจากนี้การที่ผู้ปลอมหรือแปลงบัตรเติมเงินอาจมีความผิดตามมาตรา 269/4 ได้ หากผู้ปลอมหรือแปลงบัตรเติมเงิน ใช้จ่าย หรือมีไว้เพื่อใช้ จำหน่าย หรือจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่าย ซึ่งบัตรเติมเงินที่ถูกทำปลอม หรือแปลงขึ้น

”มาตรา 269/4 ผู้ใดใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ ซึ่งสิ่งใด ๆ ตามมาตรา 269/1 อันได้มาโดยรู้ว่าเป็นของที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสิ่งใด ๆ ที่ทำปลอมหรือแปลงขึ้นตามมาตรา 269/1 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกหรือวรรคสองเป็นผู้ปลอมซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 269/1 ให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระทางเดียว”

สิ่งที่กฎหมายประสงค์จะคุ้มครองในความผิดฐานนี้ เป็นเช่นเดียวกับกรณีของมาตรา 261/1 กล่าวคือ เพื่อความมั่นคงและความน่าเชื่อถือของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะที่เป็นพยานหลักฐานอันสำคัญ หรือเป็นเงื่อนไขแห่งการเข้าถึงสินค้า บริการ หรือทรัพย์สินของผู้อื่น

กรณีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงที่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้น หมายถึง การที่บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวได้เข้าถึงตัวผู้ถูกหลอกลวง ซึ่งทำให้นบุคคลดังกล่าวมีโอกาสที่จะรับรู้ถึงข้อความในบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนปัญหาในความจริงแล้ว จะได้รับรู้หรือไม่ นั่นไม่ใช่ข้อสำคัญ

องค์ประกอบภายใน

1. สำหรับความผิดฐานใช้ ผู้กระทำจะต้องรู้ว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ตนได้มานั้น เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงซึ่งถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง และต้องการที่จะใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

2. สำหรับความผิดฐานมีไว้เพื่อใช้ ผู้กระทำจะต้องรู้ว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ตนได้มานั้น เป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอม หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่แท้จริงซึ่งถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง และต้องการมีไว้เพื่อใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

3. สำหรับความผิดฐานจำหน่ายบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำต้องรู้ว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกปลอมหรือแปลง และต้องการจำหน่ายบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

4. สำหรับความผิดฐานมีไว้เพื่อจำหน่ายบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำความผิดต้องรู้ว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ผู้กระทำความผิดต้องรู้ว่าเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกปลอมหรือแปลง และต้องการที่จะมีไว้ในครอบครองเพื่อที่จะจำหน่ายบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

5. ในกรณีที่ผู้ใช้ มีไว้เพื่อใช้ จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งบัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมหรือแปลง เป็นผู้ปลอมหรือแปลงบัตรดังกล่าวเองนั้น ถึงแม้สภาพแห่งการกระทำจะสามารถแยกจากกันเป็นคนละส่วนได้ แต่เจตนาและความมุ่งหมายมักจะเป็นอย่างเดียวกัน ดังนั้น บทบัญญัติในวรรคสามจึงให้ลงโทษตามมาตรา ๒๖๖ เพียงกระทงเดียว ซึ่งเป็นผลให้ความผิดฐานนี้กลายเป็นความผิดกรรมเดียวไป ตามบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีที่ผู้ปลอมเอกสารเป็นผู้ใช้เอกสารปลอมนั่นเอง ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้ทำการปลอมบัตรอิเล็กทรอนิกส์หลายฉบับ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดดังกล่าวในคราวเดียวกัน ถือว่าเป็นการกระทำความผิดเช่นเดียวกัน แต่ในกรณีที่มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ปลอมฉบับเดียวหลายครั้ง ถือว่าเป็นกรณีของความผิดหลายกรรมต่างกัน¹³

4.2.7 การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ

จากความนิยมในการใช้บริการส่งข้อความ หรือเอสเอ็มเอส (SMS) กลายเป็นช่องทางของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ หรือที่เรียกว่า “สแปมเอสเอ็มเอส” (Spam SMS) ถือเป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งจะเริ่มเกิดขึ้นในประเทศไทย แต่สำหรับในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศในแถบเอเชีย เช่น ประเทศญี่ปุ่นก็ล้วนแต่ประสบกับปัญหาการให้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบนี้ทั้งสิ้น การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนี้มีลักษณะเป็นการ โฆษณาประชาสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นการส่งจากผู้ให้บริการเอง เช่น ส่งข้อความการให้บริการดาวโหลดรูปภาพ เสียงเรียกเข้า หรือส่งข้อความการให้บริการอื่น ๆ ของผู้ให้บริการ นอกจากนี้ยังมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ไม่ได้ส่งจากผู้ให้บริการ เช่น การส่งข้อความโฆษณาขายสินค้าต่าง ๆ การส่งข้อความประชาสัมพันธ์โครงการบ้านจัดสรร ฯลฯ การส่งข้อความดังกล่าวมีลักษณะที่ผู้รับไม่มีความประสงค์จะรับ มักมีการส่งบ่อยครั้ง และส่งมาจากบุคคลที่ผู้รับไม่รู้จัก การส่งข้อความโดยไม่ชอบดังกล่าวกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับ และมักสร้างความรำคาญให้กับผู้รับเสมอ เนื่องจากผู้รับจะต้องคอยเปิดดูข้อความดังกล่าวบ่อยครั้ง แต่มักพบว่าข้อความดังกล่าวเป็นข้อความ

¹³ ชุมิตร ชุณหวาณิชพิทักษ์, ป.อาญา แก้ไขใหม่ มาตรา 269/1 – 269/7 [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.special2.thaigov.net/law8.htm. (วันที่ 5 กันยายน 2548)

ที่ผู้รับต้องการ ถึงแม้ผู้ให้บริการในประเทศไทยจะมีได้นิ่งนอนใจในปัญหาดังกล่าว โดยผู้ให้บริการออกมาตรการว่าจะทำการบล็อกข้อความดังกล่าวให้แก่ผู้ใช้บริการที่ร้องเรียนเข้ามายังบริษัท ๆ ก็ตาม แต่มาตรการดังกล่าวไม่สามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติอย่างเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ผู้ให้บริการจะสามารถบล็อกข้อความได้เฉพาะข้อความที่มีการส่งจากผู้ให้บริการเท่านั้น หากเป็นการส่งข้อความจากแหล่งอื่น ผู้ให้บริการก็ไม่สามารถดำเนินการบล็อกได้ และไม่มีมาตรการอื่นใดที่จะช่วยเหลือผู้ใช้บริการ

เนื่องจากผู้ใช้บริการในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงปัญหาการใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบเท่าใดนัก จึงทำให้การร้องเรียนยังปรากฏน้อยมาก

เมื่อพิจารณากฎหมายอาญาที่พอจะนำมาปรับใช้กับการกระทำความผิดฐานนี้ ก็ไม่พบว่าจะมีบทบัญญัติใด ๆ ที่พอจะนำมาปรับใช้ได้ แต่เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 หมวด 5 มาตรา 45 สิทธิของผู้ใช้บริการแล้ว พบว่า หากว่ามีการกระทำใด ๆ ซึ่งทำให้ผู้ใช้บริการ หรือแม้แต่มีผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการก็ตาม ได้รับความเดือดร้อน เสียหาย อันเนื่องมาจากการให้บริการของผู้ให้บริการ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน เสียหาย สามารถร้องเรียนเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. ได้ ซึ่ง คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. ยังมีหน้าที่ในการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคมด้วย

อย่างไรก็ตามถึงแม้ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีกฎหมายต่อต้านการส่งข้อความโดยไม่ชอบนี้มาบังคับใช้โดยตรง แต่สำหรับประเทศไทยแล้วเมื่อกฎหมายได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการในการออกมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการแล้ว การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบนี้ก็เป็นเรื่องที่คณะกรรมการน่าจะนำมาพิจารณากำหนดเป็นมาตรการในกฎหมายฉบับนี้ ไม่ว่าจะการส่งข้อความโดยไม่ชอบนี้จะเป็นการกระทำจากผู้ให้บริการเองหรือไม่ใช่ก็ตาม ก็ล้วนแต่กระทบต่อข้อมูลของผู้ใช้บริการ และกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้บริการทั้งสิ้น

4.2.8 ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่

ในสองสามปีที่ผ่านมา ผู้คนต่างพูดถึงไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่กันมาก โดยเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อประมาณหกปีที่ผ่านมาแล้ว แต่ผู้เชี่ยวชาญก็ออกมายืนยันว่าเป็นเพียงข่าวลือ จากนั้นอีกหนึ่งปีต่อมา ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ตัวแรกก็ปรากฏโฉมขึ้นบนฟ็อกเก็ตพีซี ซึ่งเป็นเครื่อง

คอมพิวเตอร์พกพาประเภทหนึ่ง เป็นไฟล์ไวรัสที่แนบมากับอีเมล และเมื่อปีที่ผ่านมามีคนทั้งโลกก็ได้อัปเดตกับไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ตัวแรก ชื่อ Caribe.sis ซึ่งเป็นไวรัสที่ถูกออกแบบมาเพื่อป่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบปฏิบัติการซิมเบียน ไวรัสตัวดังกล่าวจะแพร่กระจายผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีบลูทูธ ซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องเปิดใช้งานไว้ตลอดเวลา หากเครื่องที่อยู่ในรัศมีการทำงานของบลูทูธอยู่ใกล้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีบลูทูธด้วยกัน หากเครื่องนั้นติดไวรัส เจ้าไวรัสตัวนั้นจะสแกนหากันแล้วส่งไฟล์ไวรัสมา โดยจะค้นหาชื่อผู้ส่งในโทรศัพท์เคลื่อนที่เครื่องนั้น เมื่อผู้รับเห็นไฟล์ที่ส่งมาจากคนรู้จัก หากกดรับก็เท่ากับรับไฟล์ไวรัสเข้ามาเต็ม ๆ ไวรัสตัวนี้ไม่ได้ทำให้โทรศัพท์เคลื่อนที่เสียหาย เพียงแต่สร้างความรำคาญเพราะมันจะโชว์ตัวเองบ่อย ๆ แล้วแพร่กระจายไปยังเครื่องอื่นทำให้แบตเตอรี่หมดอย่างรวดเร็ว หรือทำงานช้าลง เพราะรับไฟล์ขนาดใหญ่เข้ามาเก็บไว้ในหน่วยความจำมาก นอกจากนี้ยังมีไวรัสตัวอื่น ๆ เช่น Skull.D ซึ่งมีผลทำให้ไม่สามารถเรียกใช้งานแอปพลิเคชันใด ๆ บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวได้ นอกจากโทรออกและรับสายเข้าเท่านั้น

พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการสร้างความเสียหายให้กับระบบเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ไม่ว่าผู้กระทำจะมีมูลเหตุจงใจในการกระทำความผิดอย่างไรก็ตาม แต่การกระทำความผิดดังกล่าวก็ได้สร้างความเสียหายขึ้นแล้ว ซึ่งอาจมิใช่ความเสียหายทางกายภาพ แต่เป็นความเสียหายต่อระบบเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเรียกว่า “ความเสียหายต่อสิ่งที่ไม่รูปร่าง” (Logical Damage) ซึ่งมีลักษณะคล้ายการทำให้เสียหาย

เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายที่จะมาบังคับใช้กับการกระทำความผิดในเรื่องของไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยตรง จึงต้องพิจารณาความผิดฐานทำให้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา

เนื่องจากลักษณะของการกระทำทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ คือ การรบกวน การแทรกแซง การขัดขวาง หยุดระบบการทำงาน หรือทำให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือต่อระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้นความผิดที่จะนำมาพิจารณาความรับผิดของการกระทำความผิดดังกล่าวคือ ความผิดฐานทำให้เสียหายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358

“มาตรา 358 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายในมาตรานี้คือ กรรมสิทธิ์

ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ ลักษณะของการกระทำในมาตรา 358 และความหมายของคำว่า “ทรัพย์สิน”

การทำให้เสียหายทรัพย์สินตามมาตรา 358 คือ การทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่น หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย

ในส่วนของการกระทำตามองค์ประกอบภายนอกอธิบายได้ดังนี้คือ

คำว่า “ทำให้เสียหาย” หมายความว่า ทำให้ทรัพย์สินชำรุด บอบสลาย ทำให้หมดความสวยงาม หรือทำให้ความสวยงามลดลง โดยต้องมิใช่เป็นความเสียหายเพียงเล็กน้อย ๆ ซึ่งโดยทั่วไปไม่มีผู้ใดถือเป็นสำคัญ

คำว่า “ทำลาย” หมายความว่า ทำให้ทรัพย์สินหมดไป ไม่ว่าจะภายหลังจากการทำลายแล้วจะมีกากหรือซากเหลืออยู่หรือไม่ก็ตาม โดยทรัพย์สินที่ถูกทำลายไม่อยู่ในสภาพหรือลักษณะที่เป็นทรัพย์สินตามที่เป็นอยู่ก่อนถูกทำลาย เช่น ติกเมื่อถูกทำลายแล้วก็กลายเป็นเศษหิน อิฐ ปูน เป็นต้น

คำว่า “ทำให้เสื่อมค่า” หมายความว่า ทำให้ค่าในทางเศรษฐกิจของทรัพย์สินนั้นลดน้อยลง เช่น เอาสีไปแต้มรูปที่เขียนไว้สวย ๆ ให้นำเกลียด เป็นต้น

คำว่า “ทำให้ไร้ประโยชน์” หมายความว่า ทำให้ทรัพย์สินนั้นไม่เป็นประโยชน์ตามที่มุ่งหมายไว้ เช่น ผู้กระทำหักลูกศรในป้ายบอกทางที่ติดไว้ที่ทางแยก ทำให้คนขับรถขับผิดทาง เป็นต้น

คำว่า “ทรัพย์สิน” ในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินก็มีความหมายทำนองเดียวกับทรัพย์สินในความผิดฐานลักทรัพย์ กล่าวคือ ต้องเป็นทรัพย์สินที่มีรูปร่างเท่านั้น อย่างไรก็ตามทรัพย์สินในมาตรา 358 รวมถึงอสังหาริมทรัพย์ หรือวัตถุที่มีรูปร่างและเคลื่อนที่ไม่ได้ด้วย

เมื่อพิจารณาความรับผิดทางอาญาของการทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ในรูปแบบต่าง ๆ ในความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 จะเห็นว่า ระบบของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่อาจถูกทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ได้ แต่เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมิใช่ทรัพย์สินดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ดังนั้น การทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงไม่เป็นความผิดทำให้เสียทรัพย์สิน

4.2.9 ตารางแสดงการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยแบ่งประเภทตามการคุ้มครอง

เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อทั้งผู้ให้บริการ และ/หรือผู้ใช้บริการด้วย ดังนั้น เพื่อความชัดเจน ผู้เขียนจึงขอกล่าวถึงให้เห็นว่า ในความผิดแต่ละประเภท ใครเป็นผู้ได้รับความเสียหาย และได้รับผลกระทบบ้าง ดังนี้

ฐานความผิด	คุ้มครองผู้ให้บริการ	คุ้มครองผู้ใช้บริการ
การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ	คุ้มครองผู้ให้บริการจากการเป็นผู้แบกรับภาระหนี้สูญจากการกระทำผิดดังกล่าว	คุ้มครองผู้ใช้บริการจากการถูกปลอมเอกสารหลักฐานส่วนบุคคล
การให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์	-	คุ้มครองผู้ใช้บริการจากการที่ไม่สามารถโทรออกได้ เนื่องจากบริเวณที่มีการให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์จะมีการใช้คลื่นสัญญาณที่มีลักษณะถี่ ทำให้ช่องสัญญาณไม่พอเพียงแก่ผู้ใช้บริการรายอื่น ๆ
การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ	คุ้มครองระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการของผู้ให้บริการจากผู้กระทำ ความผิดที่ลักลอบเข้ามาโดยปราศจากอำนาจ	คุ้มครองการบริการของผู้ใช้บริการในกรณีที่ถูกกระทำความผิดกระทำการเข้าถึงระบบและใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ใช้บริการรายนั้นได้รับสิทธิในการใช้แล้ว

ฐานความผิด	คุ้มครองผู้ให้บริการ	คุ้มครองผู้ใช้บริการ
การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่	คุ้มครองผู้ให้บริการจากการเป็นผู้แบกรับภาระหนี้สูญจากการทำความผิดดังกล่าว	คุ้มครองผู้ใช้บริการจากการถูกปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ใช้บริการได้รับสิทธิในการใช้แล้ว
ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย	คุ้มครองผู้ให้บริการจากการเป็นผู้แบกรับภาระหนี้สูญจากการทำความผิดดังกล่าว	คุ้มครองการบริการของผู้ใช้บริการในกรณีที่ผู้กระทำความผิดกระทำการใด ๆ โดยมีชอบเพื่อใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ใช้บริการรายนั้นได้รับสิทธิในการใช้แล้ว
การปลอมบัตรเติมเงิน	คุ้มครองผู้ให้บริการจากการเป็นผู้แบกรับภาระหนี้สูญจากการทำความผิดดังกล่าว	คุ้มครองผู้ใช้บริการจากการที่ซื้อบัตรเติมเงินไปแล้วแต่ไม่สามารถใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้
การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ	-	คุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ
ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่	-	คุ้มครองข้อมูลและ/หรือระบบของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการ

สรุปคือ การทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่สร้างความเสียหายและส่งผลกระทบต่อทั้งผู้ให้บริการ และ/หรือผู้ใช้บริการ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจดังกล่าวแล้วในหัวข้อ 2.4

4.3 การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544

การสื่อสารโทรคมนาคมเป็นโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันเทคโนโลยีทางด้านสื่อสารโทรคมนาคมได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก มีการพัฒนารูปแบบการสื่อสารโทรคมนาคมใหม่ ๆ อันเป็นผลมาจากการนำเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาผนวกกับระบบโทรคมนาคม หรือความก้าวหน้าในเทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคม เช่น การนำเคเบิลใยแก้ว (Fiber Optic) มาใช้ในระบบสื่อสาร (Transmission) แทนสายเคเบิลแบบเดิมที่เป็นเส้นลวดทองแดง เป็นต้น

หากจะกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารโทรคมนาคมแล้ว ต้องยอมรับว่าในอดีตที่ผ่านมา ระบบกฎหมายเศรษฐกิจของไทยไม่เอื้ออำนวยต่อการแบ่งสรรภาระหรือจัดสรรภารกิจต่าง ๆ ที่ภาครัฐและภาคเอกชนสามารถกระทำได้เช่นเดียวกัน กฎหมายที่สำคัญหลายฉบับได้ตราขึ้นในช่วงเวลาที่ภาครัฐมีอำนาจแข็งแกร่ง และเป็นช่วงรอยต่อของการต่อสู้ทางการเมืองและความคิดทางสังคมเศรษฐกิจ กฎหมายจึงเน้นการรวมศูนย์อำนาจ สร้างความเป็นเอกภาพในการบริหาร และให้อำนาจแก่ราชการบริหารมากกว่าส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนหรือภาคประชาชน ซึ่งแท้ที่จริงแล้วกฎหมายเหล่านี้ย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและพัฒนาการของเศรษฐกิจ สังคม และประชาธิปไตย ภารกิจบริการบางประเภทที่เดิมเคยถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ ในฐานะที่เป็นสินค้ากึ่งสาธารณะ หรือสาธารณูปโภค สาธารณูปการ มักจะมีกฎเกณฑ์ที่ให้อำนาจรัฐในการจัดการแต่เพียงผู้เดียว กฎหมายว่าด้วยบริการสาธารณะหรือการให้เอกชนรับภาระในกิจการที่คาบเกี่ยวกับการทำงานของภาครัฐยังคงวางอยู่บนรากฐานและหลักการที่ระบบรัฐไทยยังคงกำหนดอำนาจภาครัฐและอำนาจมหาชนเป็นศูนย์กลางให้ภาคเอกชนพึ่งพิง อย่างไรก็ตามเมื่อความจำเป็นในการรักษาอำนาจอธิปไตยของชาติเสื่อมถอยลง อำนาจและอิทธิพลของตลาดจึงมักทำให้ผู้เกี่ยวข้องพยายามขยายข้อจำกัดด้วยการผลักดันให้ภาคเอกชน ทั้ง ๆ ที่โครงสร้างของอุตสาหกรรมที่กำหนดโดยระบบกฎหมายยังไม่เปลี่ยนแปลง กิจการโทรคมนาคมเป็นตัวอย่างที่สามารถเห็นได้ชัดเจน เมื่อรัฐบาลขาดความสามารถในการลงทุนให้ทันกับการขยายตัวของตลาดและระบบเศรษฐกิจโดยรวม และขาดหลักการที่ใช้ในการกำกับหรือยับยั้งสวัสดิการ (Welfare) ให้แก่สาธารณะ อันมีผลทำให้ผู้เกี่ยวข้องนำเทคนิคการลดความเสี่ยงที่กฎหมายมีอยู่ในขณะนั้นมาใช้ ซึ่งก็คือการกำหนดเงื่อนไขการปะทะสังสรรค์และการลงทุนเป็นสัญญาระหว่างภาครัฐและเอกชนโดยการให้สัมปทาน เป็นที่น่าสังเกตว่า สัญญาสัมปทานต่าง ๆ พยายามลดความเสี่ยงโดยการตัดวงค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (Economic Rent) และการจำกัดการแข่งขัน (Anti -

Competitive Arrangement) มากกว่ากำหนดเงื่อนไขการแข่งขันที่เป็นธรรม ซึ่งจะมีภาระต้นทุนแก่สังคมต่ำกว่ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการลงทุนในโครงการใหญ่ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงมากมายเป็นระยะเวลายาวนาน จึงมักก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติราชการต่าง ๆ นับแต่เรื่องประสิทธิภาพ ความโปร่งใส การทุจริตในการใช้อำนาจและการขัดกันของผลประโยชน์ เงื่อนไขที่สำคัญที่จะทำให้การขยายการลงทุนในกิจการโทรคมนาคมเกิดขึ้นโดยไม่เป็นภาระมากเกินไปแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ การลดความเสี่ยงที่ไม่จำเป็น ซึ่งอาจมีได้หลายมาตรการ แต่มาตรการทางกฎหมายเป็นกิจกรรมที่สำคัญอันหนึ่งซึ่งปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงและต้นทุนที่ไม่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 40 ได้กำหนดให้มีการกำกับดูแลอิสระขึ้น ต่อมาได้มีกฎหมายลูกอีกสองฉบับซึ่งจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระ และกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม เพื่อเป็นกรอบในการใช้อำนาจตามกฎหมายในการกำกับดูแลการแข่งขันในตลาดโทรคมนาคมไทย ประกอบกับประเทศไทยต้องเปิดเสรีตามเงื่อนไขขององค์การการค้าโลก (WTO หรือ World Trade Organization) ภายในปี 2549 โดยต้องยกเลิกการผูกขาดการให้บริการโทรคมนาคมโดยรัฐ และต้องจัดตั้งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. เป็นผู้กำกับดูแลแทนภายใต้มาตรการที่เป็นธรรม ทำให้ผู้บริโภคหรือข่ายมีการแข่งขันกันให้บริการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภค

ในส่วนของกฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคมนั้น ถือได้ว่าเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ที่ต้องติดต่อสื่อสารกับลูกที่อยู่ในห้องที่ห่างไกล ครูที่ต้องการให้นักเรียนได้เห็นโลกกว้าง นักธุรกิจที่ต้องการทำธุรกิจ E-Commerce องค์กรพัฒนาเอกชนที่ปฏิบัติการในพื้นที่ที่ห่างไกล หรือกระทั่งผู้ที่ไม่มีโทรศัพท์ที่ใช้ก็ตาม ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้ทั้งสิ้น เนื่องจากการบริการโทรคมนาคมได้กลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นในสังคมปัจจุบันไปเสียแล้ว ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

สำหรับปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นและอยู่ควบคู่กับสังคมมนุษย์เสมอมาตั้งแต่เริ่มแรกที่สังคมเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่เล็กหรือใหญ่ และจะคงอยู่เช่นนี้ตลอดไปตราบเท่าที่สังคมดำรงอยู่ จนถึงกับมีการกล่าวว่า สังคมใดปราศจากปัญหาอาชญากรรม

สังคมนั้นแปลกประหลาด¹⁴ เพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรม จึงมีการใช้วิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ อย่าง โดยมาตรการทางอาญาเป็นหนึ่งในวิธีการดังกล่าว¹⁵

4.3.1 ปัญหาการไม่มีกฎหมายสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544

ด้วยเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เหล่าอาชญากรก็มีการพัฒนา รูปแบบการกระทำความผิดขึ้นไปเป็นลำดับเช่นเดียวกัน ดังนั้น การพัฒนากฎหมายโดยไม่หยุดนิ่งและการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม ถึงแม้พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 จะถูกตราขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเปิดเสรีทางการค้าตามข้อตกลงเปิดเสรีทางการค้าที่ประเทศไทยลงนามไว้กับองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ซึ่งจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2549 ก็ตาม แต่เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม หรือการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยเฉพาะ ดังนั้นการมีบทบัญญัติที่กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นการลดปัญหาการไม่มีบทกฎหมายเฉพาะ ปัญหาการปรับใช้กฎหมาย และปัญหาการบังคับใช้กฎหมายด้วย ซึ่งในกฎหมายโทรคมนาคมฉบับนี้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองทั้งผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการ ดังนี้คือ

ในด้านของผู้ใช้บริการ กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติถึงสิทธิของผู้ใช้บริการไว้ในหมวด 5 ตั้งแต่มาตรา 45 ถึงมาตรา 50 คือ

1. ผู้ใช้บริการที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการโทรคมนาคมของผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการร้องเรียนต่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเป็นหนังสือเพื่อให้แก้ไขเยียวยาความเสียหายก็ได้ ซึ่งหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ให้บริการกระทำเช่นนั้นจริง คณะกรรมการฯ ก็มีอำนาจสั่งการให้ผู้ให้บริการดำเนินการแก้ไขภายในเวลาที่กำหนดได้

¹⁴ ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ, อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์, 2531), หน้า 5.

¹⁵ อองอาจ เทียนหิรัญ, “อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ : การกำหนดฐานความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำต่อคอมพิวเตอร์”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), หน้า 98.

2. ผู้ใช้บริการมีสิทธิที่จะขอทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการของตนจากผู้ให้บริการได้ หากเห็นว่า ผู้ให้บริการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการสูงกว่าที่คณะกรรมการฯ กำหนด หรือสูงกว่าที่เรียกเก็บจากผู้ให้บริการรายอื่น หรือเรียกเก็บค่าบริการ ไม่ถูกต้อง

3. ผู้ใช้บริการมีสิทธิที่จะนำเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ของตนมาใช้ในการรับบริการของผู้ให้บริการรายใดก็ได้

4. สิทธิอื่น ๆ คณะกรรมการอาจกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันทางโทรคมนาคมด้วยได้

นอกจากนี้ ผู้ใช้บริการยังได้รับความคุ้มครองในส่วนของสัญญาให้บริการโทรคมนาคม ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 6 และการดักจับข้อมูลที่มีการสื่อสารกันทางโทรคมนาคมตามมาตรา 74 อีกด้วย

ในด้านของผู้ให้บริการ บทบัญญัติมาตรา 44 ให้ความคุ้มครองถึงการกระทำอันเป็นการรบกวนต่อโครงข่ายโทรคมนาคม และต่อระบบโทรคมนาคม ซึ่งผู้กระทำจะต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 73

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่มียกเว้นบทบัญญัติใดที่ให้ความคุ้มครองผู้ให้บริการ และ/หรือผู้ให้บริการจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในทางอาญาแต่อย่างใด

4.3.2 วิเคราะห์การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยส่วนใหญ่อยู่นอกเหนือขอบเขตของประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของประเทศไทย โดยทั่วไปการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายจะกระทำต่อเมื่อกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่มีประสิทธิภาพหรือล้าสมัย ซึ่งทำให้ไม่สามารถใช้กฎหมายดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นและความต้องการของสังคมเป็นหลัก เพื่อให้กฎหมายใหม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และทำให้กฎหมายได้รับการยอมรับจากสังคม

เพราะการบัญญัติกฎหมายที่เกินความจำเป็นหรือไม่เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารได้ เมื่อพิจารณาบทบาทและความสำคัญของการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้วก็เห็นว่ามีควมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไข ซึ่งเมื่อมีการตรากฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคมขึ้นแล้ว ก็น่าจะมีการแก้ไขการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ในกฎหมายดังกล่าว โดยกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา เพื่อให้สามารถดำเนินคดีกับการกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้เหมือนกับประเทศอื่น ๆ

ในปัญหาเรื่องควรกำหนดให้การกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รูปแบบใดเป็นความผิดบ้างนั้น เห็นว่า เบื้องต้นต้องหาคำตอบให้ได้เสียก่อนว่า ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศกฎหมายจะต้องให้ความคุ้มครองสิ่งใดเพิ่มเติมจากสิ่งที่กฎหมายให้ความคุ้มครองอยู่แล้วบ้าง เช่น การบริการถือว่าเป็นทรัพย์สินที่สามารถเอาไป หรือแย่งการครอบครองได้ เป็นต้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ คุณธรรมทางกฎหมายของการกระทำผิดฐานนั้น ๆ ก็อะไร เมื่อพิจารณาจากรูปแบบการกระทำผิดดังที่กล่าวไปแล้วในหัวข้อ 4.2 วัตถุประสงค์การกระทำผิดคือ การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ และเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังนั้น การแก้ไขกฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคมจะต้องให้ความคุ้มครองเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่คือ การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ให้บริการ และผู้ให้บริการเป็นผู้ได้รับความเสียหาย ข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่ว่าจะอยู่ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการหรืออยู่ในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ และตัวระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ให้บริการนั่นเอง

เมื่อทราบถึงคุณธรรมทางกฎหมายข้อใหม่ที่กฎหมายต้องให้ความคุ้มครองแล้ว ลำดับต่อไปคือ การพิจารณาเรื่องควรกำหนดให้การกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในรูปแบบใดบ้างที่ควรแก้ไขเพิ่มเติมไว้ในกฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคม

เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เท่าที่ปรากฏในขณะนี้ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 2.3 มีการใช้เอกสารหลักฐานเท็จ การให้เขาใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยผิดกฎหมาย การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย การปลอมบัตรเติมเงิน การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ และไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งหากพิจารณาจากบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของต่างประเทศแล้วจะไม่ได้กำหนดความผิดเป็นรายฐาน แต่จะบัญญัติฐานความผิดไว้อย่างกว้าง เพื่อครอบคลุมการกระทำผิดในหลาย ๆ รูปแบบ โดยเริ่มต้นจากการกำหนดคำ

นิยามของคำว่าบริการโทรคมนาคม ให้หมายความถึง การให้บริการที่ได้รับค่าธรรมเนียมนับค่าตอบแทน เพื่อแลกกับการได้รับบริการโทรคมนาคม และบัญญัติคำนิยามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้เพิ่มเติมด้วย เช่น คำนิยามของคำว่าเครื่องอุปกรณ์โทรคมนาคมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมถึงการใช้เครื่องอุปกรณ์ดังกล่าวในการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้รับการบริการโทรคมนาคมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แล้วจึงกำหนดฐานความผิดไว้เป็นลำดับถัดมา คือ ความผิดฐานได้ไปซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกฎหมายหลาย ๆ ประเทศจะบัญญัติไว้ครอบคลุมไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะใช้วิธีการใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ใด ๆ ก็ตาม เพื่อวัตถุประสงค์ให้ได้มาซึ่งการบริการ ล้วนแต่เป็นการกระทำความผิดฐานลักการบริการโทรคมนาคมทั้งสิ้น อาทิเช่น กฎหมายโทรคมนาคมว่าด้วยการรื้อโก่ง ค.ศ.1997 มาตรา 42 (A) ได้กำหนดให้การครอบครองเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ก็ตาม แล้วนำมาใช้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยทุจริต นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ขายเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ โดยรู้หรือผู้ซื้อจะนำเอาเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวไปใช้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยทุจริต หรือกฎหมายอาญาของประเทศแคนาดาเอง ก็ได้บัญญัติถึงการลักการบริการโทรคมนาคมไว้ในมาตรา 326 และมาตรา 327 รวมถึงกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐเท็กซัส และรัฐเพนซิลวาเนีย ก็ได้บัญญัติการลักการบริการโทรคมนาคมไว้เช่นกัน ซึ่งความผิดฐานลักการบริการโทรคมนาคมนี้จะสามารถนำมาปรับใช้ได้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แทบจะทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เอกสารหลักฐานเท็จ การให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยผิดกฎหมาย การเข้าถึงการบริการโดยปราศจากอำนาจ การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย หรือแม้แต่การปลอมบัตรเติมเงิน เพราะการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยทุจริตทั้งสิ้น สำหรับการกระทำความผิดในเรื่องของการใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ ซึ่งไม่สามารถนำบทบัญญัติเรื่องการลักการบริการนำมาปรับใช้ได้ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเรื่องของการใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบไว้โดยเฉพาะ คือ กำหนดให้การส่งข้อความที่มีลักษณะเป็นการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ โดยผู้รับไม่มีความประสงค์ที่จะรับข้อความดังกล่าวเป็นความผิดอีกฐานหนึ่งต่างหากจากความผิดฐานขโมยการบริการ ในส่วนปัญหาไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น ประเทศออสเตรเลียมีการกำหนดความผิดฐานใช้บริการโทรคมนาคมเพื่อข่มขู่ หรือล่วงละเมิด การเชื่อมต่อไปยังเครือข่ายเพื่อใช้ในการประกอบกรกระทำความผิด หรือการกระทำใด ๆ อันเป็นการรบกวนการบริการโทรคมนาคม ซึ่งเหล่านี้สามารถนำมาปรับใช้กับปัญหาไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

สังคมโลกในปัจจุบันมีความต้องการติดต่อสื่อสารและบริโภคข้อมูลข่าวสารในทุกโอกาสและทุกหนทุกแห่ง โดยอาศัยเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายเป็นส่วนสำคัญในการสนองความต้องการเหล่านั้น ปัจจุบันข้อมูลในลักษณะตัวอักษรหรือภาพก็สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยง่าย อาจมาในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารประจำวัน รายการบันเทิง ทำให้ไม่พลาดการติดต่อหรือรับรู้ข้อมูลข่าวสารตลอดเวลาและทุกสถานที่ และเครื่องมือสื่อสารที่รองรับความต้องการได้ดังที่กล่าวมาก็คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งถือว่าเป็นตลาดเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายที่สำคัญต่อชีวิตประจำวันในสังคมยุคนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถให้หลากหลายและสนองความต้องการของผู้บริโภคให้เข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่อยู่เสมอ อีกทั้งผู้ให้บริการก็พยายามที่จะเสนอบริการให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้าแต่ละระดับ และแต่ละกลุ่ม โดยเสนอการบริการที่แตกต่างตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุถึงผลสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะเห็นได้จากการแข่งขันที่รุนแรง ทั้งในแง่คุณภาพ โครงข่าย คุณภาพการบริการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ บริการใหม่ ๆ ราคาบริการ และความสามารถของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น

ในทางตรงกันข้ามวิวัฒนาการสื่อสารคมนาคมที่ก้าวหน้า กลับกลายเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบอาชญากรรมใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่เจริญก้าวหน้าในการกระทำความผิด ทั้งที่เป็นการกระทำต่อเทคโนโลยีเหล่านั้นโดยตรง หรือใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการกระทำความผิด การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเหล่านี้ในต่างประเทศจะเรียกว่า “Hi-tech crime” หรือ “การกระทำความผิดที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง” เนื่องจากการกระทำความผิดในลักษณะนี้โดยส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดมักมีความรู้ในเรื่องของเทคโนโลยีเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงทำให้ยากแก่การป้องกันและปราบปราม

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ถือว่าเป็น “Hi-tech crime” หรือ “การกระทำความผิดที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง” เช่นกัน เนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ผู้กระทำความผิดมักมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องของเทคโนโลยีเป็นอย่างดี และมักเกิดปัญหาในการป้องกันและปราบปรามเสมอ

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งพอแบ่งแยกได้ตามเทคนิคที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็น 2 ประเภท คือ การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เทคนิคขั้นต่ำ และการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เทคนิคขั้นสูง ดังนี้

1. การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เทคนิคขั้นต่ำ: การกระทำความผิดในรูปแบบนี้ผู้กระทำความผิดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญในเรื่องของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่มากนัก ได้แก่

1.1 การใช้เอกสารหลักฐานเท็จ: คือ การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้เอกสารหลักฐานเท็จเป็นรูปแบบการกระทำที่เรียกว่าง่ายที่สุด โดยผู้กระทำความผิดอาศัยช่องโหว่ของกระบวนการจัดเอกสารในการขอเปิดใช้บริการของผู้ให้บริการที่ไม่ได้ตรวจสอบอย่างเข้มงวดมากนัก โดยมากมักเป็นสำเนาบัตรประชาชน และ/หรือสำเนาทะเบียนบ้าน เอกสารหลักฐานเท็จอาจกระทำได้หลายประการ ได้แก่ 1. การทำปลอมขึ้น 2. เติม หรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ 3. ประทับตราปลอมหรือลงลายมือชื่อปลอม ในกรณีกระทำการปลอมขึ้นนั้น อาจเป็นการทำปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือบางส่วน แต่ในส่วนของกรณีเติม ตัดทอน ข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ เหล่านี้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติมาตรา 264 ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการแก้ไข ตัดทอน ชื่อ นามสกุล เลขที่บัตรประชาชน หรือที่อยู่ในสำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้าน ถือได้ว่าเป็นการทำเอกสารปลอมขึ้นโดยเจตนาเพื่อให้ผู้ให้บริการหรือผู้อื่นหลงเชื่อ เพื่อให้ได้รับบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ อย่างไรก็ตามถึงแม้ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เอกสารหลักฐานเท็จจะสามารถนำบทบัญญัติกฎหมายอาญามาตรา 264 มาบังคับใช้อย่างครบองค์ประกอบความผิดจะไม่ก่อปัญหาการปรับบทกฎหมายก็ตาม แต่ปัญหาความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เอกสารหลักฐานเท็จยังไม่หมดเท่านั้น แต่ยังมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอีก ซึ่งก็คือ ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้ เนื่องจากการกระทำประเภทนี้ทำได้ง่าย แต่ยากที่จะสาวถึงตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งท้ายที่สุดผู้ให้บริการจึงต้องเป็นผู้แบกรับภาระหนี้สูญอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าว

1.2 การให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์: คือการนำรายการส่งเสริมการขายดังกล่าวไปเปิดให้บุคคลทั่วไปใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อีกทอดหนึ่ง แล้วคิดค่าบริการจากการใช้บริการดังกล่าว โดยผู้ให้เช่าใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ดังกล่าวจะได้รับประโยชน์จากส่วนต่างของค่าบริการที่ตั้งไว้ การกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ให้บริการที่ลงทุนสร้างเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผู้ให้บริการสมควรจะได้รับโดยตรงจากผู้ให้บริการ และยังเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ให้บริการรายอื่น ๆ ที่มีได้นำบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่

ไปเปิดให้เข้าใช้บริการในเชิงพาณิชย์ด้วย เนื่องจากผู้ให้บริการดังกล่าวไม่สามารถให้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการติดต่อสื่อสารกันได้ เพราะช่องสัญญาณความถี่ได้ถูกแย่งใช้การผู้ให้เข้าใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งมีลักษณะการใช้งานที่มีความถี่ ผิดปกติวิสัยธรรมชาติของการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ทำให้ช่องคลื่นสัญญาณเต็ม โดยผู้ให้บริการและผู้ให้บริการทั่วไปจะไม่ทราบว่ามีกรณีการดังกล่าวอยู่ หากเกิดเหตุการณ์ในลักษณะนี้ขึ้นบ่อย ๆ จะทำให้มีผลกระทบต่อภาคธุรกิจ เกิดความเสียหายทางธุรกิจ อย่างไรก็ตามการให้บริการเข้าใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่เดิมเป็นการกระทำที่น่าจะเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการโทรคมนาคม เมื่อผู้เปิดให้เข้าใช้บริการไม่ได้ขออนุญาต จึงถือว่าเป็นการประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นความผิดตามมาตรา 67 แต่เมื่อคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้ออกประกาศ เรื่อง ประเภทของกิจการโทรคมนาคมที่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ซึ่งกำหนดให้การให้บริการเข้าใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ตั้งแต่ (มือถือตั้งโต๊ะ) เป็นบริการโทรคมนาคมที่ไม่ต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมที่กล่าวข้างต้นแล้ว จึงไม่มีปัญหาการปรับใช้กฎหมายอีกต่อไป

2. การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้เทคนิคขั้นสูง: การกระทำความผิดประเภทนี้ผู้กระทำความผิดต้องมีความรู้ความชำนาญและอาศัยเครื่องมือที่ใช้เทคนิคขั้นสูง ดังนี้

2.1 การเข้าถึงโดยปราศจากอำนาจ: คือ การเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงคอมพิวเตอร์ หรือเข้าถึงระบบโทรคมนาคม การเข้าถึงการบริการโทรคมนาคม โดยผู้กระทำไม่มีอำนาจ ความผิดฐานเข้าถึงการบริการทางโทรคมนาคม หรือข้อมูลทางโทรคมนาคม ไม่ว่าจะได้ไปซึ่งทรัพย์สินหรือสิ่งใด ๆ ไปโดยมิชอบนั้น ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยความผิดดังกล่าวโดยเฉพาะ จึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งก็เห็นได้ว่าในเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน บทบัญญัติของกฎหมายที่พอจะนำมาพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ก็มีเพียงเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์และความผิดฐานยกยอกเท่านั้น ซึ่งเมื่อนำมาปรับใช้แล้วพบว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ องค์ประกอบของความผิดในส่วนของกระทำคือ “เอาไป” และวัตถุประสงค์ของกระทำคือ การบริการทางโทรคมนาคม หรือข้อมูลทางโทรคมนาคม ไม่เอื้ออำนาจให้สามารถนำบทบัญญัติมาตรา 334 มาใช้บังคับกับการได้ไปซึ่งการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลทางโทรคมนาคมโดยการเข้าถึงดังกล่าว กฎหมายไทยในเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์จึงไม่อาจนำมาบังคับได้ เพราะหากศาลจะแปลเอาคำว่า “เอาไป” ให้ครอบคลุมถึงการ “เข้าถึง” บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลทางโทรคมนาคม หลักใหญ่ที่ศาลฎีกาไว้วางแนววินิจฉัยไว้ตลอดมานับเป็นระยะเวลาอันยาวนานที่ว่าจะต้องเป็นการแย่งการครอบครอง และพาเคลื่อนที่ไป ก็

ถูกบิดเบือนเสีย ซึ่งจะก่อปัญหาให้แก่ความหมายของคำว่า “เอาไป” เป็นอย่างยิ่ง และก็ไม่เป็นที่แน่นอนว่าจะยึดหลักอื่นใดได้เป็นที่แน่ชัด สำหรับความผิดฐานยกยอกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 นั้น มีองค์ประกอบของความผิดในส่วนของกรกระทำคือ “เบียดบัง” ซึ่งมีความหมายว่า ต้องเอาไปในลักษณะที่ตัดกรรมสิทธิ์เช่นเดียวกับคำว่า “เอาไป” ในเรื่องความผิดฐานลักทรัพย์ ดังนั้น จึงไม่อาจนำกฎหมายเรื่องความผิดฐานยกยอกตามมาตรา 352 มาใช้บังคับเช่นเดียวกัน

2.2 การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่: ในอดีตการปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ส่งต่อผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการ และรัฐผู้ให้สัมปทาน ถึงแม้การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่แทบจะไม่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน เพราะการปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่มักเกิดขึ้นในโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบแอนะล็อกเท่านั้น แต่จากคำพิพากษาฎีกาที่ 5354/2539 ที่ศาลพิพากษาว่าการลักลอบดัดปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นเพียงการแย่งใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิเท่านั้น มิใช่เป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยทุจริต ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ก็กลายเป็นบรรทัดฐานมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังไม่มีความหมายฉบับบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาเลย ถึงแม้จะได้มีการตรากฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคมแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม การกระทำดังกล่าวพอปรับบทได้กับความผิดฐานขัดขวางต่อการวิทยุคมนาคมตามมาตรา 26 ตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 แต่ถึงกระนั้นบทบัญญัติดังกล่าวก็ต้องอาศัยการปรับใช้และการตีความเช่นด้วยความผิดในรูปแบบอื่น ๆ เช่นกัน

2.3 ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย: ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการนั้น สำหรับในประเทศไทยแล้วพบว่า มีการกระทำการดังกล่าวจริง แต่แทบจะทั้งหมดที่เกิดขึ้นผู้ให้บริการจงใจไม่เปิดเผยถึงการกระทำดังกล่าว ทั้งวิธีการกระทำความผิดและมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย เนื่องจากเกรงว่าหากสาธารณชนทราบถึงการเกิดขึ้นของการกระทำดังกล่าวจะทำให้ลดความน่าเชื่อถือของการให้บริการของผู้ให้บริการ สำหรับปัญหาด้านกฎหมายต่อการปรับใช้ต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการนี้ หากกระทบต่อผู้ให้บริการแล้ว เบื้องต้น ผู้ให้บริการก็จะต้องมีความผิดตามการกระทำความผิดฐานนั้น ๆ แต่หากไม่กระทบต่อผู้ให้บริการแล้ว และนายจ้างผู้ให้บริการเป็นผู้เสียหายโดยตรงแล้ว อาจสามารถปรับได้กับความผิดฐานยกยอก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 อย่างไรก็ตามเมื่อนำมาปรับใช้กับการกระทำความผิดดังกล่าวนี้แล้วพบว่า การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ น่าจะถือว่าสิทธิอย่างหนึ่ง ซึ่งสิทธิเป็นสิ่งที่ไม่มีรูปร่าง ไม่สามารถจับต้องได้ แต่มีราคาและสามารถเข้าถึงเอาได้ จึงไม่น่าจะถือว่าเป็นทรัพย์สิน

ตามความผิดฐานยกยอกทรัพย์ได้ ถึงแม้ว่าตามพฤติการณ์ การที่ลูกจ้างผู้มีหน้าที่โดยตรงในการ ให้บริการลูกค้าผู้ใช้บริการ และได้รับมอบรหัสผ่านจากนายจ้างเพื่อทำการเติมเงินให้กับลูกค้า ผู้ใช้บริการกรณีที่ถูกค่าซื้อบัตรเติมเงินไปแล้ว แต่ไม่สามารถเติมเงินเพื่อใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้อาจถือว่าเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ ด้วย ที่ตนครอบครองอยู่ เป็นของตนหรือบุคคลที่สามก็ตาม แต่เมื่อการบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ไม่ถือว่าเป็นทรัพย์ที่เบียดบังได้แล้ว ดังนั้น จึงไม่อาจนำกฎหมายเรื่องความผิดฐานยกยอกตาม มาตรา 352 มาใช้บังคับได้

2.4 การปลอมบัตรเติมเงิน: พฤติการณ์การปลอมบัตรเติมเงินปัจจุบันยังไม่มี กฎหมายโดยตรงมาบังคับใช้ แต่เมื่อประมาณปลายปี พ.ศ.2547 มีการแก้ไขประมวลกฎหมาย อาญาในเรื่องการปลอมแปลง โดยมีการเพิ่มเติมเรื่องการปลอมแปลงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้เป็น หมวด 4 ของลักษณะ 7 ซึ่งพอจะนำมาปรับใช้ได้กับความผิดฐานปลอมบัตรเติมเงินได้ และเมื่อ พิจารณาความหมายของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ในมาตรา 1(14) แล้วพบว่า บัตรเติมเงินน่าจะถือว่าเป็น วัตถุอื่นใด ที่ผู้ให้บริการจำหน่ายให้แก่ลูกค้าผู้ใช้บริการ ซึ่งจะระบุชื่อหรือไม่ก็ตาม ด้วยวิธีการ เข้ารหัส ให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข รหัส หมายเลขบัตร หรือสัญลักษณ์อื่น ใดทั้งที่สามารถมองเห็นและมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า อันเข้าลักษณะตามความหมายของบัตร อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น การปลอมหรือแปลงบัตรเติมเงิน ซึ่งถือเป็นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะ เป็นการปลอมขึ้นทั้งใบ หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความส่วนหนึ่งส่วนใด เช่น การแก้ไขรหัสใน บัตรเติมเงิน หรือแม้แต่การทำขึ้นซึ่งบัตรเติมเงิน แม้จะสามารถนำมาเติมเงินได้ก็ตาม แต่หาก ผู้กระทำไม่มีอำนาจในการทำขึ้น ก็ล้วนถือเป็นการกระทำความผิดฐานปลอมและแปลงบัตร อิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 269/1 ทั้งสิ้น

2.5 การใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ: การส่งข้อความดังกล่าวนี้มีลักษณะที่ ผู้รับไม่มีความประสงค์จะรับ มักมีการส่งบ่อยครั้ง และส่งมาจากบุคคลที่ผู้รับไม่รู้จัก การส่ง ข้อความโดยไม่ชอบดังกล่าวกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้รับ และมักสร้างความรำคาญให้กับ ผู้รับเสมอ เนื่องจากผู้รับจะต้องคอยเปิดดูข้อความดังกล่าวบ่อยครั้ง แต่มักพบว่าข้อความดังกล่าว เป็นข้อความที่ตนไม่ใช่ข้อความที่ผู้รับต้องการ เมื่อพิจารณากฎหมายอาญาที่พอจะนำมา ปรับใช้กับการกระทำความผิดฐานนี้ ก็ไม่พบว่าจะมีบทบัญญัติใด ๆ ที่พอจะนำมาปรับ ใช้ได้ แต่เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 หมวด 5 มาตรา 45 สิทธิของผู้ใช้บริการแล้ว พบว่า หากว่ามีกรกระทำใด ๆ ซึ่งทำให้ผู้ใช้บริการ หรือ แม้แต่มิใช่ผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการก็ตาม ได้รับความเดือดร้อน เสียหาย อันเนื่องมาจากการ ให้บริการของผู้ให้บริการ ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน เสียหาย สามารถร้องเรียนเป็นหนังสือต่อ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กทช. ได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าเมื่อกฎหมาย

เปิดช่องให้กทช. สามารถกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองการใช้บริการส่งข้อความโดยไม่ชอบ ซึ่งเป็นการกระทำที่กระทบถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการแล้ว จึงไม่น่าที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติม การกระทำความผิดดังกล่าวนี้ไว้ในกฎหมายการประกอบกิจการโทรคมนาคมอีกต่อไป

2.6 ไวรัสบนโทรศัพท์เคลื่อนที่: เมื่อปีที่ผ่านมา คนทั้งโลกก็ได้รู้จักกับไวรัสบน โทรศัพท์เคลื่อนที่ตัวแรก ชื่อ Caribe.sis ซึ่งเป็นไวรัสที่ถูกออกแบบมาเพื่อป่วนโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้ระบบปฏิบัติการซิมเบียน ไวรัสดังกล่าวสร้างความเสียหายให้กับระบบเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ไม่ว่าผู้กระทำจะมีมูลเหตุจงใจในการกระทำความผิดอย่างไรก็ตาม แต่การกระทำดังกล่าวก็ได้สร้างความเสียหายขึ้นแล้ว ซึ่งอาจมิใช่ความเสียหายทางกายภาพ แต่เป็นความเสียหายต่อระบบเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งเรียกว่า “ความเสียหายต่อสิ่งที่ไม่มรูปร่าง” (Logical Damage) ซึ่งมีลักษณะคล้ายการทำให้เสียหาย แต่เมื่อพิจารณาความรับผิดชอบทางอาญาของการทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ในรูปแบบต่าง ๆ ในความผิดฐานทำให้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 358 จะเห็นว่า ระบบของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่อาจถูกทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ได้ แต่เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมิใช่ทรัพย์สินดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ดังนั้น การทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือข้อมูลของเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงไม่เป็นความผิดทำให้เสียหาย

ดังนั้น การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สร้างความเสียหายให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการเครือข่าย ลูกค้าผู้ใช้บริการ หรือรัฐผู้เป็นเจ้าของสัมปทาน นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วย ในด้านผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งถูกกระทบโดยตรงต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ปีละหลายล้านบาท แต่ถึงกระนั้นก็ได้ทำให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่หมดสิ้นไปได้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดมักคิดค้นวิธีในการกระทำความผิดให้ก้าวตามทันเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอยู่เสมอ เหล่านี้จึงก่อให้เกิดปัญหาในทางกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้เท่าทันกับการกระทำความผิดที่มีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ปัญหาดังกล่าวอาจเนื่องมาจากสาเหตุในส่วนของ ขั้นตอนการออกกฎหมายมีกระบวนการที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในทางอาญาจะต้องกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงต้องศึกษาผลดีผลเสียเสียก่อน ดังนั้น จึงทำให้เกิดการปรับบทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่เพื่อใช้บังคับและนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ซึ่งผลลัพธ์ก็คือ ไม่สามารถปรับใช้ได้กับทุกรูปแบบของความผิด เพราะกฎหมายที่มี

อยู่ล้วนแต่เน้นให้ความสำคัญคุ้มครองแก่วัตถุที่มีรูปร่าง (tangible or corporeal objects) เท่านั้น แต่การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่างทั้งสิ้น การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงอยู่นอกเหนือขอบเขตกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับอยู่

อย่างไรก็ตามเมื่อปี พ.ศ.2544 ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 ขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเปิดเสรีทางการค้า ตามข้อตกลงเปิดเสรีทางการค้าที่ประเทศไทยลงนามไว้กับองค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ซึ่งจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2549 และเนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม หรือการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยเฉพาะ ดังนั้นการมีบทบัญญัติที่กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ในกฎหมายฉบับนี้ จึงน่าจะทำให้การปรับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการลดปัญหาการไม่มีบทกฎหมายเฉพาะ ปัญหาการปรับใช้กฎหมาย และปัญหาการบังคับใช้กฎหมายอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันพบว่ากฎหมายฉบับนี้ยังไม่มียุติบัญญัติที่จะนำมาบังคับใช้เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้เลย ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544

ข้อเสนอแนะ

1. เมื่อพิจารณาถึงบทบาทและความสำคัญของการบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แล้ว สมควรอย่างยิ่งที่กฎหมายจะต้องให้ความสำคัญ โดยกำหนดความผิดฐานต่าง ๆ ไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2544 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับเรื่องของโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยเฉพาะ
2. กำหนดให้มีการคุ้มครองสิทธิในการเป็นเจ้าของในการบริการดังกล่าว โดยบัญญัติคำนิยามศัพท์การบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสิ่งที่ครอบครองเป็นเจ้าของ และแย่งการครอบครองได้
3. กำหนดคำนิยามของคำว่าเครื่องอุปกรณ์โทรคมนาคมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ครอบคลุมถึงการใช้เครื่องอุปกรณ์ใด ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

4. กำหนดความผิดฐานต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการกระทำความผิดในรูปแบบที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน โดยพยายามบัญญัติให้กว้างและครอบคลุมถึงวิธีการใด ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตด้วย ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มากจนเกินสมควร

4.1 กำหนดความผิดฐานลักการบริการโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะใช้วิธีการกระทำความผิดวิธีการใด ๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ หรือไม่ แต่ทั้งหมดเพื่อวัตถุประสงค์ให้ได้มาซึ่งการบริการ ล้วนแต่เป็นการกระทำความผิดฐานลักการบริการโทรคมนาคมทั้งสิ้น ซึ่งความผิดฐานลักการบริการโทรคมนาคมนี้จะสามารถนำมาปรับใช้ได้กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แทบจะทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้เอกสารหลักฐานเท็จ การเข้าถึงการบริการโดยปราศจากอำนาจ การปรับคลื่นสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ความผิดเกี่ยวกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่กระทำโดยลูกจ้างของผู้ให้บริการเครือข่าย หรือแม้แต่การปลอมบัตรเติมเงิน เพราะการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยทุจริตทั้งสิ้น

4.2 กำหนดความผิดฐานใช้ มีไว้เพื่อใช้ จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ เพื่อนำมาใช้ในการกระทำความผิด เพื่อให้ได้มาซึ่งการบริการโทรคมนาคมโดยทุจริต

4.3 กำหนดความผิดฐานใช้บริการส่งข้อความมีลักษณะเป็นการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ โดยผู้รับไม่มีความประสงค์ที่จะรับข้อความดังกล่าว

4.4 กำหนดความผิดฐานใช้บริการโทรคมนาคมเพื่อวัตถุประสงค์อันไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น เพื่อข่มขู่ หรือเพื่อลวงละเมิด

4.5 กำหนดความผิดฐานเชื่อมต่อไปยังเครือข่ายโทรคมนาคม เพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบการกระทำความผิด

4.6 กำหนดความผิดฐานกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการบริการโทรคมนาคม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

โกศล เพ็ชรสุวรรณ. ทศวรรษหน้าของโทรคมนาคมโลกและการสื่อสารของไทย จุดเปลี่ยน ... โฉมหน้าใหม่สื่อสารไทย. กรุงเทพมหานคร: การสื่อสารแห่งประเทศไทย, 2545.

จิตติ ดิงศักดิ์. กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา, 2532.

ชูมิตร ชุณหวานิชพิทักษ์, ป.อาญา แก้ไขใหม่ มาตรา 269/1 – 269/7 [สื่ออิเล็กทรอนิกส์]
แหล่งที่มา: www.special2.thaigov.net/law8.htm. (วันที่ 5 กันยายน 2548)

ฐานเศรษฐกิจ. เส้นทางสู่เทคโนโลยี 3 G [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา:
www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00000939&Keyword=gprs. (วันที่ 17 มีนาคม 2547)

ฐานเศรษฐกิจ. เส้นทางสู่เทคโนโลยี 3 G (ตอนที่ 2) [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา:
www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00000941&Keyword=gprs. (วันที่ 17 มีนาคม 2547)

เดลินิวส์. เจาะระบบมือถือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา:
www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001412&Keyword=&Searchtype=2. (วันที่ 3 ธันวาคม 2547).

เดลินิวส์. ไวรัสบนมือถือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา:
[:www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001412&Keyword=Searchtype=2](http://www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001412&Keyword=Searchtype=2)
(วันที่ 17 ธันวาคม 2547)

เทเลคอม เจอร์นัล. ทำนายมือถือ 47 “ปลิงหลับ ถึงจุดพักตัวที่ผู้เล่นต้องแก้เคล็ด [สื่ออิเล็กทรอนิกส์]
แหล่งที่มา: www.tj.co.th/2003/news/thai1493/tj493t01.htm (วันที่ 15 มีนาคม 2547)

- เทเลคอม เจอร์นัล. ภัยร้ายจากไวรัสมือถือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.tj.co.th/article/3g/439.html. (วันที่ 14 พฤษภาคม 2547)
- เทเลคอม เจอร์นัล. ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00000801&Keyword=ระบบเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่. (วันที่ 5 มกราคม 2547)
- เทเลคอม เจอร์นัล. โลกหรรษาของ Multimedia Message Service (MMS) [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.tj.co.th/article/3g/472.htm. (วันที่ 3 สิงหาคม 2546)
- เทเลคอม เจอร์นัล. TV on Mobile ความบันเทิงบนฝ่ามือ [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.tj.co.th/article/3g/434.html. (วันที่ 14 พฤษภาคม 2547)
- ไทยรัฐ. สเปกเมมล์และไวเลส ซิเคียวริตี้ เรื่องปวดหัวที่คนไอทีต้องตระหนัก [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/article.php?ID=00001371&Keyword=Searchtype=2 (วันที่ 20 ตุลาคม 2547)
- ไทยรัฐ. สำรวจพฤติกรรมใช้มือถือ บริการเสริมจำเป็นแค่ไหน [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/article.php?ID=00000928&Keyword=. (วันที่ 6 ตุลาคม 2546)
- นิทรารัตน์ แพทย์วงศ์. Assistant Director, Head of Inspection & Investigation, บริษัท ทูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และ Head of Special Investigation & Interrogation Department. สัมภาษณ์, วันที่ 23 กรกฎาคม 2547.
- ปลดล็อก IMEI นั่นสำคัญไฉน [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.lawyerthai.com/articles/it/003.php (วันที่ 17 มิถุนายน 2547).
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ. อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์, 2531.
- รวมแอสกเกอร์โกงออเรนจ์. ไทยรัฐ (วันที่ 28 สิงหาคม 2548): 19.

ผู้จัดการ. ออเรนจ์ ดึงค่ายมือถือไทย ผุด เครดิต บูโร สกัดหนี้เสีย [สื่ออิเล็กทรอนิกส์]
แหล่งที่มา
: www.thaimobile.com/modules.php?name=News&sid=1722. (วันที่ 30 กรกฎาคม
2546)

พงษ์ศักดิ์ สุตสัมพันธ์ไพบูลย์. ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ดวงกมล (2520), 2542.

พ.ต.ต.วิชัย สังข์ประไพ. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ศึกษากรณีการลักลอบจูนโทรศัพท์มือถือ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.

พบโทรจันใหม่ถล่มคนใช้มือถือ. ผู้จัดการออนไลน์ (วันที่ 7 มกราคม 2548): 10.

พากเพียร สุนทรสิด. ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองผู้ใช้งาน สำนักงานคณะกรรมการกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ. สัมภาษณ์, วันที่ 9 มกราคม 2549.

ไพโรจน์ ไววนิชกิจ. เปิดโลกมือถือ GSM สู่อุบัติ UMTS. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ด ยูเคชั่น, 2545.

ภาณุ รังสีสหัส. การกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ไมตรี ญาณสมบุญ. โทรศัพท์มือถือ เลือกลูกให้ถูกใช้ให้คุ้ม. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ด ยูเคชั่น,
2546.

วินัย วงศ์บุบผา. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการลักลอบใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.

สมยศ อรุณศรีโสภณ. ความรับผิดในการชดเชยค่าเสียหายกรณีลักลอบใช้บริการวิทยุคมนาคม :
ศึกษาเฉพาะกรณีโทรศัพท์มือถือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชา
นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

สุดิตร ลีสวงสุข. บิลล์ & ซีอาร์เอ็มเบื้องหลังเทคโนโลยีहनุนแข่งมือถ้อ. กรุงเทพไอที (6 พฤศจิกายน 2545): 25.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. นาโนเทคโนโลยี [สื่ออิเล็กทรอนิกส์] แหล่งที่มา: www.thaitelecom.com/pub2004/articlephp?ID00001045&Keyword=searchtype=. (วันที่ 1 เมษายน 2547)

องอาจ เทียนหิรัญ. อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ : การกำหนดฐานความผิดทางอาญาสำหรับการกระทำต่อคอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

อินเทอร์เน็ตในระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่. มติชน (วันที่ 11 มกราคม 2545): 3.

ภาษาอังกฤษ

Identity Theft and Assumption Deterrence Act [Online] Available from : www.fcc.gov/os/statutes/itadact.htm. (January, 5 2004)

Jukka Hynninen. Experiences in Mobile Phone Fraud [online] Available from : www.niksula.cs.hut.fi/~jthynnin/mobfra.html. [May, 18 2004]

PN Grabosky and Russell G Smith. Crime in the digital age. Australia: Ligare Pty Ltd., 1998.

Protection Against Cellular Fraud [Online] Available from : www.decodesystems.com/mt/99feb/ (January, 28 2004)

Telecommunication crime – Potpourri – Article [Online] Available from: http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1254/is_1_34/ai_8j7ouu76, (24 October, 2004).

Taipei Times. Spam phone calls abound [Online] Available from: www.taipetimes.com/News/biz/archives/2003/02/18/195037. (31 August, 2004)

Title 18 U.S.C. Section 2702 [Online] Available from :
<http://cyber.law.harvard.edu/privacy/18usc2701-2711.htm>. (January, 5 2004)

The Japan Times. Laws urged to curb mobile phone scams, spam [Online] Available from:
<http://www.japantimes.co.jp/cgi-bin/getarticle.pl5?nn20021226b6.htm>. (31 August, 2004)

Theft of Mobile Phone [Online] Available from:
<http://admin.foresight.gov.uk/servlet/Controller/ver=1992/userid=2/essay1.htm> (23 September, 2004)

What is Computer and Telecommunication Crime? [Online] Available from:
<http://www.3sympatico.ca/jph/phs/info3htm>, (24 October, 2004)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Theft Act 1968,

“Property”

Section 4 (1) “Property” includes money and all other property, real or personal, including things in action and other intangible property.

(2) A person cannot steal land, or things forming part of land and severed from it by him or by his directions, except in the following cases, that is to say-

(a) When he is a trustee or personal representative, or is authorized by power of attorney, or as liquidator of a company, or otherwise, to sell or dispose of land belonging to another, and he appropriates the land or anything forming part of it by dealing with it in breach of the confidence reposed in him; or

(b) When he is not in possession of the land appropriates anything forming part of the land by severing it or causing it to be severed, or after it has been severed; or

(c) When, being in possession of the land under a tenancy, he appropriates the whole or part of any fixture or structure let to be used with the land.

For purposes of this subsection “land” does not include incorporeal hereditaments; “tenancy” means a tenancy for years or any less period and includes an agreement for such a tenancy, but a person who after the end of a tenancy remains in possession as statutory tenant or otherwise is to be treated as having possession under the tenancy, and “let” shall be construed accordingly.

(3) A person who picks mushrooms growing wild on any land, or who picks flowers, fruit or foliage from a plant growing wild on any land, does not although not in possession of the land, steal what he picks, unless he does it for reward or for sale or other commercial purpose.

For purpose of this subsection “mushroom” includes any fungus, and “plant” includes any shrub or tree.

(4) Wild creatures, tamed or untamed, shall be regarded as property; but a person cannot steal a wild creature not tamed nor ordinarily kept in captivity, or the carcasses of any such creature, unless either it has been reduced into possession by or on behalf of another person and possession of it has not since been lost or abandoned, or another person is in course of reducing it into possession.

Telecommunications (Fraud) Act 1997

An Act to amend the telecommunications Act 1984 to make further provision for the prevention of fraud in connection with use of a telecommunication system.

Be it enacted by the Queen's most Excellent Majesty, by and with the advice and consent of the Lords Spiritual and Temporal, and Commons, in this present parliament assembled, and by the authority of the same, as follows:-

1. In the 1984 Act, after section 42 there shall be inserted-

Section 42A

(1) Subsection (2) below applies if a person has in his custody or under his control anything which may be used for the purpose of obtaining, or for a purpose connected with the obtaining of, a service to which 42 (1) above applies.

(2) If the person intends-

(a) to use the thing-

(i) to obtain such a service dishonestly, or

(ii) for a purpose connected with the dishonest obtaining of such a service,

(b) dishonestly to allow the thing to be used to obtain such a service, or

(c) to allow the thing to be used for a purpose connected with the dishonest obtaining of such a service, he shall be guilty of an offence.

(3) Subsection (4) below applies if a person supplies or offers to supply anything which may be used for the purpose of obtaining, or for a purpose connected with the obtaining of, a service to which section 42(1) above applies.

(4) If the person supplying or offering to supply the thing knows or believes that the person to whom it is supplied or offered intends or intends if it is supplied to him

(a) to use it-

(i) to obtain such a service dishonestly, or

(ii) for a purpose connected with the dishonest obtaining or such a service,

(b) dishonestly to allow it to be used to obtain such a service, or

(c) to allow it to be used for a purpose connected with the dishonest obtaining of such a service, he shall be guilty of an offence.

(5) A person guilty of an offence under this section shall be liable-

(a) on summary conviction, to imprisonment for a term not exceeding six months or to a fine not exceeding the statutory maximum or to both, and

(b) on conviction on indictment, to imprisonment for a term not exceeding five years or to a fine or to both.

(6) In this section, references to use of a thing include, in the case of a thing which is used to record any data, use of any of the data.

2. - (1) In section 42(1)(b) of the 1984 Act (penalty on conviction on indictment for fraudulent use of telecommunication system), for “two years” there shall be substituted “five years”.

(2) Subsection (1) above does not apply to an offence committed before this Act comes into force.

3.- (1) This Act may be cited as the Telecommunications (Fraud) Act 1997.

(2) In this Act “the 1984 Act” means the Telecommunications Act 1984.

(3) This Act shall come into force at the end of the period of two months beginning with the day on which it is passed.

(4) This Act extends to Northern Ireland.

Criminal Code of Canada – Theft Section

Article 326 : (1) Every one commits theft who fraudulently, maliciously, or without colors of right,

(a) abstracts consumes or uses electricity or gas or causes it to be wasted or diverted; or

(b) uses any telecommunication facility or obtains any telecommunication service.

(2) In this section and section 327, “telecommunication” means any transmission, emission or reception of signs, signals, writing, images or sounds or intelligence of any nature by wire, radio, visual or other electromagnetic system.

Article 327 (1) Every one who, without lawful excuse, the proof of which lies on him, manufactures, possesses, sells or offers for sale or distributes any instrument or device or any component thereof, the design of which renders it primarily useful for obtaining the use of any telecommunication facility or service, under circumstances that give rise to a reasonable inference that the device has been used or is or was intended to be used to obtain the use of any telecommunication facility or service without payment of a lawful charge therefore, is guilty of an indictable offence and liable to imprisonment for a term not exceeding two years.

(2) Where a person is convicted of an offence under subsection (1) or paragraph 326(1) (b), any instrument or device in relation to which the offence was committed or the possession of which constituted the offence, on such conviction, in addition to any punishment that is imposed, may be ordered forfeited to Her Majesty, whereupon it may be disposed of as the Attorney General directs.

(3) No order for forfeiture shall be made under subsection (2) in respect of telephone, telegraph or other communication facilities or equipment owned by a person engaged in providing telephone, telegraph or other communication service to the public or forming part of the telephone, telegraph or other communication service or system of such a person by means of which an offence under subsection (1) has been committed if such person was not a party to the offence.

Texas Law- Chapter 33A Telecommunications crimes

§33A.01. Definitions

(8) “Telecommunications service” means the provision, facilitation, or generation of telecommunication through the use of a telecommunications device of telecommunication access device over a telecommunication system.

(9) “Value of telecommunications service obtained or attempted to be obtained” includes the value of:

(a) a lawful charge for telecommunications service avoided or attempted to be avoided:

(b) money, property, or telecommunications service lost, stolen, or rendered unrecoverable by an offense and

© an expenditure incurred by a victim to verify that a telecommunications device or telecommunications access device or telecommunications service was not altered, acquired, damaged, or disrupted as a result of an offense.

§33A.02. Unauthorized use of telecommunications service.

§33A.03 Manufacture, possession, or delivery of unlawful telecommunications device.

§33A.04 Theft of telecommunications service.

§33A.05 Publication of telecommunications access device.

§33A.06 Assistance by attorney general.

Pennsylvania Consolidated Statutes

CRIMES AND OFFENSES (TITLE 18)

Chapter 39 THEFT AND RELATED OFFENSES

(a) Acquisition of services.—

(1) A person is guilty of theft if he intentionally obtains services for himself or for another which he knows are available only for compensation, by deception or threat, by altering or tampering with the public utility meter or measuring device by which such services are delivered or by causing or permitting such altering or tampering, by making or maintaining any unauthorized connection, whether physically, electrically or inductively, to a distribution or transmission line, by attaching or maintaining the attachment of any unauthorized device to any

cable, wire or other component of an electric, telephone or cable television system, by making or maintaining any authorized modification or alteration to any device installed by a cable television system, or by false token or other trick or artifice to avoid payment for the service.

(1.1) A person is guilty of theft if he intentionally obtains or attempts to obtain telecommunication service by the use of an unlawful telecommunication device or without the consent of the consent of the telecommunication service provider.

(3) ...

(4) ...

(b) Diversion of services. – A person is guilty of theft if, having control over the disposition of services of others to which he is not entitled, he knowingly diverts such service to his own benefit or to the benefit of another not entitled thereto.

© Grading. –

1. An offense under this section constitutes a summary offense when the value of the services obtained or diverted is less than \$50.

2. When the value of the service obtained or diverted is \$50 or more, the grading of the offense shall be as established in section 3903 (relating to grading of theft offenses).

3. Amounts involved in the theft of services committed pursuant to one scheme or course of conduct, whether from the same person or several persons, may be aggregated in determining the grade of the offense.

(g) Civil Action.—A telecommunication service provider aggrieved by a violation of this section may in civil action in any court of competent jurisdiction obtain appropriate relief, including preliminary and other equitable or declaratory relief, compensatory and punitive damages, reasonable investigation expenses, costs of suit and attorney fees.

(h) Definitions.—As used in this section, the following words and phrases shall have the meanings given to them in this subsection:

“Telephone service” or “Telecommunication service.” Includes, but is not limited to, any service provided for a charge or compensation to facilitate the origination, transmission, emission or reception of sign, signals, data, writings images and sounds or intelligence of any nature by telephone, including cellular telephones, wire, radio, electromagnetic, photoelectronic or photo-optical system.

“Unlawful telecommunication device.” Any electronic serial number, mobile identification number or any telecommunication device that is capable or has been altered,

modified, programmed or reprogrammed alone or in conjunction with another access device or other equipment so as to be capable of acquiring or facilitating the acquisition of a telecommunication service without the consent of the telecommunication service provider. The term includes, but is not limited to, phones altered to obtain service without the consent of the telecommunication service provider, tumbler phones, counterfeit or clone phones, tumbler microchips, counterfeit or clone microchips, scanning receivers of wireless telecommunication service of a telecommunication service provider and other instruments capable of disguising their identity or location or of gaining access to a communications system operated by a telecommunication service provider.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Wireless Telephone Protection Act

18 U.S.C. 1029(a)(9) "knowingly uses, produces, traffics in, has control or custody of, or possesses hardware or software, knowing it has been configured to insert or modify telecommunication identifying information associated with or contained in a telecommunications instrument so that such instrument may be used to obtain telecommunications service without authorization."

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Identity Theft and Assumption Deterrence Act of 1998

Title 18 United States Code –

Section 1028 Fraud and Related Activity in Connection with Identification Documents and Information.

The Identity Theft and Assumption Deterrence Act of 1998 which became effective October 30, 1998, makes identity theft a Federal crime with penalties up to 15 years imprisonment and a maximum fine of \$250,000. It establishes that the person whose identity was stolen is a *true* victim. Previously, only the credit grantors who suffered monetary losses were considered victims. This legislation enables the Secret Service, the Federal Bureau of Investigation, and other law enforcement agencies to combat this crime. It allows for the identity theft victim to seek restitution if there is a conviction. It also establishes the Federal Trade Commission as a central agency to act as a clearinghouse for complaints, (against credit reporting agencies and credit grantors) referrals, and resources for assistance for victims of identity theft. This statute may serve as a model for your state to enact similar legislation. It should also provide you leverage to influence law enforcement to investigate your case.

Title 18 USC 1028:

(a) Whoever, in a circumstance described in subsection (c) of this section --

1. knowingly and without lawful authority produces an identification document or a false identification document;
2. knowingly transfers an identification document or a false identification document knowing that such document was stolen or produced without lawful authority;
3. knowingly possesses with intent to use unlawfully or transfer unlawfully five or more identification documents (other than those issued lawfully for the use of the possessor) or false identification documents;

4. knowingly possesses an identification document (other than one issued lawfully for the use of the possessor) or a false identification document, with the intent such document be used to defraud the United States;
5. knowingly produces, transfers, or possesses a document-making implement with the intent such document-making implement will be used in the production of a false identification document or another document-making implement which will be so used;
6. knowingly possess an identification document that is or appears to be an identification document of the United States which is stolen or produced without lawful authority knowing that such document was stolen or produced without such authority shall be punished as provided in subsection (b) of this section; or
7. knowingly transfers or uses, without lawful authority, a means of identification of another person with the intent to commit, or to aid or abet, any unlawful activity that constitutes a violation of Federal law or that constitutes a felony under any applicable State or local law;

(b) The punishment for an offense under subsection (a) of this section is --

1. except as provided in paragraph (3) and (4), a fine under this title or imprisonment for not more than 15 years, or both, if the offense is --
 - (A) the production or transfer of an identification document or false identification document that is or appears to be --
 - (i) an identification document issued by or under the authority of the United States; or
 - (ii) a birth certificate, or a driver's license or personal identification card;
 - (B) the production or transfer of more than five identification documents or false identification documents;
 - (C) an offense under paragraph (5) of such subsection; or

(D) an offense under paragraph (7) of such subsection that involves the transfer or use of 1 or more means of identification if, as a result of the offense, any individual committing the offense obtains anything of value aggregating \$1,000 or more during any 1-year period;

2. except as provided in paragraphs (3) and (4), a fine under this title or imprisonment for not more than three years, or both, if the offense is --

(A) any other production, transfer, or use of means of identification, an identification document, or a false identification document; or

(B) an offense under paragraph (3) or (7) of such subsection;

3. a fine under this title or imprisonment for not more than 20 years, or both, if the offense is committed --

(A) to facilitate a drug trafficking crime (as defined in section 929(a)(2)) or this title;

(B) in connection with a crime of violence (as defined in section 924(c)(3)); or

(C) after a prior conviction under this section becomes final;

4. a fine under this title or imprisonment for not more than 25 years, or both, if the offense is committed to facilitate an act of international terrorism (as defined in section 2331(1) of this title);

5. in the case of any offense under subsection (a), forfeiture to the United States of any personal property used or intended to be used to commit the offense; and

6. a fine under this title or imprisonment for not more than one year, or both, in any other case.

(c) The circumstance referred to in subsection (a) of this section is that --

1. the identification document or false identification document is or appears to be issued by or under the authority of the United States or the document-making

implement is designed or suited for making such an identification document or false identification document;

2. the offense is an offense under subsection (a)(4) of this section; or
3. either --
 - A. the production, transfer, possession, or use prohibited by this section is in or affects interstate or foreign commerce; or
 - B. the means of identification, identification documents, false identification document, or document-making implement is transported in the mail in the course of the production, transfer, possession, or use prohibited by this section.

(d) In this section --

1. the term "document-making implement" means any implement, impression, electronic device, or computer hardware or software, that is specifically configured or primarily used for making an identification document, a false identification document, or another document-making implement;
2. the term "identification document" means a document made or issued by or under the authority of the United States Government, a State, political subdivision of a State, a foreign government, political subdivision of a foreign government, an international governmental or an international quasi-governmental organization which, when completed with information concerning a particular individual, is a type intended to commonly accepted for the purpose of identification of individuals;
3. the term "means of identification" means any name or number that may be used, alone or in conjunction with any other information, to identify a specific individual, including any --
 - A. name, social security number, date of birth, official State or government issued driver's license or identification number, alien registration

number, government passport number, employer or taxpayer identification number;

B. unique biometric data, such as fingerprint, voice print, retina or iris image, or other unique physical representation;

C. unique electronic identification number, address, or routing code; or

D. telecommunications identifying information or access device (as defined in section 1029(e));

4. the term "personal identification card" means an identification document issued by a State local government solely for the purpose of identification;

5. the term "produce" includes alter, authenticate, or assemble; and

6. the term "State" includes any State of the United States, the District of Columbia, the Commonwealth of Puerto Rico, and any other commonwealth, possession or territory of the United States.

(e) This section does not prohibit any lawfully authorized investigative, protective, or intelligence activity of a law enforcement agency of the United States, a State, or a political subdivision of a State, or of an intelligence agency of the United States, or any activity authorized under chapter 224 of this title.

(f) Attempt and Conspiracy – Any person who attempts or conspires to commit any offense of this section shall be subject to the same penalties as those prescribed for the offense, the commission of which was the object of the attempt or conspiracy.

(g) Forfeiture Procedures – The forfeiture of property under this section, including any seizure and disposition of the property and any related judicial or administrative proceeding, shall be governed by the provisions of section 413 (other than subsection (d) of that section) of the Comprehensive Drug Abuse Prevention and Control Act of 1970 (21 U.S.C. 853).

(h) Rule of Construction – For purpose of subsection (a)(7), a single identification document or false identification document that contains 1 or more means of identification shall be construed to be 1 means of identification.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

18 U.S.C. Section 2702

Title 18 Crimes and Criminal Procedure

Part I Crimes

Chapter 121 Stored wire and electronic communications interception and interception of oral communications

-HEAD-

Sec. 2702. - Voluntary disclosure of customer communications or records

(a) Prohibitions. -

Except as provided in subsection (b) -

- (1) a person or entity providing an electronic communication service to the public shall not knowingly divulge to any person or entity the contents of a communication while in electronic storage by that service; and
- (2) a person or entity providing remote computing service to the public shall not knowingly divulge to any person or entity the contents of any communication which is carried or maintained on that service –
 - (A) on behalf of, and received by means of electronic transmission from (or created by means of computer processing of communications received by means of electronic transmission from), a subscriber or customer of such service;
 - (B) solely for the purpose of providing storage or computer processing services to such subscriber or customer, if the provider is not authorized to access the contents of any

such communications for purposes of providing any services other than storage or computer processing; and

- (3) a provider of remote computing service or electronic communication service to the public shall not knowingly divulge a record or other information pertaining to a subscriber to or customer of such service (not including the contents of communications covered by paragraph (1) or (2)) to any governmental entity.

(b) Exceptions for disclosure of communications. - A provider described in subsection (a) may divulge the contents of a communication -

- (1) to an addressee or intended recipient of such communication or an agent of such addressee or intended recipient;
- (2) as otherwise authorized in section [2517](#), [2511\(2\)\(a\)](#), or [2703](#) of this title;
- (3) with the lawful consent of the originator or an addressee or intended recipient of such communication, or the subscriber in the case of remote computing service;
- (4) to a person employed or authorized or whose facilities are used to forward such communication to its destination;
- (5) as may be necessarily incident to the rendition of the service or to the protection of the rights or property of the provider of that service; or
- (6) to a law enforcement agency -
 - (A) if the contents -
 - (i) were inadvertently obtained by the service provider;
 - (ii) appear to pertain to the commission of a crime;
 - (B) if required by section 227 of the Crime Control Act of 1990; or

- (C) if the provider reasonably believes that an emergency involving immediate danger of death or serious physical injury to any person requires disclosure of the information without delay.

© Exceptions for Disclosure of Customer Records. - A provider described in subsection (a) may divulge a record or other information pertaining to a subscriber to or customer of such service (not including the contents of communications covered by subsection (a)(1) or (a)(2)) –

- (1) as otherwise authorized in section 2703;
- (2) with the lawful consent of the customer or subscriber;
- (3) as may be necessarily incident to the rendition of the service or to the protection of the rights or property of the provider of that service;
- (4) to a governmental entity, if the provider reasonably believes that an emergency involving immediate danger of death or serious physical injury to any person justifies disclosure of the information; or
- (5) to any person other than a governmental entity.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

To Amend section 227 of the Communications Act of 1934 to prohibit the use of the text, graphic, or image messaging systems of wireless telephone systems to transmit unsolicited commercial messages.

Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled,

SECTION 1. SHORT TITLE

This Act may be cited as the “Wireless Telephone Spam Protection Act”.

SECTION 2. CONGRESSIONAL FINDINGS.

The Congress finds that—

(1) it is estimated that more than 134,000,000 people in the United States currently subscribe to wireless telephone service and that the percentage of people in the United States who subscribe to such a service will increase in the future;

(2) advances in technology have made it increasingly easy to transmit information, including messages in text, graphics and images, to wireless telephones;

(3) the privacy of personal information and the protection of one’s personal time is an issue of increasing concern to people throughout the United States;

(4) prudent consumer protections must keep pace with advances in communications technology to ensure protection of privacy and personal time; and

(5) to protect the privacy of wireless telephone subscribers, transmission of unsolicited commercial message on wireless telephone text, graphic, and image messaging systems should be prohibited.

SECTION 3 PROHIBITION OF TRANSMISSION OF UNSOLICITED COMMERCIAL MESSAGES.

(a) PROHIBITION – Section 227 (b) of the Communications Act of 1934 (47 U.S.C. 227

(b) is amended –

(1) in paragraph (1) –

(A) in subparagraph (C), by striking ‘or’ at the end;

(B) in subparagraph (D), by striking the period at the end and inserting ‘;or’; and

(C) by adding at the end the following new subparagraph:

(E) to use any covered messaging system to transmit an unsolicited advertisement. ‘; and

(2) in paragraph (2) (C), by inserting before the period at the end the following:’, except that the Commission may not exempt under this subparagraph any call that violates the prohibition under paragraph (1)(E)’.

(b) DEFINITION- Section 227 (a) of the Communications Act of 1934 (47 U.S.C. 227 (a) is amended –

(1) by redesignating paragraphs (2), (3), and (4) as paragraphs (3), (4), and (5), respectively; and

(2) by inserting after paragraph (1) the following new paragraph: ‘(2) the term ‘covered messaging system’ means a messaging system capable of providing text, graphic, or image message (including a short message service and systems using the wireless application protocol) that –

(A) is provided as part of a commercial mobile service (as such term is defined in section 332 (d)); and

(B) provides access to the text, graphic, or image message on the same handset used to access voice message.’.

© EFFECT ON STATE LAW – Subparagraph (A) of section 227 (e) (1) of the Communications Act of 1934 (47 U.S.C.227 (e) (1)) is amended by inserting ‘(including any text, graphic, or image messaging system that is provided as part of a commercial mobile service)’ after ‘electronic devices’.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5354/2539

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 มาตรา 4, 6, 22, 23 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ระบุของกลางเพื่อให้ไว้ใช้ในราชการกรมไปรษณีย์โทรเลขและให้จำเลยใช้ราคาทรัพย์สินจำนวน 24,733 บาทแก่ผู้เสียหายด้วย

จำเลยให้การรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 มาตรา 6 ประกอบด้วยมาตรา 23 กระทบหนึ่ง และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 อีกกระทบหนึ่ง ให้เรียงกระทงลงโทษฐานทำ มี และใช้เครื่องวิทยุคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาต ปรับ 1,000 บาท และฐานลักทรัพย์จำคุก 2 ปี และปรับ 10,000 บาท จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 กึ่งหนึ่ง คงจำคุก 1 ปี และปรับ 5,000 บาท ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ระบุของกลางเพื่อให้ไว้ใช้ในราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข และให้ใช้จำเลยใช้ราคาทรัพย์สินจำนวน 24,733 บาท แก่ผู้เสียหายด้วย

จำเลยอุทธรณ์ขอให้รื้อการลงโทษ

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

จำเลยฎีกาขอให้รื้อการลงโทษ โดยผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาวินิจฉัยในประการแรกว่าจำเลยมีความผิดฐานลักทรัพย์ตามที่โจทก์ฟ้องหรือไม่ ปัญหานี้แม้คู่ความมิได้ยกขึ้นฎีกา แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบด้วยมาตรา 225 คดีนี้โจทก์บรรยายฟ้องว่า ระหว่างวันที่ 16 กรกฎาคม 2537 ถึง 28 ตุลาคม 2537 เวลากลางวันและกลางคืนต่อเนื่องกัน จำเลยได้ทำและมีเครื่องวิทยุคมนาคม โดยการนำโทรศัพท์มือถือยี่ห้อโมบิราซีดีแมน 200 มาทำการปรับจูนโดยใช้เครื่องดีเลอโค๊ดหมายเลข 40000 และถือปี่คลื่นสัญญาณโทรศัพท์หมายเลข 9573336 ซึ่งเป็นคลื่นสัญญาณโทรศัพท์ระบบเซลลูลาร์ 900 มือถือของบริษัทแอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ผู้เสียหาย เข้าเครื่องโทรศัพท์มือถือดังกล่าวจนสามารถใช้ส่งและรับวิทยุคมนาคมได้แล้วจำเลยได้บังอาจลักเอาไปซึ่งสัญญาณโทรศัพท์หมายเลข 9573336 ของผู้เสียหายคิดค่าเสียหายเป็นเงิน 24,733 บาท โดยทุจริต โดยใช้โทรศัพท์มือถือดังกล่าวส่งและรับวิทยุคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตนั้น ขอให้ลงโทษฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 จำเลยให้การรับสารภาพ เห็นว่า ที่ฟ้องระบุว่าจำเลยนำโทรศัพท์มือถือมาทำการปรับจูนและถือปี่คลื่นสัญญาณโทรศัพท์หมายเลข 9573336 ของผู้เสียหายแล้วใช้ทำการรับส่งวิทยุ

คมนาคม โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตนั้นก็เป็นเพียงการทำการรับส่งวิทยุคมนาคมโดยอาศัยคลื่นสัญญาณโทรศัพท์ของผู้เสียหายโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นการแย่งใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์ของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิของตนเอง จึงมิใช่เป็นการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปโดยทุจริต การกระทำของจำเลยตามฟ้องจึงไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพก็ตาม เมื่อการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ต้องพิพากษายกฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 185 วรรคหนึ่ง ประกอบด้วยมาตรา 215 และมาตรา 225 ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์นั้นไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา

ปัญหาต่อไปมีว่าควรรอกการลงโทษจำคุกให้จำเลยหรือไม่ เห็นว่าเมื่อฟ้องว่าจำเลยไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์แล้ว จำเลยยังคงมีความผิดฐานทำ มิ และใช้เครื่องวิทยุคมนาคม โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 มาตรา 6, 23 ซึ่งศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษปรับจำเลย 5,000 บาท เท่านั้น และโจทก์มิได้อุทธรณ์ในลักษณะขอให้เพิ่มเติมโทษจำเลยสูงขึ้น ปัญหาเรื่องควรรอกการลงโทษจำคุกหรือไม่ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยต่อไป ฎีกาของจำเลยฟังขึ้นบางส่วน

พิพากษาแก้เป็นว่าให้ยกฟ้องในความผิดฐานลักทรัพย์ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

หมายเหตุ

1) เป็นการแน่นอนที่โทรศัพท์มือถือของจำเลยก็ดี ของผู้เสียหายก็ดี ย่อมเป็นทรัพย์สินหรือทรัพย์สิน แต่สัญญาณโทรศัพท์ไม่ใช่ทรัพย์สินหรือทรัพย์สิน การนำโทรศัพท์มือถือมาปรับ จูน และก๊อปปี้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์แล้วใช้รับส่งวิทยุคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เสียหายหรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาต จึงมิใช่เป็นการลักทรัพย์ เพราะเป็นเพียงการทำการรับส่งวิทยุคมนาคมโดยอาศัยคลื่นสัญญาณโทรศัพท์ของผู้เสียหายหรือเป็นการแย่งใช้คลื่นสัญญาณโทรศัพท์ของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิอย่างศาลฎีกาว่า

2) แม้ในทางอาญาจำเลยจะไม่มีผิด แต่ในทางแพ่งก็ต้องถือว่าจำเลยกระทำต่อสิทธิของผู้เสียหายโดยไม่มีสิทธิ (sans droit) จึงเป็น “โดยผิดกฎหมาย” (unlawfully) ตาม ป.พ.พ. มาตรา 420 และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้เสียหาย คดีนี้โจทก์ฟ้องให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2498 และฐานลักทรัพย์ ศาลฎีกาเห็นว่าไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ ผู้เสียหายมิได้ฟ้องเป็นคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายเข้ามาด้วย เป็นตัวอย่างคดีอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงว่า แม้เป็นการล่วงละเมิดสิทธิผิดหน้าที่ต่อเอกชนทางแพ่งแต่ในทางอาญานั้นจำเลยไม่มีความผิด

พระราชบัญญัติ
การประกอบกิจการโทรคมนาคม
พ.ศ. ๒๕๔๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔

เป็นปีที่ ๕๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ พุทธศักราช ๒๔๗๗

(๒) พระราชบัญญัติโทรเลขและโทรศัพท์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“กิจการโทรคมนาคม” หมายความว่า กิจการโทรคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“การประกอบกิจการโทรคมนาคม” หมายความว่า การประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นผู้ให้บริการด้านกิจการโทรคมนาคมแก่บุคคลอื่นทั่วไป

“เลขหมายโทรคมนาคม” หมายความว่า ตัวเลข ตัวหนังสือ หรือสัญลักษณ์อื่นใดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ซึ่งใช้ระบุที่หมายในโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อการโทรคมนาคม

“โครงข่ายโทรคมนาคม” หมายความว่า กลุ่มของเครื่องโทรคมนาคมที่ต่อถึงกัน โดยตรง หรือโดยผ่านเครื่องชุมสายหรือเครื่องอื่นใด เพื่อการโทรคมนาคมระหว่างจุดหมายปลายทางที่กำหนดด้วยระบบสาย ระบบคลื่นความถี่ ระบบแสง ระบบแม่เหล็กไฟฟ้าอื่น ระบบใดระบบหนึ่งหรือหลายระบบรวมกัน

“เชื่อมต่อ” หมายความว่า การเชื่อมต่อระหว่างโครงข่ายโทรคมนาคมภายใต้ความตกลงทางเทคนิคและทางพาณิชย์เพื่อให้ผู้ใช้บริการของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมฝ่ายหนึ่งสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการหรือใช้บริการโทรคมนาคมของผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมอีกฝ่ายหนึ่งได้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติแต่งตั้งให้ปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัตินี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกประกาศกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้นเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

มาตรา ๗ ผู้ใดประสงค์จะประกอบกิจการโทรคมนาคมตามลักษณะและประเภทที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ

ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมให้มีสามแบบ ดังนี้

(๑) ใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ไม่มีโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นของตนเอง และเป็นกิจการที่มีลักษณะสมควรให้มีการบริการได้โดยเสรี ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบแล้ว คณะกรรมการต้องออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการได้

(๒) ใบอนุญาตแบบที่สอง ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มีหรือไม่มีโครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ให้บริการจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลหรือเป็นการประกอบกิจการที่ไม่มีผลกระทบ โดยนัยสำคัญต่อการแข่งขัน โดยเสรี

อย่างเป็นทางการ หรือต่อประโยชน์สาธารณะและผู้บริโภค ทั้งนี้ เมื่อผู้ประสงค์จะประกอบกิจการ ลักษณะดังกล่าวได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่คณะกรรมการประกาศ กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว คณะกรรมการต้องออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการได้

(๓) ใบอนุญาตแบบที่สาม ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่มี โครงข่ายเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ในการให้บริการแก่บุคคล ทั่วไปจำนวนมาก หรืออาจมีผลกระทบโดยนัยสำคัญต่อการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม หรืออาจ กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ หรือมีเหตุจำเป็นต้องคุ้มครองผู้บริโภคเป็นพิเศษ ทั้งนี้ เมื่อผู้ ประสงค์จะประกอบกิจการลักษณะดังกล่าวได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการเห็นสมควรให้ ออกใบอนุญาตแล้ว จึงจะประกอบกิจการได้

ผู้รับใบอนุญาตแบบที่หนึ่ง แบบที่สอง หรือแบบที่สาม จะมีสิทธิประกอบกิจการ โทรคมนาคมในลักษณะหรือประเภทใด รวมทั้งมีขอบเขตการให้บริการเพียงใด ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งต้องสอดคล้องกับลักษณะการประกอบกิจการของใบอนุญาตแต่ ละแบบที่กำหนดตามวรรคสอง และต้องคำนึงถึงการพัฒนากิจการให้บริการโทรคมนาคมที่ หลากหลาย รวมทั้งความเป็นธรรมในระหว่างผู้ประกอบกิจการด้วย

ในการยื่นขอรับใบอนุญาต ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องระบุว่าเป็นการขอรับใบอนุญาตแบบ ใด พร้อมทั้งต้องแจ้งลักษณะหรือประเภทกิจการโทรคมนาคมที่ประสงค์จะดำเนินการด้วย และถ้า ประสงค์จะเพิ่มการประกอบกิจการในลักษณะหรือประเภทอื่นภายหลังจากที่ได้รับอนุญาตแล้ว จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการ ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการจะ กำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตโดยเปิดเผยเป็นการ ทั่วไปเพื่อให้ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการได้ทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ขอรับ ใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต และหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตซึ่งจะต้องกำหนดให้ แตกต่างกันตามประเภทของใบอนุญาตตามมาตรา ๗ และสอดคล้องกับกิจการโทรคมนาคมแต่ละ ลักษณะและประเภท และต้องเป็นไปตามแนวทางการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ และการอนุญาตให้ ประกอบกิจการโทรคมนาคมที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมและแผนความถี่วิทยุ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ ขอรับใบอนุญาต วิธีการขอรับใบอนุญาต เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่ต้องใช้ในการอนุญาต วิธีการพิจารณาในการออกใบอนุญาต ระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตของคณะกรรมการ ขอบเขต การอนุญาตให้ประกอบกิจการ กรอบระยะเวลาขั้นสูงและขั้นต่ำที่จะอนุญาตให้ประกอบกิจการ รวมทั้งเงื่อนไขอื่นที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการ

ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์
ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอรับใบอนุญาตแบบที่สองและผู้ขอรับใบอนุญาตแบบที่สามต้องมีใช้เป็นคนต่าง
ด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว และต้องมีสัดส่วนการถือหุ้นของบุคคลผู้
มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น รวมทั้งต้องมีกรรมการ
ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันนิติบุคคลนั้นต้อง
เป็นผู้มีสัญชาติไทยด้วย ในการนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตสำหรับการ
ประกอบกิจการบางลักษณะหรือบางประเภทที่เป็นนิติบุคคลจะต้องกำหนดข้อห้ามการกระทำอัน
ใดที่มีลักษณะเป็นการครอบงำกิจการ โดยบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยอีกด้วยได้

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม

(๔) บุคคลผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการของผู้ขอรับใบอนุญาต
ต้องไม่เคยถูกศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายว่าด้วย
โทรเลขและโทรศัพท์ กฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคม หรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
ภายในระยะเวลาสองปีก่อนการยื่นคำขอรับใบอนุญาต

(๕) ผู้ขอรับใบอนุญาตแบบที่สามต้องมีแผนการลงทุนและแผนการให้บริการกิจการ
โทรคมนาคมที่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

(๖) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับการ
ขอรับใบอนุญาตแต่ละประเภทตามมาตรา ๗

มาตรา ๘ การประกอบกิจการโทรคมนาคมสำหรับใบอนุญาตแบบที่สาม ให้มี
ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตซึ่งต้องอยู่ในกรอบระยะเวลาขั้นสูงและขั้นต่ำตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด

การขอต่ออายุใบอนุญาตสำหรับใบอนุญาตแบบที่สาม ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอก่อน
วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาต
จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องพิจารณาและ
แจ้งคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

การยื่นคำขอต่อใบอนุญาตและการให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนดซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๘
ด้วย

การกำหนดระยะเวลาในการอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต ให้คณะกรรมการ
กำหนดโดยคำนึงถึงระยะเวลาตามแผนการลงทุน ขอบเขตการให้บริการ แนวทางการพัฒนากิจการ

ของผู้ขอรับใบอนุญาต การคุ้มครองผู้บริโภคที่จะได้รับการบริการโดยต่อเนื่อง และผลการประเมินการประกอบกิจการ

การประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ได้รับใบอนุญาตแบบที่หนึ่งหรือใบอนุญาตแบบที่สองให้กระทำได้ตลอดระยะเวลาที่ยังคงให้บริการ แต่เมื่อผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะเลิกกิจการต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวต้องปฏิบัติก่อนเลิกกิจการก็ได้

มาตรา ๑๐ ในการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม ถ้ากิจการโทรคมนาคมนั้นมีการใช้คลื่นความถี่ ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมด้วย

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตถูกเพิกถอนการใช้คลื่นความถี่ใด ให้ถือว่าถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมในส่วนที่ประกอบกิจการโดยใช้คลื่นความถี่นั้นด้วย

มาตรา ๑๑ ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่ ค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคมและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ จะต้องไม่เป็นภาระแก่ผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บริการโดยไม่สมเหตุผล

การกำหนดอัตราและหลักเกณฑ์ของค่าธรรมเนียมการใช้คลื่นความถี่ และค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคม ให้คณะกรรมการคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ความคุ้มค่า ความขาดแคลน และวิธีการจัดสรรทรัพยากรดังกล่าว

การกำหนดอัตราและหลักเกณฑ์ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมให้คณะกรรมการคำนึงถึงแบบของใบอนุญาต รายจ่ายในการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคมอันเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ ในการออกใบอนุญาตสำหรับกิจการโทรคมนาคมที่ต้องใช้เลขหมายโทรคมนาคมตามที่กำหนดในแผนเลขหมายโทรคมนาคม ให้คณะกรรมการกำหนดเลขหมายโทรคมนาคมสำหรับใช้ในการให้บริการหรือพื้นที่การให้บริการสำหรับการประกอบกิจการโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตด้วย

ผู้รับใบอนุญาตจะนำเลขหมายโทรคมนาคมออกให้บริการแก่บุคคลทั่วไปได้เฉพาะเลขหมายโทรคมนาคมที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตมิได้นำเลขหมายโทรคมนาคมตามที่ได้รับอนุญาตออกให้บริการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือนำเลขหมายโทรคมนาคมที่ไม่ได้รับอนุญาตออกให้บริการ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตหรือระงับการใช้เลขหมายโทรคมนาคมนั้นได้ โดยผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ไม่ได้

ในกรณีเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการ และเมื่อมีความพร้อมทางเทคนิค ให้คณะกรรมการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ให้ผู้ใช้บริการมีสิทธิใช้เลขหมายโทรคมนาคมเดิม เมื่อผู้ให้บริการต้องการเปลี่ยนผู้ให้บริการ สถานที่ หรือประเภทของบริการ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องด้วย

ภายใต้บังคับของมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ให้ข้อมูลผู้ใช้เลขหมายโทรคมนาคมแก่บุคคลที่ขอเข้าไปจัดทำรายนาม ผู้ใช้บริการ โดยคิดค่าใช้จ่ายได้เฉพาะค่าใช้จ่ายในการจัดข้อมูลให้เท่านั้น

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดเลขหมายโทรคมนาคม ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้ในการให้บริการ ในการจัดทำแผนเลขหมายโทรคมนาคมของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วย องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้มีเลขหมายโทรคมนาคมเพียงพอแก่การให้บริการ
- (๒) ให้มีการใช้เลขหมายโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
- (๓) แผนเลขหมายโทรคมนาคมต้องช่วยให้การจำแนกลักษณะและประเภทของบริการ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมเป็นไปโดยง่ายและชัดเจน
- (๔) ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมแผนเลขหมายโทรคมนาคมได้เฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็น เท่านั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดแผนเลขหมายโทรคมนาคมหรือให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม แผนเลขหมายโทรคมนาคมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะขอขยายการให้บริการ โดยการเพิ่ม จำนวนเลขหมายโทรคมนาคมสำหรับใช้ในการให้บริการหรือการขยายพื้นที่ให้บริการ ให้ยื่นคำขอ ต่อคณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า การเพิ่มจำนวนเลขหมายโทรคมนาคมหรือการขยาย พื้นที่ให้บริการจะเป็นประโยชน์สาธารณะ และไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดการแข่งขันการประกอบ กิจการโทรคมนาคมอย่างเป็นธรรม คณะกรรมการอาจพิจารณาอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาต ดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ในการนี้ ให้คณะกรรมการ พิจารณาและแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ และในการ อนุญาตให้คณะกรรมการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการโทรคมนาคมในส่วนที่อนุญาต ดังกล่าวเพิ่มขึ้นตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๕ ในการประกอบกิจการโทรคมนาคม ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม และตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาต ให้คณะกรรมการกำหนดสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบโดยเฉพาะของผู้รับใบอนุญาตให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแผนการให้บริการกิจการโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาต โดยอย่างน้อยต้องกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการเริ่มให้บริการ รายละเอียดของลักษณะหรือประเภทการให้บริการ อัตราค่าบริการ การให้บริการแจ้งข้อมูลผู้ใช้เลขหมายโทรคมนาคม และการอื่นที่จำเป็นในการให้บริการเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ในกรณีที่มีเหตุสำคัญเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือกฎหมายหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ให้คณะกรรมการมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขในการอนุญาตได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามเลขหมายโทรคมนาคมหรือตามพื้นที่ที่กำหนด ถ้าปรากฏต่อคณะกรรมการว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการให้บริการตามแผนการให้บริการกิจการโทรคมนาคมที่กำหนดเป็นเงื่อนไขการอนุญาตตามมาตรา

๑๕ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและคณะกรรมการเห็นว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อประโยชน์สาธารณะ ให้คณะกรรมการมีอำนาจถอนคืนเลขหมายโทรคมนาคมตามจำนวนที่กำหนด หรือจำกัดพื้นที่การให้บริการลงจากที่อนุญาตไว้แล้วได้ โดยผู้รับใบอนุญาตจะเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ มิได้

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดให้มีการบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และให้มีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการบริการโทรคมนาคมดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้น

(๒) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสำหรับสถานศึกษา สถานศึกษา สถานพยาบาล และหน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

(๓) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสาธารณะในบางลักษณะหรือบางประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนดแก่ผู้มีรายได้น้อย

(๔) จัดให้มีการให้บริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประกาศตามวรรคสองไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อให้ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตได้ทราบขอบเขตการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่งก่อนการยื่นคำขออนุญาตด้วย

การกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมตามมาตรา ๑๕ ต้องไม่ทำให้เกิดภาระเกินสมควรแก่การลงทุนของผู้รับใบอนุญาต และต้องให้มีการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกันในระหว่างผู้รับใบอนุญาตที่ประกอบกิจการ โทรคมนาคมในลักษณะและประเภทเดียวกัน

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตใดไม่สามารถจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๗ ได้ หรือในกรณีที่เห็นสมควรให้ผู้รับใบอนุญาตมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดให้มีบริการ โทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึง ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตนั้นต้องจัดสรรรายได้ที่ได้รับจากการให้บริการ โทรคมนาคมให้แก่กองทุนพัฒนากิจการ โทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม เพื่อนำไปดำเนินการจัดให้มีการบริการ โทรคมนาคมตามมาตรา ๑๗

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดมาตรการใด ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับใบอนุญาตรายใหม่มีโอกาสให้บริการ โทรคมนาคมในท้องที่ใดแข่งขันกับผู้รับใบอนุญาตรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรมได้

มาตรา ๒๐ ผู้รับใบอนุญาตจะพักหรือหยุดการให้บริการ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้รับใบอนุญาตจะปฏิเสธการให้บริการแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรไม่ได้

มาตรา ๒๑ การประกอบกิจการ โทรคมนาคม นอกจากต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้าแล้ว ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการเฉพาะตามลักษณะการประกอบกิจการ โทรคมนาคมมิให้ผู้รับใบอนุญาตกระทำการอย่างใดอันเป็นการผูกขาด หรือลด หรือจำกัดการแข่งขันในการให้บริการกิจการ โทรคมนาคมในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การอุดหนุนการบริการ
- (๒) การถือครองธุรกิจให้บริการประเภทเดียวกัน
- (๓) การใช้อำนาจทางการตลาดที่ไม่เป็นธรรม
- (๔) พฤติกรรมกีดกันการแข่งขัน
- (๕) การคุ้มครองผู้ประกอบการรายย่อย

มาตรา ๒๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องรายงานให้เลขานุการทราบ โดยไม่ชักช้าเมื่อมีเหตุการณ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้รับใบอนุญาตได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจนอาจเกิดปัญหาในการให้บริการ โทรคมนาคม
- (๒) ผู้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการ โทรคมนาคมอื่นนอกจากกิจการที่ได้รับอนุญาต

(๓) ผู้รับใบอนุญาตจะทำสัญญาให้บุคคลอื่นมีอำนาจทั้งหมดหรือบางส่วนในการบริหารงานของผู้รับใบอนุญาต

(๔) ผู้รับใบอนุญาตกระทำหรือถูกระทำอันมีลักษณะเป็นการครอบงำกิจการหรือถูกครอบงำกิจการตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(๕) กรณีใด ๆ ที่มีหรืออาจจะมีผลกระทบต่อการประกอบกิจการหรือการให้บริการของผู้รับใบอนุญาตตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การรายงานตาม (๒) และ (๓) ผู้รับใบอนุญาตต้องกระทำก่อนดำเนินการสำหรับกรณีตาม (๑) (๔) และ (๕) ให้รายงานทันทีที่มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น

เมื่อเลขาธิการได้รับรายงานตามวรรคสองให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการโดยเร็ว ในการนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับใบอนุญาตต้องปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

มาตรา ๒๓ คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีระบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานการใช้บริการโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถตรวจสอบได้

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่การประกอบกิจการโทรคมนาคมบางลักษณะหรือบางประเภท มีเทคโนโลยีเฉพาะด้านซึ่งไม่อาจนำบทบัญญัติในหมวดนี้ไปใช้บังคับให้สอดคล้องกับการประกอบกิจการโทรคมนาคมนั้นได้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขสำหรับการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคมนั้นได้

การกำหนดเงื่อนไขการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๒

การใช้และเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม

มาตรา ๒๕ ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคม มีหน้าที่ให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของตนกับของผู้รับใบอนุญาตรายอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมต้องยินยอมให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นใช้โครงข่ายโทรคมนาคมของตนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

การปฏิเสธไม่ให้ใช้โครงข่ายโทรคมนาคมให้กระทำได้เฉพาะกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) โครงข่ายโทรคมนาคมที่มีอยู่ไม่เพียงพอแก่การให้ผู้รับใบอนุญาตรายอื่นใช้โครงข่ายโทรคมนาคม

(๒) การใช้โครงข่ายโทรคมนาคมมีปัญหาทางเทคนิคที่อาจก่อให้เกิดการรบกวนกิจการโทรคมนาคมหรือเป็นเหตุขัดขวางการโทรคมนาคม

(๓) กรณีอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมซึ่งปฏิเสธไม่ให้ใช้โครงข่าย
โทรคมนาคมตามวรรคสามมีหน้าที่พิสูจน์ถึงเหตุแห่งการปฏิเสธนั้น

การเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล
และเป็นธรรมต่อผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมกับผู้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่าย
โทรคมนาคมและต้องให้มีความเท่าเทียมกันในระหว่างผู้ใช้หรือผู้เชื่อมต่อโครงข่าย
โทรคมนาคมทุกราย

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คณะกรรมการจัดให้
มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีการปฏิเสธไม่ให้ใช้โครงข่ายโทรคมนาคมหรือมีข้อที่ตกลงกัน
ไม่ได้ ในการเจรจาทำสัญญาการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม คู่กรณีมีสิทธิร้องขอให้
คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีกรณีจำเป็นคณะกรรมการ
อาจสั่งให้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมไปพลางก่อนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
คณะกรรมการกำหนดได้

มาตรา ๒๗ สัญญาเกี่ยวกับการใช้หรือการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมจะต้องมี
ข้อกำหนดในลักษณะดังนี้

- (๑) ไม่ทำให้ผู้ใช้บริการเสียประโยชน์
- (๒) ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ แบ่งแยก หรือกีดกันผู้รับใบอนุญาตรายอื่น
- (๓) ข้อกำหนดทางเทคนิค ณ จุดที่มีการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมต้อง
ชัดเจน มีความเป็นไปได้ทางเทคนิค และไม่ก่อให้เกิดภาระแก่ผู้ใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่าย
โทรคมนาคมเกินสมควร
- (๔) มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ใช้หรือผู้เชื่อมต่อโครงข่าย
โทรคมนาคมและผู้ให้ใช้หรือผู้ให้เชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่ชัดเจน
- (๕) การกำหนดอัตราค่าตอบแทนการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมตาม
หลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๕ วรรคห้า
- (๖) ลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้ผู้รับใบอนุญาตที่เป็นเจ้าของโครงข่ายโทรคมนาคมต้องจัดส่งสำเนาสัญญาให้กับ
คณะกรรมการภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการลงนามในสัญญา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า
ข้อกำหนดในสัญญาดังกล่าวไม่เป็นไปตามลักษณะในวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้
ดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้รับใบอนุญาตที่เป็นเจ้าของโครงข่ายโทรคมนาคม
ไม่ยินยอมแก้ไขสัญญาให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้นำความในมาตรา ๖๕ มาใช้

บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าผู้ขอใช้หรือผู้ขอเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นผู้ไม่ยินยอมแก้ไข สัญญานั้น ให้ถือว่าสัญญาดังกล่าวตกเป็นโมฆะ

มาตรา ๒๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งข้อมูลที่ถูกต้องและจำเป็นในการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมให้ผู้ขอรับใบอนุญาตรายอื่นซึ่งเป็นผู้ขอใช้หรือผู้ขอเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมทราบ และต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้การใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตรายอื่นนั้นไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขโครงข่ายโทรคมนาคมที่มีผลกระทบต่อการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคม ผู้รับใบอนุญาตที่มีโครงข่ายโทรคมนาคมจะต้องประกาศให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงแก้ไขดังกล่าวเป็นการล่วงหน้าโดยให้ระยะเวลาที่สมควร แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่าหกเดือน

มาตรา ๒๙ ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นเจ้าของโครงข่ายโทรคมนาคมต้องเปิดเผยสัญญาการใช้หรือการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมเป็นการทั่วไปตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่สภาพทางเศรษฐกิจหรือสังคมเปลี่ยนแปลงไป หรือมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้อัตราค่าตอบแทนการใช้หรือการเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมที่กำหนดในสัญญานั้นไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในระหว่างผู้รับใบอนุญาตเป็นเหตุให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องรับภาระเกินสมควร ผู้รับใบอนุญาตซึ่งเป็นผู้สัญญาจะขอปรับปรุงอัตราค่าตอบแทนดังกล่าวต่อคณะกรรมการก็ได้ ในการอนุญาตให้คณะกรรมการคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อผู้ใช้บริการประกอบด้วย

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติที่อาจเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม หรือเพื่อการดำเนินการให้เป็นประโยชน์สาธารณะเป็นส่วนรวม เมื่อรัฐบาลร้องขอต่อคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้มีการใช้หรือเชื่อมต่อโครงข่ายโทรคมนาคมระหว่างผู้รับใบอนุญาตและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ

หมวด ๓

มาตรฐานของโครงข่ายโทรคมนาคมและอุปกรณ์

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดประเภทของโครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคมหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมที่มีผลต่อการให้บริการโทรคมนาคมต้องมีมาตรฐานทางเทคนิคตามที่กำหนดได้

คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดให้อุปกรณ์ที่ใช้ในโครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคมหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมบางประเภทต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานก่อนนำมาใช้ในการให้บริการโทรคมนาคมได้

มาตรา ๓๓ ผู้รับใบอนุญาตต้องบำรุงรักษา ซ่อมแซม และแก้ไขปรับปรุงโครงข่าย โทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคม และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมที่ผู้รับใบอนุญาต นำมาใช้ในการให้บริการโทรคมนาคมเพื่อให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานทางเทคนิคตามที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๓๒

มาตรา ๓๔ ผู้รับใบอนุญาตแบบที่สามต้องมีวิศวกรซึ่งมีคุณสมบัติและมีจำนวนตามที่ คณะกรรมการกำหนด เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินบริการโทรคมนาคม การติดตั้ง ตรวจสอบ และบำรุงรักษา โครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคม และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการ โทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นไปตามมาตรฐานทางเทคนิค

มาตรา ๓๕ ให้สำนักงานมีอำนาจรับทำการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานของอุปกรณ์ ที่ใช้ในโครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคม และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคมตาม ประกาศของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือกรณีที่มีการร้องขอจากบุคคลใดที่ ประสงค์จะให้มีการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน

การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๖ ผู้ใดประสงค์จะทำการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานให้จัดตั้งเป็นหน่วย ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานของอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคม และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจการโทรคมนาคม ซึ่งต้องเป็นนิติบุคคลและต้องได้รับใบอนุญาตจาก คณะกรรมการ

คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต การยื่นคำขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต อายุ ใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หน่วยตรวจสอบและรับรองต้องมีผู้ตรวจสอบซึ่งมีคุณสมบัติและมีจำนวนตามที่ คณะกรรมการกำหนด

ในการอนุญาตให้จัดตั้งหน่วยตรวจสอบและรับรอง คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามควรแก่กรณีก็ได้

การเรียกเก็บค่าบริการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานของผู้ได้รับใบอนุญาตตามวรรค หนึ่งให้เป็นไปตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๗ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้ง หน่วยตรวจสอบและรับรอง

(๑) ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งหน่วยตรวจสอบและรับรองขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ใน ประกาศที่ออกตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง

(๒) หน่วยตรวจสอบและรับรองดำเนินการตรวจสอบ รายงานผลการตรวจสอบ หรือรับรองโดยไม่สุจริต

(๓) การตรวจสอบ การรายงานผลตรวจสอบ หรือการรับรองเป็นไปโดยล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จนเป็นเหตุให้ผู้ขอรับการตรวจสอบ ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๔) หน่วยตรวจสอบและรับรองมีผู้ตรวจสอบซึ่งมีคุณสมบัติหรือมีจำนวนไม่ครบตามที่คณะกรรมการกำหนด

การเพิกถอนใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุกระทบกระเทือนการรับรองมาตรฐาน ที่หน่วยตรวจสอบและรับรองได้ดำเนินการไปแล้วก่อนที่จะถูกเพิกถอนใบอนุญาต เว้นแต่การรับรองมาตรฐานที่ไม่สุจริต หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด คณะกรรมการอาจพิจารณาตั้งเพิกถอนการรับรองมาตรฐานนั้นได้

ในกรณีที่ผู้ใดได้รับความเสียหายจากการรับรองมาตรฐานที่ถูกเพิกถอนตามวรรคสอง ถ้าผู้นั้นมิได้ร่วมกระทำทุจริตด้วย ให้หน่วยตรวจสอบและรับรองที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตมีหน้าที่ชดเชยความเสียหายที่ผู้นั้นได้รับด้วย

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่โครงข่ายโทรคมนาคม เครื่องโทรคมนาคม หรืออุปกรณ์อื่นใดของผู้รับใบอนุญาตใช้งานไม่ได้ ทำงานไม่เป็นไปตามปกติ ก่อให้เกิดการรบกวนกิจการโทรคมนาคม หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในประกาศที่ออกตามมาตรา ๓๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตแก้ไข ปรับปรุง หรือระงับการใช้โครงข่ายโทรคมนาคมหรืออุปกรณ์นั้นได้

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการด้วย โดยอนุโลม

หมวด ๔

สิทธิของผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๓๙ ในการดำเนินการให้บริการโทรคมนาคม ถ้าผู้รับใบอนุญาตมีเหตุต้องปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดและจำเป็นต้องใช้สิทธิตามมาตรานี้ ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดทำแผนผังแสดงรายละเอียดของลักษณะทิศทาง และแนวเขตในการปักหรือตั้งเสา เดินสาย วางท่อ และการติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใด เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ

เมื่อคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) เดินสาย หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคม ที่ต้องกระทำบนหรือตามเสา ท่อ หรือสิ่งก่อสร้างใดที่ใช้งานในลักษณะทำนองเดียวกันของผู้รับใบอนุญาตราย

อื่นหรือของหน่วยงานของรัฐหรือของผู้ให้บริการสาธารณูปโภคใดได้ โดยผู้รับใบอนุญาตรายอื่นหรือหน่วยงานของรัฐนั้นจะปฏิเสธมิให้ดำเนินการมิได้ แต่อาจเรียกค่าใช้จ่ายได้เท่าที่จำเป็น

(๒) ปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคมในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน โดยต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินนั้นทราบก่อน และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินนั้นกำหนด

(๓) ปักหรือตั้งเสา หรือเดินสาย วางท่อ หรือติดตั้งอุปกรณ์ประกอบใดในการให้บริการโทรคมนาคมในที่ดินของบุคคลอื่น โดยต้องทำความตกลงกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นตามแนวทางที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่อาจดำเนินการตามวรรคสองได้ เพราะเหตุที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือมีการเรียกค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนสูงเกินกว่าปกติในสภาพการใช้ประโยชน์เช่นนั้น ผู้รับใบอนุญาตอาจร้องขอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตเป็นกรณีจำเป็นอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ และไม่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินนั้นเกินสมควร ให้คณะกรรมการมีอำนาจแจ้งการใช้ที่ดินหรือทรัพย์สินเพื่อการนั้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สิน หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินอื่นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยต้องแจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำด้วย

ผู้ได้รับแจ้งตามวรรคสามอาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรใช้ที่ดินหรือทรัพย์สินเพื่อการนั้นหรือการดำเนินการดังกล่าวจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือทรัพย์สินไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่คณะกรรมการได้แจ้งตามวรรคสาม และผู้รับใบอนุญาตได้จ่ายค่าตอบแทนการใช้ที่ดินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๔๐ แล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิใช้ที่ดินหรือทรัพย์สินเพื่อดำเนินการตามวรรคสองได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งต้องไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญหรือไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติและไม่ทำให้การใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นลดลงจนเกินสมควรแก่เหตุด้วย

มาตรา ๔๐ ผู้รับใบอนุญาตต้องจ่ายค่าตอบแทนการใช้ที่ดินตามมาตรา ๓๕ ตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สิน หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินไม่ยอมรับค่าตอบแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาตวางเงินค่าตอบแทนต่อคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้รับใบอนุญาตหรือเจ้าของที่ดินหรือเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินที่ไม่พอใจในจำนวนค่าตอบแทนที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้

มาตรา ๔๑ เมื่อได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สินหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดแล้ว ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิจึงสายผ่านไปเหนือหรือข้ามที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือของบุคคลอื่นใดได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอม ถ้าการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นเหตุทำให้เกิดกระทบกระเทือนการใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินหรือทรัพย์สิน หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินอาจแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตจึงสายไปในบริเวณที่ไม่กระทบกระเทือนการใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนได้ และถ้าได้รับความเสียหายจากการดำเนินการให้มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้รับใบอนุญาตได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง (๑) ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ ผู้รับใบอนุญาตอาจเข้าไปในที่ดินที่มีโครงข่ายโทรคมนาคม เสาสาย ท่อหรืออุปกรณ์ที่อยู่ในที่ดินนั้น เพื่อทำการตรวจสอบ บำรุงรักษา ซ่อมแซมหรือป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ โดยต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ครอบครองที่ดินนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่กรณีมีเหตุฉุกเฉินจำเป็นต้องแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ผู้รับใบอนุญาตอาจเข้าไปในที่ดินเพื่อดำเนินการแก้ไขได้ทันที

ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นอันเนื่องมาแต่การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายนั้นจากผู้รับใบอนุญาตได้

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่อุปกรณ์ของผู้ให้บริการโทรคมนาคมก่อให้เกิดการรบกวนทางโทรคมนาคมหรืออาจทำให้โครงข่ายโทรคมนาคมหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจการโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตเสียหาย ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหนังสือแจ้งให้ผู้บริการนั้นเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขปรับปรุงอุปกรณ์ดังกล่าวได้ภายในเวลาอันสมควร

ในกรณีที่ผู้ให้บริการไม่ดำเนินการตามหนังสือแจ้งตามวรรคหนึ่ง และการใช้อุปกรณ์นั้นยังก่อให้เกิดการรบกวนทางโทรคมนาคม หรืออาจทำให้โครงข่ายโทรคมนาคมหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจการของผู้รับใบอนุญาตเสียหาย ผู้รับใบอนุญาตจะระงับการให้บริการโทรคมนาคมแก่ผู้บริการรายนั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าผู้บริการจะดำเนินการให้เป็นไปตามหนังสือแจ้งก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ผู้รับใบอนุญาตจะระงับการให้บริการโทรคมนาคมนั้นโดยทันที แล้วแจ้งให้ทราบในภายหลังก็ได้

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่ง
โครงข่ายโทรคมนาคม เสา สาย ท่อ อุปกรณ์รับส่ง หรืออุปกรณ์อื่นใดที่ใช้ในการให้บริการ
โทรคมนาคม หรือสถานีให้บริการโทรคมนาคม

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดมาตรการคุ้มครองสิ่งต่าง
ๆ ตามวรรคหนึ่งได้ตามความจำเป็น

หมวด ๕

สิทธิของผู้ใช้บริการ

มาตรา ๔๕ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาแต่การให้บริการโทรคมนาคม
ของผู้รับใบอนุญาต ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการได้ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อสำนักงาน

หนังสือร้องเรียนตามวรรคหนึ่งต้องระบุข้อเท็จจริงที่แจ้งชัด และถ้ามีเอกสารหลักฐานที่
เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวก็ให้ส่งไปพร้อมหนังสือแนบด้วย

ในระหว่างการพิจารณาคำร้องเรียนของคณะกรรมการ ถ้าผู้ร้องเรียนร้องขอให้
คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณากำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการใดเพื่อแก้ไขเยียวยาความ
เสียหายให้แก่ผู้ร้องเรียนเป็นการชั่วคราวได้

มาตรา ๔๖ ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับ
แต่วันที่ได้รับหนังสือร้องเรียน โดยต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดง
พยานหลักฐานของตน ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าผู้รับใบอนุญาตกระทำการโดยฝ่าฝืนกฎหมาย
เงื่อนไขการอนุญาต สัญญาการให้บริการ หรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานการให้บริการที่ดี ให้
คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่ผู้ใช้บริการเห็นว่าผู้รับใบอนุญาตเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือ
ค่าบริการสูงกว่าอัตราขั้นสูงที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๕๕ หรือสูงกว่าที่เรียกเก็บจาก
ผู้ใช้บริการรายอื่นที่ใช้บริการโทรคมนาคมในลักษณะหรือประเภทเดียวกัน หรือเห็นว่าผู้รับ
ใบอนุญาตเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการโดยไม่ถูกต้อง ผู้ใช้บริการมีสิทธิขอทราบข้อมูล
เกี่ยวกับการให้บริการของตนจากผู้รับใบอนุญาตได้

ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งข้อมูลตามวรรคหนึ่งให้ผู้ใช้บริการทราบภายในเวลาอันสมควร
แต่ทั้งนี้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันร้องขอ และในกรณีที่ผู้ใช้บริการร้องขอ ผู้รับใบอนุญาตต้อง
จัดทำเอกสารรับรองข้อมูลที่ถูกต้องให้แก่ผู้ใช้บริการด้วย โดยจะคิดค่าตอบแทนเพื่อการนั้นจาก
ผู้ใช้บริการก็ได้ แต่ค่าตอบแทนจะต้องไม่สูงกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ
กำหนด

มาตรา ๔๘ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้รับใบอนุญาตเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือ
ค่าบริการในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๔๗ วรรคหนึ่ง ผู้ใช้บริการมีสิทธิร้องเรียนต่อ
คณะกรรมการได้และให้นำความในมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับแก่กรณีนี้โดยอนุโลม

ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่พิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อยืนยันความถูกต้องของการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ

มาตรา ๔๘ ผู้ใช้บริการมีสิทธินำเครื่องโทรคมนาคมของตนมาใช้ในการรับบริการจากผู้รับใบอนุญาตได้

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการนำเครื่องโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการมาใช้กับระบบการให้บริการของผู้รับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ในการให้บริการโทรคมนาคมผู้รับใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขการให้บริการโดยบังคับให้ผู้ใช้บริการต้องใช้เครื่องโทรคมนาคมของผู้รับใบอนุญาตหรือตามผู้รับใบอนุญาตกำหนดมิได้ เว้นแต่การให้บริการโทรคมนาคมในประเภทใดที่มีความจำเป็นทางเทคนิคต้องใช้เครื่องโทรคมนาคมที่ผู้รับใบอนุญาตกำหนด ทั้งนี้ ผู้รับใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขเช่นนั้นได้เมื่อคณะกรรมการได้ให้ความเห็นชอบแล้วแต่การกำหนดประเภทเครื่องโทรคมนาคมเช่นนั้นไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ให้บริการที่สามารถจัดหาเครื่องโทรคมนาคมตามประเภทที่กำหนดมาใช้ในการรับบริการได้เอง ในการนี้ ผู้รับใบอนุญาตจะปฏิเสธการให้บริการหรือการเชื่อมกับระบบการให้บริการแก่ผู้ให้บริการมิได้

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้ให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลสิทธิในความเป็นส่วนตัว และเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคม

ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรการที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง เมื่อพบว่ามิบุคคลใดกระทำการละเมิดสิทธิของผู้ใช้บริการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาตหรือคณะกรรมการดำเนินการเพื่อระงับการกระทำดังกล่าว และแจ้งให้ผู้ให้บริการทราบโดยเร็ว

หมวด ๖

สัญญาให้บริการโทรคมนาคม

มาตรา ๕๑ สัญญาระหว่างผู้รับใบอนุญาตกับผู้ให้บริการโทรคมนาคม และเงื่อนไขใด ๆ เกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคมที่ผู้รับใบอนุญาตจะกำหนดขึ้น รวมทั้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือเงื่อนไขดังกล่าว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

สัญญาและเงื่อนไขที่คณะกรรมการจะให้ความเห็นชอบได้น้อยจะต้อง

(๑) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับใบอนุญาตและผู้ให้บริการที่ชัดเจนและเป็นธรรม

(๒) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานการให้บริการของผู้รับใบอนุญาต

(๓) มีข้อกำหนดเกี่ยวกับประเภทและขอบเขตค่าใช้จ่ายในการให้บริการอย่างครบถ้วนเป็นธรรม และจะต้องมีข้อกำหนดรับรองการไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่กำหนดไว้

(๔) ไม่มีข้อกำหนดที่เป็นการจำกัดการใช้ประโยชน์ของผู้ใช้บริการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๕) ไม่มีข้อกำหนดที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ แบ่งแยก หรือกีดกันผู้ให้บริการหรือไม่เป็นธรรมแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

เมื่อผู้รับใบอนุญาตได้รับความเห็นชอบในสัญญาหรือเงื่อนไขใด ๆ แล้ว ให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิในสัญญาหรือเงื่อนไขนั้น ไปใช้กับผู้ให้บริการได้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของสัญญาและเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคมได้ และจะกำหนดยกเว้นให้สัญญาหรือเงื่อนไขในเรื่องใดไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก็ได้

ในกรณีที่มีกฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์ทำสัญญาเกี่ยวกับการให้บริการโทรคมนาคมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคไว้เป็นประการใด ให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมายดังกล่าวด้วย

มาตรา ๕๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการเผยแพร่แบบสัญญาและการกำหนดเงื่อนไขในการให้บริการของตนเป็นการทั่วไปตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด และต้องแสดงไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ที่ทำการของผู้รับใบอนุญาตเพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตได้โฆษณายืนยันมาตรฐานคุณภาพการให้บริการโทรคมนาคมของตนไว้ ให้เป็นหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ได้โฆษณาไว้

ถ้าผู้รับใบอนุญาตให้บริการโทรคมนาคมไม่เป็นไปตามที่ได้โฆษณาไว้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขให้ตรงตามที่โฆษณาได้

มาตรา ๕๔ สัญญาหรือความตกลงใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบกิจการและการให้บริการโทรคมนาคมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ถ้าผู้รับใบอนุญาตจะทำกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และบุคคลหรือนิติบุคคลที่อยู่ในต่างประเทศ รวมทั้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกสัญญาหรือความตกลงดังกล่าว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นการจัดซื้อจัดจ้างตามปกติ

ผู้รับใบอนุญาตต้องส่งมอบสำเนาสัญญาหรือความตกลงที่ทำกับรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และบุคคลหรือนิติบุคคลที่อยู่ในต่างประเทศทุกฉบับตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันทำสัญญาหรือความตกลงดังกล่าว เว้นแต่สัญญาหรือความตกลงเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง หรือสัญญาหรือความตกลงที่คณะกรรมการประกาศกำหนดยกเว้นไม่ต้องส่งให้คณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าสัญญาหรือความตกลงใดได้กระทำขึ้นโดยไม่ได้รับความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือมีการดำเนินการใดที่แตกต่างไปจากความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ถ้าผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือเป็นเหตุแห่งการเพิกถอนใบอนุญาต

หมวด ๗

ค่าธรรมเนียมและค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม

มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดประเภทและอัตราขั้นสูงของค่าธรรมเนียมและค่าบริการที่ผู้รับใบอนุญาตจะเรียกเก็บจากผู้ให้บริการตามลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคมที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ

มาตรา ๕๖ การกำหนดอัตราขั้นสูงของค่าธรรมเนียมและค่าบริการตามมาตรา ๕๕ จะต้อง

- (๑) มีวิธีการคำนวณที่ชัดเจน
- (๒) เป็นอัตราที่ยุติธรรมแก่ผู้รับใบอนุญาตและผู้ให้บริการ
- (๓) ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ แยกแยะ หรือกีดกันผู้ให้บริการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด

มาตรา ๕๗ ผู้รับใบอนุญาตแต่ละรายจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการนอกเหนือหรือเกินกว่าอัตราขั้นสูงที่คณะกรรมการกำหนดในมาตรา ๕๕ ไม่ได้ และต้องไม่เป็นการกำหนดอัตราในลักษณะที่เป็นการกีดกันทางการค้า ซึ่งจะมีผลเป็นการจำกัดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม โดยจะต้องเรียกเก็บจากผู้ให้บริการของตนในอัตราเดียวกันสำหรับบริการโทรคมนาคมลักษณะหรือประเภทเดียวกัน

คณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการสำหรับการให้บริการข้อมูลข่าวสารและความรู้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมความรู้ของประชาชนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๘ ผู้รับใบอนุญาตจะเรียกเก็บเงินประกันหรือเงินอื่นที่มีลักษณะเป็นการเรียกเก็บล่วงหน้ามิได้

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้ของผู้รับใบอนุญาต ให้ถือว่าเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ

บทบัญญัติมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับสัญญาให้บริการโทรคมนาคมที่ทำขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๙ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการเผยแพร่อัตราค่าธรรมเนียมและค่าบริการของตนเป็นการทั่วไปและต้องแจ้งให้ผู้ให้บริการทุกรายทราบตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด และต้องแสดงอัตราดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ที่ทำการของผู้รับใบอนุญาตเพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้

ในกรณีที่เห็นสมควรคณะกรรมการอาจกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีระบบแจ้งอัตราค่าบริการและค่าธรรมเนียมให้ผู้ใช้บริการได้ทราบล่วงหน้าก่อนการใช้บริการแต่ละครั้งเมื่อผู้ให้บริการต้องการก็ได้ ทั้งนี้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่สภาพทางเศรษฐกิจหรือสังคมเปลี่ยนแปลงไป หรือมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้อัตราขั้นสูงของค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๕๕ ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในระหว่างผู้รับใบอนุญาต หรือเป็นเหตุให้ผู้ให้บริการต้องรับภาระเกินสมควร โดยไม่เป็นธรรม คณะกรรมการอาจพิจารณาปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการดังกล่าวให้เหมาะสมก็ได้

หมวด ๘

การกำกับดูแล

มาตรา ๖๑ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ประกอบการของผู้รับใบอนุญาตในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบกิจการ สมุดบัญชี เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกระทำใดที่อาจเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดในใบอนุญาต

(๒) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงแล้วรายงานต่อคณะกรรมการในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเพราะเหตุไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่กำหนดเป็นเงื่อนไขการอนุญาต

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

เมื่อได้เข้าไปและลงมือตรวจสอบตามวรรคหนึ่งแล้วยังดำเนินการไม่เสร็จ จะกระทำต่อไปในเวลาหลังพระอาทิตย์ตก หรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา นี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวต้องกำหนดตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะใช้อำนาจหน้าที่ตามมาตรา นี้ และต้องกำหนดเหตุผลและความจำเป็นที่จะมีสิทธิใช้อำนาจหน้าที่ตามมาตรา นี้ในแต่ละกรณีด้วย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ หรือเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อป้องกันประโยชน์สาธารณะ คณะกรรมการอาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าครอบครองและใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของผู้รับใบอนุญาตเพื่อดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนเป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ผู้รับใบอนุญาต หรือพนักงานของผู้รับใบอนุญาตกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อกำหนดนั้นได้จนกว่าเหตุฉุกเฉินหรือความจำเป็นนั้นจะสิ้นสุดลง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับใบอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายนั้นจากสำนักงานได้ตามความเป็นธรรม

หมวด ๕

การบังคับทางปกครอง

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่ปรากฏแก่เลขาธิการว่าผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕ วรรคห้า มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ วรรคสอง หรือวรรคสาม มาตรา ๑๓ วรรคสอง มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๕ วรรคสาม มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๕๙ ให้เลขาธิการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตซึ่งได้รับคำสั่งจากเลขาธิการตามมาตรา ๖๔ ไม่พอใจในคำสั่งดังกล่าว ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการตามมาตรา ๖๔ และพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๕ หรือคณะกรรมการวินิจฉัยขึ้นตามคำสั่งเลขาธิการเมื่อเลขาธิการได้มีหนังสือเตือนแล้วยังไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้เลขาธิการพิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าสองหมื่นบาทต่อวัน

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตยังเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามการให้ถูกต้อง หรือฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือกรณีที่มีความเสียหายร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ ให้คณะกรรมการมีอำนาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้

การกำหนดให้การกระทำความผิดกรณีใดต้องถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้
 เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๗ ผู้ใดประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือใช้คลื่นความถี่
 ในการประกอบกิจการโทรคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษดังนี้

(๑) ถ้าการกระทำความผิดเป็นการประกอบกิจการซึ่งกำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตแบบที่
 หนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๒) ถ้าการกระทำความผิดเป็นการประกอบกิจการซึ่งกำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตแบบที่
 สอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ถ้าการกระทำความผิดเป็นการประกอบกิจการซึ่งกำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตแบบที่
 สามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ศาลสั่งริบ
 เครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งใด ๆ ที่ใช้ในการนั้นเสียทั้งสิ้น

มาตรา ๖๘ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดขยายการให้บริการโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๔
 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๙ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ
 ปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีที่กระทำความผิดซ้ำต้องระวางโทษเป็น
 ทวิคูณ

มาตรา ๗๐ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๑
 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๑ ผู้ใดทำการตรวจสอบหรือรับรองมาตรฐานของอุปกรณ์ที่ใช้ในการ
 โทรคมนาคมโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับ
 ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งหน่วยตรวจสอบและรับรองมาตรฐานของอุปกรณ์ที่ใช้ในการ
 โทรคมนาคม ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดมาตรา ๓๖ วรรคสี่ ต้องระวางโทษ
 ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๗๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แต่ไม่มีผลทำให้ระบบโทรคมนาคม
 ขัดข้อง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า ทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเครื่องหมาย
 หุ่นหรือสิ่งอื่นใดที่กำหนดไว้เพื่อการคุ้มครองระบบโทรคมนาคมตามมาตราการที่คณะกรรมการ

ประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๔ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ เพื่อดักจับไว้ ใช้ประโยชน์ หรือเปิดเผยข้อความข่าวสาร หรือข้อมูลอื่นใดที่มีการสื่อสารทางโทรคมนาคมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๕ ผู้ใดไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือเรียกตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๖ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๗ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ให้คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ และในการนี้คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการเปรียบเทียบปรับแทนได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือกำหนดเงื่อนไขประการใดในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการก็ได้

ในกรณีที่การกระทำความผิดปรากฏต่อพนักงานสอบสวน และผู้กระทำความผิดยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการเพื่อการดำเนินการพิจารณาเปรียบเทียบปรับโดยเร็ว

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๗๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคลให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๙ ให้คณะกรรมการดำเนินการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามลักษณะและประเภทของการประกอบกิจการ ขอบเขตการให้บริการ รวมทั้งสิทธิต่าง ๆ ในการให้บริการโทรคมนาคมเท่าที่อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตตามมาตรา ๘

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบกิจการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับบริการอยู่เดิม และการพัฒนาเพื่อให้มีการบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพหรือการอื่นใด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งพระราชบัญญัตินี้

ให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย แจ้งรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการ โทรคมนาคมให้คณะกรรมการทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้การสื่อสารแห่งประเทศไทยและองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยประกอบกิจการ โทรคมนาคมต่อไปได้

มาตรา ๘๐ ในการประกอบกิจการโทรคมนาคมของการสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗๕ ถ้าหน่วยงานดังกล่าวได้มีการให้อุญาต สัมปทาน หรือสัญญาแก่ผู้ใดเป็นผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาผู้นั้นยังคงมีสิทธิประกอบกิจการโทรคมนาคมตามขอบเขตและสิทธิที่มีอยู่เดิมตามที่ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นต่อไป จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

การประกอบกิจการโทรคมนาคมของผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาตามวรรคหนึ่ง ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดบนพื้นฐานของหลักการการแข่งขันโดยเสรีและอย่างเป็นธรรม ในการนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นมีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย และในการกระทำความผิดใดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ถือเป็นเหตุให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้ ถ้าเป็นการกระทำของผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้นได้

การทำความตกลงเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา โดยมีใช่เป็นการลดหรือจำกัดสิทธิในการประกอบกิจการโทรคมนาคมตามระยะเวลาที่เหลืออยู่ของการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น มิให้ถือว่าเป็นการกระทำที่มีผลกระทบกระเทือนความสมบูรณ์ของการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาดังกล่าว

ในกรณีที่ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญารายใดทำความตกลงกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เพื่อเปลี่ยนการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น เป็นการได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการออกใบอนุญาตให้กับผู้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญานั้น โดยให้ได้รับสิทธิประกอบกิจการโทรคมนาคมตามขอบเขตการให้บริการเดิมที่ผู้กรณีได้ตกลงกันและตามระยะเวลาที่เหลืออยู่

ของการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาอื่น ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ การออกไปอนุญาตให้นำมาตรา ๗๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำความในมาตรานี้มาใช้บังคับกับผู้ได้รับอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญารายใดจากหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๘๑ เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตตามมาตรา ๘ ให้ผู้ที่ดำเนินการให้บริการโทรคมนาคมโดยชอบด้วยกฎหมายที่กระทำอยู่ก่อนมีประกาศไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๗๕ และมาตรา ๘๐ ถ้าประสงค์จะให้บริการต่อไปต้องมายื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดดังกล่าว และในระหว่างนั้นให้ยังคงให้บริการโทรคมนาคมต่อไปได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอรับใบอนุญาต

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการที่คณะกรรมการมีประกาศกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการโทรคมนาคมเพิ่มเติมหลังจากการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรวงคณา ตวงวุฒิกุล เกิดวันที่ 7 กันยายน 2518 ที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จการศึกษาปริญญานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อ พ.ศ.2541 ปัจจุบันทำงานอยู่ที่บริษัท ทีเอ ออเรนจ์ จำกัด ตำแหน่ง Legal Advisor

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย